

gm

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 4

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SOCIÉTÉ FERMÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILESIE.

**KRÓLEWSKA HUTA G. ŚL.
RYNEK, L. 915.**

TELEFONY: KRÓLHUTA 409-01 I KATOWICE 972

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU
Z KOPALNÍ „KRÓL” BIELSZOWICE, „KNURÓW.

ADR. TELEGR. **SKARBOFERME** KRÓL. HUTA.

ZJEDNOCZONE FABRYKI ZWIĄZKÓW AZOTOWYCH W MOŚCICACH I W CHORZOWIE

produkują i polecają
pierwszorzędnej jakości
nawozy azotowe:

AZOTNIAK

SALETRE WAPNIOWĄ

S A L E T R Z A K

SIARCZAN AMONU

i wysokowartościowy nawóz fosforowy

SUPERTOMASYNĘ

zawierającą 30% kwasu fosforowego

oraz produkty chemiczne: amonjak skroplony, azotyn sodowy, karbid, kwas azotowy i techniczny, kwas azotowy chemicznie czysty 40° Bé, saletre amonową, saletre sodową techn. i rafinowaną, saletre potasową, salmiak, węglan amonu, wodę amonjakalną chem. czystą, chlor ciekły, chlorobenzol (monochlorobenzol), paradwuchlorobenzol, sodę kaustyczną, wapno chlorowe (bielące), azot, tlen, wodór.

WSZELKĄ KORESPONDENCJĘ UPRASZA SIĘ KIEROWAĆ POD ADRESEM
FABRYKI W CHORZOWIE (NA GÓRNYM ŚLĄSKU)

Bank Gospodarstwa Krajowego

Skrócony bilans netto z dn. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY

Dział handlowy	zł	zł
1) Kasa i sumy do dyspozycji	45 142 259'89	
2) Bony skarbowe	4 035 000'00	
3) Papiery procent., akcje i udziały	55 832 118'63	
4) Papiery procent. własnej emisji	48 695 738'68	
5) Weksle	126 228 748'80	
6) Pożyczki krótkoterminowe	143 114 627'34	
7) Banki	5 963 718'82	
8) Pożyczki długoterminowe	34 802 059'65	
9) Pożyczki komunalne	65 052 548'41	
10) Pożyczki budowlane z fund. własn.	12 943 680'30	
11) Pożyczki zwaloryz. b. instyt. sfuzjon.	4 077 057'13	
12) Inne aktywa	50 476 357'16	
	<u>596 363 914'81</u>	

Dział emisyjny

13) Pożyczki emisyjne	823 223 681'24	
14) Zaległe raty pożycz. emis.	37 921 760'18	
15) Inne aktywa działu emis.	10 222 996'64	
16) Saldo w dziale handlowym	11 124 240'07	882 492 678'13

Dział operacyjny ze Skarbem Państwa

17) Pożyczki budowlane	309 176 231'51	
18) Kredyty sanacyjne dla banków	34 554 301'97	
19) Kredyty dla „Kooprolnej” i innych	38 092 170'11	
20) Różne kredyty	148 617 531'11	
21) Rachunki specjalne	120 688 016'57	
22) Saldo w dziale handlowym	115 889'57	651 244 140'84
	<u>2 130 100 733'78</u>	
23) Inkaso	11 221 944'38	
24) Dłużnicy za gwarancje i akceptacje	25 310 951'26	
	<u>2 166 633 629'42</u>	

STAN BIERNY

Dział handlowy	zł	zł
1) Kapitał zakładowy	150 000 000'00	
2) Rezerwy	48 473 325'70	
3) Wkłady à vista	156 380 521'21	
4) Wkłady terminowe	67 133 355'32	
5) Różne salda kredytowe	13 269 042'42	
6) Redyskonto weksli	59 702 870'69	
7) Banki	47 823 537'77	
8) Inne pasywa	39 775 593'16	
9) Czysty zysk	2 565 538'90	
10) Saldo działu emisyjnego	11 124 240'07	
11) Saldo działu operacyjny ze Skarbem Państwa	115 889'57	
	<u>596 363 914'81</u>	

Dział emisyjny

12) Specjalna rezerwa dla pap. wart. wł. emisji	22 574 134'44	
13) Emisje	823 223 681'24	
14) Inne pasywa działu emisyjnego	36 694 862'45	882 492 678'13

Dział operacyjny ze Skarbem Państwa

15) Lokaty Skarbu Państwa i fundusze administr.: a) fundusze budowl.	316 694 115'77	
b) „ sanacyjne dla banków	32 677 172'04	
c) fund. ex re „Kooprolnej” i inn.	33 428 782'65	
d) różne lokaty	149 114 697'81	
16) Rachunki specjalne	119 329 372'57	651 244 140'84
	<u>2 130 100 733'78</u>	
17) Różni za inkaso	11 221 944'38	
18) Udzielone gwarancje i akceptacje	25 310 951'26	
	<u>2 166 633 629'42</u>	

Rachunek strat i zysków za 1933 r.

STRATY

	zł
1) Odsetki	27 162 967'40
2) Różnice kursowe na papierach wartościowych	2 832 675'91
3) Koszty handlowe	12 954 802'94
4) Amortyzacja	993 657'62
5) Odpisy	6 376 707'47
6) Czysty zysk	2 565 538'90
	<u>52 886 350'24</u>

ZYSKI

	zł
1) Odsetki	41 737 382'24
2) Prowizje	2 696 963'54
3) Różnice kursowe na dewizach i walut.	3 882 826'69
4) Dodatek na koszty administr. działu emisyjn.	3 271 883'80
5) Administracja nieruchomości	613 410'52
6) Zwrot dawniej odpisanych należności	683 883'45
	<u>52 886 350'24</u>

WALCOWNIE MIEDZI I MOSIĄDZU. RAFINERJA MIEDZI

w WARSZAWIE I GŁÓWNI

SPÓŁKA AKCYJNA FABRYK METALOWYCH

pód firmą

Norblin, B-cia Buch i T. Werner

Zarząd w Warszawie,
ulica Żelazna Nr. 51

Telefony: 618-80, 660-80,
663-01, 220-33, 276-14 i 518-10

wykonywa na zamówienie:

BLACHĘ handlową, miedzianą i mosiężną, jak również blachę paleniskową do kotłów parowych.

DRUTY miedziane i mosiężne — i krzemobronzowe do telefonów, telegrafów i tramwajowe „Trolley”.

RURY miedziane i mosiężne ciągnięte, bez szwu, systemu Manesmanna.

PRĘTY i SZYNY miedziane i mosiężne.

KABLE - LINKI miedziane gołe.

Poleca gotowe na składzie:

PLATERY: Sztuciec na białym metalu, grubo srebrzony, gładki i stylowy.

GALANTERJĘ: kosze, etażery, cukiernice, lichterze i t. p.

Urząd. dla restauracji i hoteli. Przedmioty Kościelne.

BANK

M I E S I Ę C Z N I K
POŚWIĘCONY BANKOWOŚCI I
ZAGADNIENIOM FINANSOWYM

ADRES REDAKCJI
i ADMINISTRACJI:
WARSZAWA,
NOWY ŚWIAT 7,
KONTOP.K.O.2777

ZAWIERA:

artykuły, sprawozdania, kronikę, przegląd bibliografii i prasy z zakresu pieniążnictwa i kredytu, organizacji i techniki bankowej.

PODAJE:

systematyczny przegląd i oświetlenie wszystkich wydarzeń i zagadnień, mających związek z bankowością i rynkiem pieniążno-kapitałowym w Polsce i zagranicą

PRENUMERATA:

ROCZNA WYNOŚI 18, PÓŁROCZNA 9

NUMER POJEDYŃCZY 1:50

DLA PRACOWNIKÓW BANKOWYCH

PRENUMERATA ROCZNA 12

PÓŁROCZNA 6 :- :- :- :- :- :-

GIESCHE, SPÓŁKA AKCYJNA

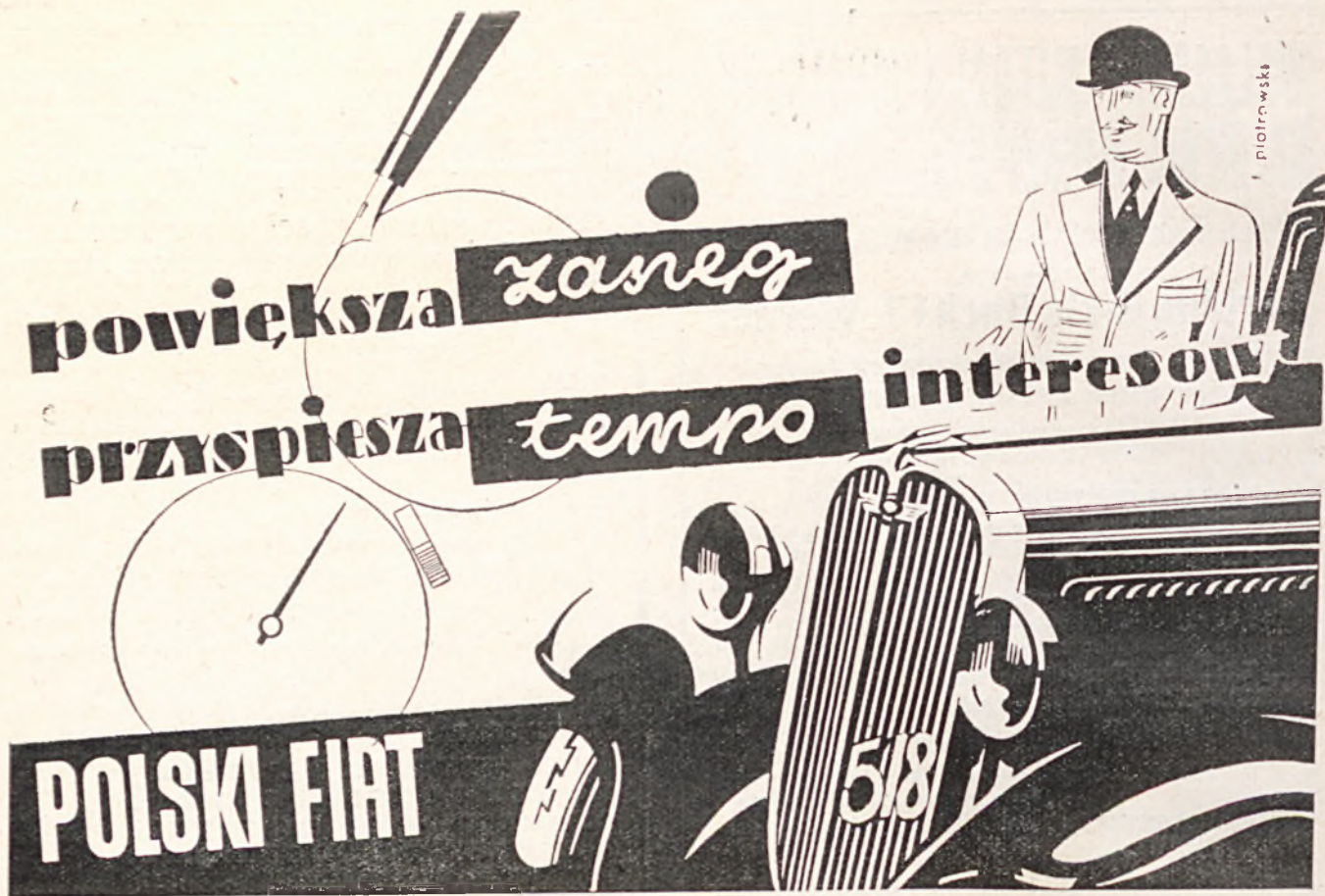
KATOWICE, ul. Podgórna 4 ■■■ Adres telegraficzny: „Giesche Katowice“

WĘGIEL KAMIENNY—CYNK ELEKTROLITYCZNY—CYNK SUROWY—
CYNK RAFINOWANY (P.H.)—CYNK PRASOWANY—BLACHA CYNKO-
WA—KUBKI CYNKOWE—KADM—OLÓW—BLACHA OLOWIANA—
RURY OLOWIANE—DRUT OLOWIANY—GLEJTA OLOWIANA—
PŁOMBY OLOWIANE—PRZĘDZA OLOWIANA—ŚRUT—MINJA—
PYŁ OLOWIANY—CYNA DO LUTOWANIA—KWAS SIARKOWY
:- :- :- WSZELKICH STOPNIOWOŚCI—OLEUM 20% :- :- :-
CEGLY ZWYKŁE I SZAMOTOWE—PORCELANA

Towarzystwo ma ok. 10% górnośląskiej produkcji węgla i 40% krajowej produkcji cynku

ZASTĘPSTWA:

WARSZAWA — Giesche Spółka Akcyjna, Biuro Sprzedaży w Warszawie, ul. Marszałkowska 137. ŁÓDŹ — Giesche Spółka Akcyjna, Biuro Sprzedaży ul. Srebrzyńska 12. BYDGOSZCZ — Giesche Spółka Akcyjna, Biuro Sprzedaży ul. Gdańska 16. GDYNIA — Giesche Spółka Akcyjna Oddział w Gdyni. GDAŃSK — Giesche Handelsgesellschaft m. b. H., Holzmarkt 4. BERLIN — Bergwerksprodukte G. m. b. H., Unter den Linden 17 — 18. WIEN — Georg von Giesche's Erben, G. m. b. H., Wien, Schwarzenbergplatz 5a. PRAGA — Bracia Schramek Praga — Vinohrady, Hrybemska 40

NAJWIĘKSZA FABRYKA MYDŁA W POLSCE PRZEMYSŁ TŁUSZCZOWY **SCHICHT LEVER, S. A.**

WARSZAWA, NOWY ZJAZD Nr. 1

FABRYKI W WARSZAWIE I TRZEBINI
SKRZYŃKA POCZTOWA 149

WYRABIA MARKI ŚWIATOWEJ SŁAWY

MYDŁO JELEŃ SCHICHT

RADION

IDEALNY ŚRODEK SAMOPIORĄCY

CERES

TŁUSZCZ JADALNY

INNE ARTYKUŁY:

MYDŁA: TERPENTYNOWE, „MERKUR”, „PTAK”, „SOAP”, SUCHE, TEKSTYLOWE, SZARE. — OLEJE JADALNE, GLICERYNA CHEMICZNIE CZYSTA, TECHNICZNA I DYNAMITOWA

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGRAFÓW

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
POLITYKA HANDLOWA KOŃCA DEPRESJI — <i>Dr. T. ŁYCHOWSKI</i>	671	CŁA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWNĘTRZ- NEGO	689
STATYSTYKA HANDLU ZAGRANICZNEGO W ŚWIE- TLE DANYCH RÓŻNYCH PAŃSTW — <i>Dr. S. GUTER- MAN</i>	674	KOMUNIKACJA I TRANSPORT Nowe prądy w zasadach ustalania taryf kolejowych — <i>J. G.</i>	689
ŻYCIE GOSPODARCZE:		ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	691
Z MINISTERSTWA SKARBU	678	KRONIKA BIEŻĄCA:	
Z BIURA EKONOMICZNEGO RADY MINISTRÓW	678	PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	691
GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ:		TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	691
PRZEMYSŁ NAFTOWY	679	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
Przemysł naftowy w marcu 1934 r.		KREDYT	692
PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY	681	Wzrost oszczędności	
Przemysł włókienniczy w kwietniu 1934 r. — <i>M. K.</i>		RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	693
PRZEMYSŁ KONFEKCYJNY	683	Z BANKU POLSKIEGO	694
Sytuacja rynku obuwianego — <i>W. D.</i>		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
ROLNICTWO	684	OSTATNIE ORODZIE ROOSEVELTA I PROBLEM SRE- BRA — <i>b. w.</i>	695
Zakończenie organizacji izb rolniczych — <i>Inż. Z. Szostak</i>		KRONIKA ZAGRANICZNA:	
HANDEL		OGÓLNE	698
TRAKTATY I KONWENCJE	685	NIEMCY	698
Sytuacja polityczno-handlowa — <i>x</i>		LITWA	699
HANDEL ZAGRANICZNY	685	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	699
Trudności dewizowe w obrocie towarowym z Niemcami — <i>W. H. H.</i>		BIBLIOGRAFJA	700
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	687		
RYNEK AKCYJNY	689		

POLITYKA HANDLOWA KOŃCA DEPRESJI

NIE WIEMY, jak dalece ożywienie, jakie niewątpliwie daje się zaobserwować w rozwoju naszej sytuacji gospodarczej, może być uważane za trwałe, w każdym razie liczby indeksowe mają swoją wymowę: wykazują niewątpliwy wzrost. Wzrost ten zupełnie wyraźnie zaobserwować można w dziedzinie handlu zagranicznego. Cokolwiek można byłoby powiedzieć o zwolnieniu tempa tego wzrostu w kwietniu r. b., faktem pozostaje, iż w ciągu pierwszych 4 miesięcy r. b. przywóz nasz wzrósł wartościowo o 62% w stosunku do wartości przywozu w analogicznym okresie r. ub., wywóz zaś — ciągle w tym samym okresie — o 106%. Fakt ten powinien zwrócić naszą uwagę przedewszystkiem z punktu widzenia polityki handlowej, jaką prowadzi Polska w okresie kryzysu. Idzie, mianowicie, o to, czy polityka ta w dzisiejszych warunkach jest w dalszym ciągu prawidłowa — i czy nie powinna ulec zmianie.

Kształtowanie się naszego bilansu handlowego w okresie kryzysu, jak to już niejednokrotnie mieliśmy na tem miejscu sposobność zaznaczyć, w pełni uzasadnia nasze wątpliwości. Dodatnie saldo bilansu tego, jakie zdołaliśmy wygospodarować w okresie ostatnich 4 lat, miały inne przyczyny w pierwszych latach recesji koniunkturalnej, inne — w następnych. Fakt, iż w 1930 r. uzyskaliśmy saldo dodatnie w wysokości zł 187 miljn., mając jeszcze w 1929 r. saldo ujemne — zł 298 miljn., zapisać należy, jak wiadomo, całkowicie na konto zmniejszenia się przywozu. Toż samo, a w jeszcze nawet może większym stopniu, trzeba powiedzieć o bilansie 1931 r. i jego dużym saldzie dodatnim zł 411 miljn. Innymi słowy, jeśli w okresie 1929 ÷ 1931 nasz wywóz spadł tylko o 332%, to w tymże samym czasie przywóz nasz obniżył się o 522%, tworząc w ten sposób ową nadwyżkę wywozową, o której mowa.

Od 1932 r. jednak uzyskiwanie dodatniego salda bilansu handlowego odbywa się w nieco inny sposób. Okres 1931 — 1932 wykazuje wprawdzie jeszcze dalszy spadek przywozu o 41·2%, ale jednocześnie wywóz spada już również o 42·3%. Innymi słowy, wywóz poczyna spadać szybciej niż przywóz, i salda dodatnie bilansu maleją.

Jeszcze dobitniej ujawnia się to w 1933 r. W stosunku do 1932 r. przywóz spada w tym roku już tylko o 4%, podczas gdy spadek wywozu wynosi 11·4%. Krótko mówiąc, rozpiętość pomiędzy kurczeniem się przywozu i wywozu zaczyna wyraźnie przeważać na stronę tego ostatniego. Saldo bilansowe musi maleć nadal.

Cóż to oznacza? Oto, niewątpliwie, fakt, iż w 1933 r. doszliśmy w przywozie do dna — do ostatnich granic naszych potrzeb. Fakt, iż przy zastosowaniu całego aparatu zaostżeń i przeszkód przywozowych nasz import mógł spaść w ciągu roku tylko o 4% — dowodzi tego w zupełności. Natomiast wywóz — w dzisiejszym stanie rzeczy, panującym w stosunkach międzynarodowych, — może przecież spadać nadal. Stwierdziliśmy już niejednokrotnie na tem miejscu, iż automatyzm procesów gospodarczych w handlu zagranicznym w obecnym okresie nie działa i działać nie może. Że zatem znaczna nawet niżka poziomu cen w danym kraju bynajmniej nie jest równoznaczna ze zwiększeniem się jego wywozu towarowego zagranicę.

I oto na tem tle — kiedy spadek wywozu poczyna w tempie przekraczać kurczenie się przywozu — przychodzi nowy fakt: zwiększanie się przywozu na skutek zwiększonego popytu na surowce i półfabrykaty. Konsekwencje, wynikające stąd dla równowagi naszego bilansu handlowego, stają się widocznymi od pierwszego rzutu oka.

Porównyując strukturę naszego przywozu w ciągu pierwszych 4 miesięcy 1934 r. z analogicznym okresem r. ub., widzimy w istocie, iż wzrost jego wartości o 6·2%, o jakim mówiliśmy na wstępie, przypisać należy wyłącznie zwiększonemu zapotrzebowaniu na surowce i półfabrykaty. Zaliczając do przywozu surowcowo-półfabrykatowego przedewszystkiem takie pozycje przywozowe, jak: kopro, rudy żelazne, manganowe i cynkowe, garbniki, skóry surowe, wełnę, bawełnę, jutę, kauczuk, żelastwo, cynę i miedź, otrzymamy dla tych 13 pozycji przywozowych wzrost wartości z ok. Z 61 miljn. na ok. Z 105·3 miljn., czyli przeszło o 70%. Udział wspomnianych 13 pozycji przywozu surowcowo-półfabrykatowego wzrósł z 25% w 1933 r. do 40% wartości całego przywozu w 1934 r. Dowodzi to niezbicie faktu, iż wzrost naszego przywozu następuje zdecydowanie na tym odcinku, który z natury rzeczy nie może być kontrolowany, nie może — powiedzmy wyraźniej — ulegać jakimkolwiek ograniczeniom — tak, jak by to było możliwe z przywozem konsumpcyjnym w imię polityki „zaciskania pasa”. Krótko mówiąc, o ile warunki obiektywne pozostaną nadal też same, przywóz surowców będzie wzrastał, a wraz z nim (zważywszy na znaczny jego udział w ogólnym przywozie) zwiększać się będzie wartość owego ogólnego przywozu.

Innymi słowy, ożywienie w przemyśle, o ile będzie trwałe, mogłoby doprowadzić nas do sytuacji, że zanikłaby aktywność bilansu handlowego na skutek

wzrostu przywozu surowcowego, a jednocześnie nie nastąpiłyby jeszcze te warunki na terenie międzynarodowej sytuacji gospodarczej, które uzasadniałyby porzucenie troski o kształtowanie się naszego bilansu płatniczego. W tem miejscu musimy powrócić do uwag, zamieszczonych w tyg. „Polska Gospodarcza” sprzed 2 tygodni na temat naszego bilansu płatniczego i powtórzyć w kilku chociażby słowach analogję niemiecką.

To, co się dzieje w obecnej chwili w Niemczech, ma analogję do naszej sytuacji faktycznej, ale o tyle, że jest jej wynaturzeniem i podniesieniem do nieskończenie wielkiej potęgi. Różnica — i to różnica zupełnie zasadnicza — leży w tem, iż dla Niemiec kształtowanie się bilansu handlowego ma nieskończenie większe znaczenie niż dla nas, gdyż tam każde jego załamanie wywołuje odrazu i bezpośrednio refleksy w sytuacji ogólnej. Dlatego też dla nas nie istnieje w żadnej mierze to niebezpieczeństwo, jakie zaciążyło w tej chwili nad gospodarstwem niemieckiem, a wyrażające się — dla skrótu — w 2 liczbach: 4·8% pokrycia kruszcowego w Reichsbanku i RM 135·8 miljn. ujemnego salda bilansu handlowego w ciągu okresu styczeń — kwiecień 1934 r. Nie istnieje przedewszystkiem dlatego, że w naszym wzroście przywozu brak stymulanta sztucznego nakręcania konjunktury, jaki istnieje w Niemczech, że zatem wzrost naszego przywozu jest mniejszy niż analogiczny wzrost w Niemczech, ponadto zaś — iż zamiast spadku wywozu, jaki obserwujemy w Niemczech — mamy u nas pewien jego wzrost. Krótko mówiąc, i same zjawisko (kształtowanie się bilansu handlowego) posiada dla nas mniejsze stosunkowo znaczenie — i jego przebieg odbywa się u nas inaczej. Jeden fakt — zupełnie naturalny — w obu krajach jest wspólny, a jest nim zwiększenie się przywozu w okresie kończącej się (tam — sztucznie, tu — naturalnie) depresji. I to już wystarcza, aby — mimo wszystko — tę niby-analogję niemiecką mieć w dzisiejszych czasach zawsze przed oczyma.

Powiedzieliśmy powyżej, iż jedną z zasadniczych różnic pomiędzy położeniem w Niemczech i u nas jest fakt kurczenia się wywozu niemieckiego i wzrostu wywozu naszego. Nie ulega wątpliwości, iż kurczenie się wywozu niemieckiego obok przyczyn ogólnogospodarczych (wzrost cen, z którym w Niemczech poczyna się poważnie walczyć) posiada główne swe przyczyny w polityczno-handlowej linii obecnego Rządu Rzeszy. Dlatego też jesteśmy zdania, iż w sytuacji, w jakiej znajduje się Polska, przywóz kształtuje się pod wpływem czynników wybitnie konjunkturalnych, podczas gdy wywóz — a fortiori — winien stanowić specjalną troskę polityki gospodarczej, a więc przedewszystkiem polityki handlowej Rządu. O ile, oczywiście, nie uznamy, iż warunki obiektywne są już w obecnej chwili na kuli ziemskiej tego rodzaju, że pasywizacja bilansu handlowego nie wywoła u nas specjalnych trudności. Zdaje się jednak, iż tego rodzaju teza musiałaby być wątpliwa.

Na nasze twierdzenie można nam odpowiedzieć zapytaniem, dlaczego to, mianowicie, zajmujemy się tak specjalnie wywozem, skoro liczby same wskazują, iż kształtuje się on korzystnie, wykazując wzrost przeszło 10%-owy w stosunku do r. ub. Jeżeli to czynimy, dzieje się to ze względu na konieczność zastanowienia się co do trwałości tego ruchu

zwykowego w wywozie, na który oddziaływać może cały szereg przyczyn.

A więc — pierwsze: czy nasz wywóz rozwija się normalnie z punktu widzenia jego roli w bilansie płatniczym kraju? Innymi słowy, czy uzyskiwane na skutek wzrostu wywozu saldo dodatnie bilansu handlowego odzwierciedla powszechnie na świecie widniejący kierunek wzajemnego, dwustronnego wyrównania bilansów płatniczych pomiędzy poszczególnymi krajami? Cóż mówią w tym względzie liczby za I kwartał r. b.?

Wyniki pobieżnej nawet analizy dowodzą, że nasz obrót z zagranicą kształtuje się z tego punktu widzenia niekorzystnie. Faktem jest, iż mamy w ciągu pierwszych 4 miesięcy r. b. nadwyżkę wywozową zł 30 miljn. Ale wygospodarowanie tej nadwyżki z punktu widzenia polityczno-handlowego nasuwa zastrzeżenia.

Wiemy, iż zasadniczą strukturą naszego bilansu handlowego z zagranicą jest pokrywanie z dodatnich sald, wygospodarowywanych w Europie, ujemnych sald wobec krajów zamorskich. Ponadto niejednokrotnie stwierdzaliśmy — w myśl powszechnie stosowanej polityki wyrównywania bilansów płatniczych w drodze dwustronnej — konieczność uzyskiwania „gros” salda dodatniego w Europie z krajami wierzycielskimi, licząc się z tem, iż „obroty trójkątne”, normalne w okresie bezkryzysowym, muszą w dzisiejszych czasach być stopniowo likwidowane. Rozwój naszych obrotów zagranicznych w 1934 r. idzie po wręcz odmienną linię.

Na podstawie liczb I kwartału r. b. w porównaniu z analogicznym okresem r. ub. możemy, mianowicie, stwierdzić, iż w stosunku do 6 naszych głównych europejskich wierzycieli (W. Brytanji, Francji, Belgii, Holandji, Szwajcarii i Włoch) dodatnie saldo nasze w bilansie handlowym nie uległo żadnej istotnej poprawie. Natomiast w stosunku do najważniejszego naszego wierzyciela — Stanów Zjednoczonych — saldo ujemne uległo pogorszeniu, co łatwo wytłumaczyć zwiększonym przywozem bawełny. W ten sposób w stosunku do 7 państw wierzycielskich (ze Stanami Zjednoczonymi) I kwartał 1934 r. wykazuje tylko saldo dodatniego zł 3'4 miljn. — wobec zł 8'4 miljn. w r. ub. Rozwój zatem nie idzie po właściwej linii.

Dalej, saldo ujemne z krajami zamorskimi, oczywiście, musiało wzrosnąć, i to poważnie. Tu właśnie po stronie przywózowej działa napór zwiększonego zapotrzebowania na surowce. W okresie I kwartału 1933 r. saldo bilansowe z krajami pozaeuropejskimi wynosiło — zł 41'1 miljn., w analogicznym zaś okresie r. b. wynosi już — zł 59'6 miljn. Nie da się zaprzeczyć, iż wysiłki, czynione dla poprawy bilansu na tym odcinku, dały nawet pewien rezultat (wywóz na rynki zamorskie na skutek zastosowania kompensaty wzrósł z zł 13'6 miljn. do zł 22'5 miljn.), ale wszystko to, oczywiście, nie może mieć decydującego wpływu wobec powszechnego wzrostu przywozu surowcowego z morza. Z wyjątkiem jednej Argentyny przywóz ze wszystkich ośrodków zamorskich wzrósł — i to bardzo poważnie. Dotyczy to w pierwszym rzędzie Stanów Zjednoczonych, następnie zaś Australji, Brazylii, Chin, Egiptu, Indji Brytyjskich i Holenderskich, Kolumbji, Związku Południowo-Afrykańskiego i in.

Jakżeż w tych warunkach ogólne saldo bilansu handlowego mogło wykazać wzrost? Oto wyłącznie

dlatego, że zwiększyło się poważnie saldo dodatnie w obrotach z krajami niewierzycielskimi w Europie. Saldo to wynosiło w I kwartale 1933 r. zł 66'1 miljn., a w I kwartale r. b. zł 98'9 miljn. Innymi słowy — zwyżka niemal o 50%.

Niesposób tego rodzaju rozwoju uznać za słuszny i korzystny. Niesposób dlatego, że w stosunku do niewierzycielskich krajów europejskich nie możemy naogół operować argumentacją, uzasadniającą konieczność posiadania przez nas w stosunku do nich tak wysokich sald dodatnich w obrotach handlowych. Co więcej, większość z tych krajów posiada już obecnie ograniczenia dewizowe, które w każdej chwili może — o ile nie będzie zadowolone z rozwoju stosunków handlowych z Polską — zamienić w nieprzebyte barjery dla naszego wywozu. Nie potrzeba nawet takiej złej woli. Wystarczy poprostu niemożność obiektywna. Mamy poważne wątpliwości, jak się będzie np. kształtował nadal nasz bilans handlowy z Niemcami z uwagi na znane powszechnie ich trudności dewizowe. W dzimy, iż z uwagi na niekorzystny dla siebie układ bilansu handlowego wypowiedziała nam traktat handlowy Hiszpanja. A znane są i poważne trudności na innych rynkach.

Same liczby zresztą wskazują dobitnie w wielu wypadkach na tendencje, jakie panują w tym względzie. Z Austrią np. mamy za I kwartał r. b. bilans dodatni w stosunku jak 8'5:15. Ale w marcu stosunek ten wygląda już jak 3'2:4'5. Innymi słowy, że stosunku nieomal 1:2 spadliśmy już do stosunku 1:1'5. Nie można się w gruncie rzeczy temu dziwić, zważywszy na gospodarcze położenie tego kraju. Z Danją w I kwartale r. ub. mieliśmy dodatni bilans przy stosunku przywozu do wywozu jak 2'6:9'2. W I kwartale r. b. stosunek ten brzmi — 2'5:5'8. Znowu poważne zmniejszenie rozpiętości. Norwegja ze stosunku 1:3 w r. ub. przeszła obecnie już na 2'3:'. A są to właśnie te rynki, o które najbardziej nam chodzi.

Powstaje pytanie jednak, jak może być możliwe przy tego rodzaju zmniejszaniu się sald dodatnich z państwami „obojętnymi finansowo” (nazywamy tem mianem, jak wiadomo, kraje, wobec których nie jesteśmy dłużnikami finansowymi), aby ogólne saldo z państwami temi tak silnie wzrosło? Czy niema tu sprzeczności, tkwiącej w samym rozumowaniu? Otóż — niema. Chodzi, mianowicie, o to, iż ubytki na saldzie wobec jednych krajów kompensują się wzrostem dodatniości sald z innymi, a nawet wzrost ten ubytki wspomniane przewyższa. Rzecz jednak w tem, iż stwarza się w ten sposób dość niebezpieczną sytuację przerzucania głównej dodatniości naszego bilansu handlowego na coraz to mniejszą liczbę kontrahentów, czyniąc w ten sposób coraz cięższym dla nich ten ciężar.

Zreasumujmy raz jeszcze nasze dowodzenie, aby móc zeń wyciągnąć zupełnie określone wnioski. Powiedzieliśmy, mianowicie, iż:

1) wzrost naszego przywozu w okresie ożywienia przemysłowego pociąga za sobą konieczność specjalnie troskliwej opieki nad wywozem, abyśmy jeszcze w przededniu zakończenia depresji nie otrzymali ujemnego bilansu handlowego, niekorzystnego z punktu widzenia naszego bilansu płatniczego;

2) obecny wzrost naszego wywozu, pokrywający chwilowo silne zwiększenie się przywozu surowców

zamorskich, nie idzie z punktu widzenia naszego bilansu płatniczego normalną drogą, gdyż saldo dodatnie z krajami wierzycielskimi stale się u nas zmniejsza, rośnie zaś niepokojąco saldo dodatnie z krajami „obojętnymi finansowo”;

3) ten wzrost salda z krajami „obojętnymi” dokonywa się kosztem niewielu z nich, podczas gdy na innych odcinkach tej samej grupy powstają już obecnie bardzo poważne obiektywne czy konkretnie przez nas odczuwane trudności.

Jakież mogą być z tego wyciągnięte wnioski dla naszej polityki handlowej?

O ile nasz naturalny wzrost konjunktury, powodujący przywóz surowców w zwiększonej ilości (a i po stabilizowanych mniej więcej cenach, czego nie należy zapominać...), utrzyma się nadal, zagadnienie zwiększania naszego wywozu celem utrzymania dodatniości bilansu handlowego stanie się zagadnieniem doprawdy palącym. Zwiększenia tego wywozu szukać możemy przedewszystkiem na tych rynkach, gdzie istnieją istotnie obiektywne przesłanki dla posiadania przez nas sald dodatnich w bilansach wzajemnych obrotów. Temi krajami są kraje

wierzycielskie, a obiektywnymi przesłankami w tym wypadku muszą stać się liczby obrotów płatniczych Polski z temi krajami. Dodać należy przytem, iż na jednym z tych odcinków (Stany Zjednoczone) sytuacja przedstawia się o tyle beznadziejnie, iż kraj ten jest jednocześnie naszym dostawcą surowców — tak, iż wygospodarowanie dodatniego salda z nim jest rzeczą niemożliwą w tej chwili (analogiczny problem, nawiasem mówiąc, stoi i przed Niemcami w ich stosunkach z Stanami Zjedn.). Dlatego też i poza krajami wierzycielskimi (nawet w wypadku uzyskania od nich 100% naszych dezyderatów) musielibyśmy się starać o pewne nadwyżki wywozowe na innych odcinkach, aby pokryć nieunikniony deficyt amerykański.

Całe zagadnienie powyższe jest, w istocie, tylko pozornie wyglądające na teoretyczne. Naszem zdaniem, konieczność uregulowania naszego obrotu handlowego z tymi z naszych wierzycieli, z którymi nie zostało to jeszcze dokonane, narzuci się nam w końcowej fazie depresji ze zdwojoną siłą.

Dr. T. Łychowski

STATYSTYKA HANDLU ZAGRANICZNEGO W ŚWIETLE DANYCH RÓŻNYCH PAŃSTW

STATYSTYKA handlu zagranicznego posiada pierwszorzędne znaczenie dla całego szeregu zagadnień gospodarczych kraju. Służy ona, z jednej strony, jako instrument dla celów teoretyczno-naukowych, związanych z problemami produkcji, kredytu, transportu, bilansu płatniczego i t. p.; z drugiej strony jest ona niezbędna dla sfer kupieckich i przemysłowych, którym pozwala zorientować się co do potrzeb produkcji i możliwości ekspansji; najważniejsze jednak jest zadanie statystyki handlu zagranicznego w dziedzinie polityki gospodarczej rządów, szczególnie zaś ich polityki handlowej.

Znaczenie statystyki handlu zagranicznego dla celów polityki handlowej wzrosło znacznie po wojnie. Specjalnie zaś podkreślić należy wzrost zadań statystyki handlu zagranicznego od chwili rozpoczęcia się światowego kryzysu gospodarczego. Rozwój protekcjonizmu oraz kontyngentowanie przywozu, zagadnienia kompensacyjne, ciągłe negocjacje traktatowe wszystkich ze wszystkimi i liczne inne zagadnienia, istniejące w dziedzinie międzynarodowej polityki handlowej w przeciągu ostatnich kilku lat, stawiają nowe wymagania w dziedzinie statystyki handlu zagranicznego.

Umiejętność posługiwania się statystyką wogóle, a statystyką handlu zagranicznego w szczególności — jest niezmiernie ważna dla wszystkich, którzy w jakikolwiek celach posługiwać się nią muszą.

Szczególnie przy pertraktacjach handlowych wysuwa się na pierwszy plan problem określenia właściwego obrotu handlowego, istniejącego pomiędzy dwoma krajami, gdyż chodzi o ustalenie podstawy, z której należy wyjść dla osiągnięcia maksimum korzyści.

Z samej istoty rzeczy wynika, że statystykę wogóle, a statystykę handlu zagranicznego w szczególności — należy traktować jako instrument pomia-

rowy, który pracuje z określoną dokładnością. Jedynie ten będzie umiał dobrze się tą statystyką posługiwać, kto potrafi sobie zdać sprawę ze stopnia jej precyzji. Jak o tem świadczą liczne wypadki, wnioski, wyciągane na podstawie danych statystycznych o handlu zagranicznym, przy niedostatecznej znajomości metod statystycznych, zasad opracowania oraz innych czynników, wpływających na odpowiednie ukształtowanie się danych o obrotach handlu zagranicznego, są niekiedy całkowicie mylne i przy zastosowaniu ich bez odpowiedniej kontroli mogą w rezultacie wywołać skutki bardzo poważne w praktyce życia gospodarczego.

Wzajemne obroty handlu zagranicznego dwóch krajów, uwidocznione w statystyce każdego z tych krajów, z reguły różnią się między sobą. Różnice te są często bardzo znaczne, jak o tem świadczy następujący przykład.

Przywóz bawełny surowej do Polski z Niemiec wynosił według danych statystyki polskiej: w 1931 r. 670 q, w 1932 r. 116 q, w 1933 r. 63 q, natomiast według danych statystyki niemieckiej wywóz do Polski wynosił odpowiednio: w 1931 r. 197 878 q, w 1932 r. 150 347 q oraz w 1933 r. 71 577 q. W sposób odmienny, lecz wykazując również ogromne odchylenia, kształtują się dane o przywozie do Polski bawełny surowej ze Stanów Zjedn. Am. według danych statystyki polskiej i statystyki Stanów Zjednoczonych. Dane statystyki polskiej wykazują, mianowicie, przywóz w 1931 r. 459 119 q, w 1932 r. 434 846 q, w 1933 r. 500 365 q. Według danych statystyki Stanów Zjednoczonych wywóz do Polski wynosił: w 1931 r. 43 699 q, w 1932 r. 271 310 q, w 1933 r. 556 704 q.

Zjawisko istnienia rozbieżności pomiędzy danymi statystyk dwóch krajów nie znosi zresztą charakteru oderwanego w stosunku do pewnych określonych

towarów lub wynikającego jedynie przy konfrontacji statystyki polskiej i statystyki jednego tylko państwa obcego. Zjawisko to nosi naogół charakter powszechnego i istnieje w mniejszym lub większym stopniu również przy zestawieniu statystyk krajów innych, jak o tem świadczy następująca tablica. Problem ten stanowi zresztą oddawna przedmiot dużego zaintere-

sowania na terenie międzynarodowym. (Pewne posunięcie naprzód w tym zakresie stanowi konwencja międzynarodowa, dotycząca statystyk gospodarczych, podpisana w Genewie dn. 14/XII 1928 r. Ostatnio, problem ten stanowi przedmiot częstych obrad Komitetu Rzecznawców Statystycznych, który został wyłoniony na podstawie art. 3 powyższej konwencji).

Przywóz	Wartość		Różnica		Wywóz	Wartość		Różnica	
	według danych kraju przywozu	według danych kraju wywozu				według danych kraju wywozu	według danych kraju przywozu		
	m i l j o n y		z	%		m i l j o n y		z	%
ze Stanów Zjedn.:					do Stanów Zjedn.:				
do Polski	155	41	+ 114	+ 278	z Polski	13	17	- 4	- 24
" Czechosłowacji	128	34	+ 94	+ 276	" Czechosłowacji	213	206	+ 7	+ 3
" Niemiec	1 670	1 480	+ 190	+ 13	" Niemiec	1 030	1 132	- 102	- 9
" Szwajcarji	284	89	+ 195	+ 219	" Szwajcarji	159	205	- 46	- 22
z Niemiec:					do Niemiec:				
do Polski	359	396	- 37	- 9	z Polski	144	164	- 20	- 12
" Czechosłowacji	1 263	895	+ 368	+ 41	" Czechosłowacji	656	515	+ 141	+ 27
" Szwajcarji	1 143	1 144	- 1	0	" Szwajcarji	343	348	- 5	- 1
z Francji:					do Francji:				
do Polski	110	105	+ 5	+ 5	z Polski	103	160	- 57	- 36
" Czechosłowacji	120	77	+ 43	+ 56	" Czechosłowacji	122	116	+ 6	+ 5
" Niemiec	963	962	+ 1	0	" Niemiec	2 054	2 150	- 96	- 4
" Szwajcarji	627	808	- 181	- 22	" Szwajcarji	270	316	- 46	- 15
ze Szwajcarji:					do Szwajcarji:				
do Polski	80	47	+ 33	+ 70	z Polski	55	50	+ 5	+ 10
" Czechosłowacji	92	69	+ 23	+ 33	" Czechosłowacji	123	132	- 9	- 7
" Niemiec	348	343	+ 5	+ 1	" Niemiec	1 144	1 143	+ 1	0
ze Szwecji:					do Szwecji:				
do Polski	29	23	+ 6	+ 26	z Polski	91	104	- 13	- 13
" Czechosłowacji	58	30	+ 28	+ 9	" Czechosłowacji	81	61	+ 20	+ 33
" Niemiec	334	260	+ 74	+ 28	" Niemiec	897	1 075	- 178	- 17
" Szwajcarji	19	16	+ 3	+ 19	" Szwajcarji	43	48	- 3	- 6

Niezgodności, istniejące pomiędzy statystykami dwóch krajów, wywołują często u osób, mało obeznanym ze statystyką, wrażenie, iż statystyka jednego z krajów jest niedokładna, a w związku z tem powstaje brak zaufania do tej statystyki i bardzo często niechęć do posługiwania się nią.

Niezmiernie ważną kwestją jest więc zbadanie przyczyn rozbieżności, zachodzących pomiędzy danymi statystyk handlu zagranicznego różnych krajów¹⁾.

W bardzo krótkim zarysie przyczyny te można, według ich zasadniczego charakteru, podzielić na następujące rodzaje:

1. — Przyczyny formalno - statystyczne i metodologiczne, czyli pochodzące z różnych metod opracowania i różnego ujęcia przez poszczególne statystyki handlu zagranicznego tych samych zjawisk. Rozbieżności wynikać tu mogą, z jednej strony, z różnicy pojęć co do:

1) nazwy towaru, czyli odmiennego ujęcia pod względem klasyfikacyjnym tych samych artykułów;

2) zakresu handlu zagranicznego, czyli odrębnych metod przy opracowaniu poszczególnych form handlu, względnie poszczególnych rodzajów towarów (np. statystyka szwajcarska do 1933 r. nie obejmowała obrotu uszlachetniającego w zestawieniach

handlu specjalnego, również statystyka niemiecka nie obejmuje w tychże zestawieniach obrotu uszlachetniającego czynnego na rachunek obcy oraz obrotu uszlachetniającego biernego);

3) kierunku handlu zagranicznego, czyli kraju, z którym ma miejsce wymiana towarów; najważniejsze metody, stosowane przez statystyki różnych krajów, są: w przywozie — metoda kraju pierwotnego pochodzenia lub produkcji, kraju nadania oraz kraju zakupu, w wywozie — metoda kraju spożycia, kraju nadania oraz kraju sprzedaży;

4) wartości towarów (wartość szacunkowa, wartość deklarowana i t. d.);

5) ilości towarów (waga brutto, waga netto, waga legalna netto);

6) obszaru statystycznego, czyli krajów, objętych opracowaniem statystycznym.

Z drugiej strony rozbieżności powstawać tu mogą z odmiennego ujęcia: 1) osoby zgłaszającego, 2) momentu powstania zjawiska statystycznego, 3) zakresu, objętego publikacją, jak również wskutek stosowania odmiennych zasad przy opracowaniu i publikacji zestawień statystycznych.

2. — Niewątpliwie, kwestja różnic metodologicznych, różnic techniczno-statystycznych oraz różnic w sposobie opracowania i publikacji danych statystycznych jest jedną z zasadniczych przyczyn powstania wymienionego zjawiska niezgodności danych statystycznych dwóch krajów. Nie należy się jednak spodziewać, aby ujednostajnienie metod doprowadziło do kompletnej równości danych staty-

¹⁾ Sprawa ta została ostatnio szczegółowo omówiona w specjalnej pracy — wydanej nakładem Głównego Urzędu Statystycznego, p. t. „Przyczyny rozbieżności pomiędzy danymi statystyki polskiej i obcej w zakresie handlu zagranicznego”, „Statystyka Polski”, Serja C, zeszyt 2. Warszawa 1934.

stycznych dwóch państw odnośnie obrotu handlowego między niemi, a to ze względu przedewszystkiem na to, że te same metody statystyczne mogą być interpretowane w sposób odmienny przez statystykę każdego kraju.

Istnieje cały szereg czynników, uniemożliwiających osiągnięcie całkowitej zgodności pomiędzy statystykami dwóch krajów, nawet przy istnieniu jednolitych metod statystycznych. Są tu, z jednej strony, czynniki o charakterze obiektywnym, jak np. koszty transportu pomiędzy dwoma krajami, bezpośrednio ze sobą niesąsiadującymi, lub nawet niekiedy pomiędzy krajami ze sobą sąsiadującymi, wykazującymi każdy z osobna wartość graniczną, zniszczenie towaru po wyjściu z jednego kraju, lecz przed wejściem do drugiego kraju i t. d. Są tu z drugiej strony, czynniki o charakterze subiektywnym, wynikające z niezgodnego z prawdą wypełniania dokumentów statystycznych, służących za podstawę do opracowania statystyki handlu zagranicznego. Niezgodne z prawdą wypełnienie tych dokumentów ma miejsce, jeżeli deklarant dokładnych danych: 1) nie może podać, 2) nie umie podać lub oblicza je i podaje niedbale, 3) nie chce podać rozmyślnie.

Badając bliżej naturę powyższych czynników, należy stwierdzić, że wtedy kiedy czynniki pierwszej grupy przy dostatecznej znajomości metod statystycznych, techniki statystycznej oraz metod opracowania i publikacji, oraz czynniki obiektywne w drugiej grupie są względnie łatwe do określenia i nawet niekiedy pozwalają na wyeliminowanie ich działania, pozostałe czynniki drugiej grupy nie dają się zazwyczaj określić z dostateczną ścisłością. Przyczyny te, jako posiadające charakter subiektywny, nie są zazwyczaj bliżej znane i działania ich z dostateczną dokładnością wyeliminować nie umiemy.

Czynniki powyższe oddziałują w sposób niejednakowy na powstawanie rozbieżności. Działanie każdego z nich nie jest jednakże zgóry określone i waha się znacznie w zależności od wypadku.

W poszczególnych wypadkach wpływ jednej z wymienionych przyczyn niezgodności pomiędzy danymi dwóch statystyk może być decydujący, najczęściej jednak niezgodność tę tłumaczyć należy jednocześnie kilkoma powyższymi czynnikami.

Stan dzisiejszy statystyki handlu zagranicznego, nawet mimo olbrzymich różnic metodologicznych, bynajmniej nie przeszkadza stworzeniu sobie syntetycznego poglądu na przyczyny rozbieżności pomiędzy danymi statystyk dwóch krajów.

Stwierdzić należy, że rozbieżności pomiędzy danymi statystyk handlu zagranicznego dwóch krajów są uzależnione w dużej mierze od charakteru towarów, będących przedmiotem obrotu, od położenia geograficznego kraju kontrahenta, stopnia ekspansji handlowej obu krajów i t. p. Tak np., w odniesieniu do Polski można podzielić kraje, z którymi Polska utrzymuje stosunki handlowe, na kraje, odgrywające wybitną rolę pośredniczącą w handlu zagranicznym Polski (Niemcy, Holandia, Belgja), dalej, kraje, z którymi stosunki noszą przeważnie charakter bezpośredni (Czechosłowacja), oraz kraje, z którymi handel odbywa się w dużym stopniu za pośrednictwem krajów trzecich (Francja, Hiszpanja, większość krajów pozaeuropejskich). Kilka innych krajów (Anglja, Danja) prowadzą zarówno handel bezpośredni z Polską, jak i za pośrednictwem krajów trzecich, same

również pośredniczą w obrotach Polski z innymi krajami. Dla innych krajów (Rumunja, Czechosłowacja) Polska sama odgrywa rolę pośrednika. W zależności od rodzaju utrzymywanych stosunków z danym krajem układają się rozbieżności pomiędzy danymi obu krajów. Stwierdzić jednak należy, że wobec skomplikowanego charakteru handlu międzynarodowego byłoby zbyt symplistyczne zaliczyć jakikolwiek kraj w sposób kategoriyczny do jednej tylko z kategorii wymienionych.

W zależności od sposobu kształtowania się rozbieżności pomiędzy statystykami różnych krajów można również podzielić towary na następujące najważniejsze rodzaje: towary produkcji rolniczej strefy umiarkowanej względnie inne towary, stanowiące produkt gospodarstwa rolnego, lecz które nie uległy dalszej obróbce w specjalnych zakładach, surowce przemysłowe (węgiel, rudy, bawełna, wełna), półfabrykaty i niektóre wyroby gotowe, niezawierające zbyt dużego nakładu pracy i niestanowiące specjalności jednego jakiegos kraju, towary gotowe inne.

Rozbieżności, istniejące pomiędzy statystykami dwóch krajów, mogą się kształtować odmiennie w poszczególnych latach zarówno dla obrotu ogólnego, jak również dla obrotu poszczególnymi towarami, w zależności od rozwoju stosunków handlowych bezpośrednich pomiędzy temi krajami, od rozwoju komunikacji bezpośredniej, w związku z udoskonaleniem i ujednostajnieniem metod statystycznych, zasad opracowania i publikacji, w związku z lepszym uświadomieniem zgłaszających i t. d.

Zauważyć należy, że nawet zgodność ogólnych danych, dotyczących wartości obrotów handlowych, nie świadczy jeszcze o identyczności i doskonałości metod statystycznych porównywanych krajów, ani też o zgodności danych, dotyczących obrotów poszczególnymi towarami, gdyż odchylenia pomiędzy danymi, dotyczącymi poszczególnych towarów, czasem bardzo znaczne, lecz działające w przeciwnych kierunkach, mogą się wzajemnie równoważyć.

Operując wartością towarów, jako miernikiem syntetycznego obliczenia konkretnych różnic w obrotach handlowych między statystyką polską a statystykami obcych państw dla roku np. 1931, stwierdzamy następujące cechy charakterystyczne w kształtowaniu się rozbieżności pomiędzy danymi o obrotach statystyki polskiej i statystyk państw, z którymi istnieją najważniejsze rozbieżności.

W porównaniach ze statystykami niektórych państw (Stany Zjednoczone w przywozie do Polski, Szwajcaria) istnieją znaczne rozbieżności w ocenie wzajemnych ogólnych obrotów, które się tłumaczą głównie istnieniem rozbieżności na jednym jakimś towarze (przy porównaniu ze statystyką Stanów Zjedn. — na bawlnie surowej, przy porównaniu ze statystyką szwajcarską — na tkaninach jedwabnych). W porównaniu z innymi państwami (Łotwa, Austrja, Francja w przywozie do Polski, Belgja w wywozie z Polski i t. d.) dane o ogólnych obrotach są naogół bardzo do siebie zbliżone lub rozbieżności pomiędzy temi danymi są względnie niewielkie, natomiast na poszczególnych towarach istnieją znaczne rozbieżności, działające w odwrótnych kierunkach. W porównaniu z niektórymi państwami (Niemcy, Francja w wywozie z Polski, Holandia i t. d.) rozbieżności pomiędzy danymi o ogólnych obrotach są względnie bardzo znaczne, tłumaczyć ich jednak nie można rozbieżnością na

jakimś jednym towarze, lecz szeregiem rozbieżności na poszczególnych towarach, działających w jednym kierunku.

Jeżeli rozpatrywać różnice, istniejące w stosunku do poszczególnych towarów, to stwierdzić należy, że rozbieżności na wartości posiadają często kierunek odmienny od rozbieżności na ilości, względnie przy tym samym kierunku są stosunkowo znacznie większe lub mniejsze od danych o ilości.

Przyczyny rozbieżności pomiędzy statystykami dwóch krajów niezawsze są możliwe do wykrycia. Charakter skomplikowany handlu zagranicznego, jak również szereg innych momentów, mających swe źródło w metodach i technice statystycznej oraz w postępowaniu zgłaszających, powodują to, że w wielu wypadkach, nawet przez odpowiednie zbadanie statystyk licznych krajów obcych, nie da się ściśle określić właściwej przyczyny rozbieżności. Przyczyny te działają często w kierunkach przeciwnych, wzajemnie się znosząc. Pozostają jednak zazwyczaj przyczyny zasadnicze, które przy pewnej obserwacji oraz przy znajomości metod opracowania i struktury handlu danym towarem stosunkowo łatwiej dają się wykryć.

Przyczyny rozbieżności na wartości są naogół o wiele więcej skomplikowane i liczne niż przyczyny rozbieżności na ilości.

Charakterystyczne zjawisko przy porównaniach poszczególnymi towarami stanowi to, że wtedy kiedy dla stwierdzenia istotnej przyczyny rozbieżności pomiędzy danymi statystyk dwóch krajów wystarczy najczęściej dokonać porównania statystyk tych krajów, to dla stwierdzenia dokładności w wykazaniu właściwego kierunku dla jakiegoś towaru należy dokonać porównań danych z szeregiem statystyk.

Naogół, przyczyny rozbieżności pomiędzy danymi, dotyczącymi poszczególnych towarów, są odmienne w zależności od kraju, ze statystyką którego porównywany jest obrót danym towarem.

Choć, jak zaznaczyliśmy wyżej, trudno jest określić zgóry z dostateczną dokładnością, jakie są przyczyny rozbieżności dla każdego poszczególnego wypadku, można jednak wymienić szereg przyczyn rozbieżności, najczęściej się spotykających przy porównaniach statystyki polskiej i obcej.

Przyczyny te, wymienione według stopnia ich ważności, są następujące:

1. — Niewłaściwe określenie kierunku, a mianowicie podawanie kraju pośredniczącego zamiast kraju rzeczywistego pochodzenia lub przeznaczenia towaru, co wynika zarówno z powodu tego, że niektóre statystyki różnią się od statystyki polskiej pod względem metodologicznym (najważniejsze rozbieżności zachodzą z tego tytułu w porównaniu ze statystykami krajów, określających kraj pochodzenia względnie przeznaczenia towaru według metody kraju zakupu względnie sprzedaży — statystyka szwedzka, statystyka duńska), jak również z tytułu niewłaściwego zadeklarowania kierunku przez deklarantów.

To ostatnie zjawisko wynika z samej struktury handlu zagranicznego i występuje najczęściej w wywozie, gdyż cały szereg towarów nie posiada jeszcze ostatecznego przeznaczenia w chwili wyjścia z kraju.

2. — Duże znaczenie, szczególnie w odniesieniu do towarów ciężkich o małej wartości jednostkowej (węgiel, drewno, żelastwo, nawozy, rudy i t. d.), przesyłanych na większe odległości, odgrywają koszty transportu. Koszty te, wobec wykazywania przez większość krajów wartości granicznej, obciążają wartość towaru w kraju przywozu, nie obciążają zaś tej wartości w kraju wywozu.

Jako przykład rozbieżności bardzo znacznej, wynikającej z powyższego tytułu, można wymienić rozbieżność na wartości węgla kamiennego w wywozie do Szwecji pomiędzy statystyką polską a szwedzką w 1931 r. Czynniki ten nie tylko równoważy bardzo znaczną różnicę in plus pod względem ilości, wykazywaną przez statystykę polską w porównaniu ze statystyką szwedzką (różnica wynosi 451 tys. t), lecz powoduje nawet wykazywanie przez statystykę szwedzką wartości znacznie wyższej od wartości, podanej w statystyce polskiej (różnica wynosi 17714 tys.).

3. — W porównaniu ze statystykami niektórych krajów, operującymi odmienną metodą statystyczną przy ujmowaniu handlu zagranicznego (handel ogólny, handel specjalny, obrót uszlachetniający i t. p.), mogą z tego powodu wynikać bardzo znaczne odchylenia. Jako przykład rozbieżności z tego tytułu przytoczyć można rozbieżności, istniejące w obrotach polsko-szwajcarskich — zarówno w przywozie, jak i w wywozie — pomiędzy statystyką polską a szwajcarską do 1933 r.

4. — Niedokładne zgłaszanie wartości towarów przez deklarantów, co jest praktykowane w większości wypadkach z pobudek fiskalnych (obawa, iż wiadomości, dotyczące rzeczywistej wartości towarów, dostaną się do wiadomości władz fiskalnych i będą służyły jako podstawa do wymiaru podatków — obawa, zresztą całkowicie nieusprawiedliwiona, gdyż tajemnica deklaracji statystycznej jest zastrzeżona specjalnymi ustawami, dane zaś, zawarte w deklaracjach, służą wyłącznie dla celów statystyki celnej).

Reasumując powyższe uwagi o rozbieżnościach pomiędzy statystykami handlu zagranicznego różnych krajów, dochodzimy do wniosku, że dla określenia rzeczywistego stanu obrotów handlowych pomiędzy dwoma krajami nie wystarczy operowanie jedynie danymi statystycznymi bez odpowiedniego ich zbadania i naświetlenia. Do umiejętnego posługiwania się danymi o handlu zagranicznym niezbędne jest, oprócz doskonałego obznajmienia z metodami statystycznymi, w niemniejszym stopniu również stały i ścisły kontakt z życiem gospodarczym we wszelkich jego przejawach, szczególnie zaś znajomość wszelkich problemów, związanych z międzynarodowym ruchem towarów.

Dr. S. Guterman

ŻYCIE GOSPODARCZE

Z MINISTERSTWA SKARBU

NOWI PODSEKRETARZE STANU. — Pan Prezydent Rzeczypospolitej mianował w dn. 29 maja r. b. Podsekretarzami Stanu w Ministerstwie Skarbu Panów: Tadeusza Lechnickiego, dotychczasowego Podsekretarza Stanu w Prezydium Rady Ministrów, oraz Wacława Staniszewskiego, dotychczasowego Naczelnego Dyrektora Państwowego Banku Rolnego.

P. Wiceminister Tadeusz Lechnicki urodził się w roku 1892 w miejscowości Serebryszcze w Chelmszczyźnie. Do szkół średnich uczęszczał początkowo w Lublinie, następnie zaś w czasie strajku szkolnego, w którym brał czynny udział, przeniósł się do Warszawy, gdzie uczęszczał do gimnazjum polskiego Kopczyńskiego.

Po ukończeniu tego gimnazjum odbył studia wyższe zagranicą — najpierw w Wiedniu, a stąd po ukończeniu Akademii Eksportowej przeniósł się do Berlina, gdzie ukończył z odznaczeniem Wyższą Akademię Handlową.

W czasie studjów w Berlinie prowadził w kontakcie z polskimi drużynami strzeleckimi pracę niepodległościową wojskową wśród akademików polskich w Niemczech. Powołany z chwilą wybuchu wojny do służby w armii rosyjskiej pełnił służbę w artylerji.

W roku 1917 odegrał wybitną rolę w pracy nad organizowaniem polskich formacji wojskowych w Rosji i jako jeden z pierwszych nawiązał kontakt z przybyłymi z Polski: Pptk. Lisem-Kulą, Płk. Bartha-Barthem de Weydenthałem i Tadeuszem Hołówką, stając się najbliższym współpracownikiem Płk. Bartha de Weydenthala. Po powrocie do kraju w chwili odzyskania niepodległości wstąpił do służby w szeregach jako oficer artylerji konnej. Ciężko ranny w kampanji kijowskiej, po powrocie do zdrowia jako oficer w Gabinetie Ministra Spraw Wojskowych pełnił w latach 1922 ÷ 25 funkcje kierownika akcji osadnictwa wojskowego.

W 1927 r. przeszedł do służby w Min. Spraw Zagranicznych, gdzie pełnił funkcje Zastępcy Naczelnika Wydziału Zachodniego, biorąc udział w całym szeregu rokowań gospodarczych, przedewszystkiem z Niemcami.

W styczniu 1932 r. powołany został na stanowisko Szefa Biura Ekonomicznego Prezesa Rady Ministrów.

Podsekretarzem Stanu został mianowany we wrześniu 1932 r.

P. Wiceminister Staniszewski urodził się w roku 1885 w maj. Stefanów, ziemi Mohylowskiej. Po ukończeniu gimnazjum klasycznego w Mohylowie i wydziału ekonomicznego Politechniki Petersburskiej udaje się w celu pogłębienia studjów ekonomicznych do Monachjum, gdzie pracuje specjalnie nad zagadnieniem obrotu pieniężnego. Następnie do wybuchu wojny europejskiej pracuje w instytucjach finansowych w Rosji. Powołany w roku 1914 do armji rosyjskiej, bierze udział w wojnie aż do jej ukończenia.

W 1918 r. wstępuje do wojska polskiego. Dekretem Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich został w 1918 r. na skutek reklamacji ówczesnego ministra Rolnictwa i Dóbr Koronnych zwolniony z wojska. W Ministerstwie Rolnictwa i Dóbr Koronnych bierze czynny udział w opracowywaniu statutu i podstaw organizacyjnych Polskiego Państwowego Banku Rolnego. W 1919 r. zostaje mu powierzona organizacja zarządu likwidacyjnego b. rosyjskich banków: Włościańskiego i Szlacheckiego. W 1920 r. przechodzi do pracy w Polskim Państwowym Banku Rolnym na stanowisko Wicedyrektora. W tymże roku ponownie wstępuje do wojska polskiego w randze porucznika wojsk technicznych. Po zwolnieniu z wojska w 1921 r. obejmuje kierownictwo w Polskim Państwowym Banku Rolnym, pełniąc obowiązki Generalnego Dyrektora tegoż Banku. Po utworzeniu w roku 1921 Państwowego Banku Rolnego zostaje dekretem Naczelnika Państwa mianowany Dyrektorem tegoż Banku, a od roku 1924 do chwili obecnej nieprzerwanie kieruje Bankiem na stanowisku Naczelnego Dyrektora.

P. Wiceminister Staniszewski jest majorem rezerwy, kawalerem Medalu Niepodległości, Krzyża Walecznych, Komandorji Polonia Restituta, ponadto posiada odznaczenia zagraniczne.

Z BIURA EKONOMICZNEGO RADY MINISTRÓW

DYREKTOREM BIURA EKONOMICZNEGO Prezydium Rady Ministrów mianowany został P. Dr. Jerzy Nowak, dotychczasowy Wicedyrektor Departamentu Obrotu Pieniężnego w Ministerstwie Skarbu.

P. Dyrektor Jerzy Nowak urodził się w Kielcach w 1898 r. Wychowany w rodzinie, gdzie ideały pracy społecznej i niepodległościowej stawiane były na pierwszym miejscu, należy do tajnych organizacji niepodległościowych od najmłodszych uczniowskich lat w Zagłębiu Dąbrowskim. Po ukończeniu szkoły średniej w Będzinie wstąpił do Legionów.

W Pierwszej Brygadzie odbył kampanję wołyńską, będąc ranny pod kolonją Dubniaki, nad Stochodem. Wyszedł z wojska, po ucieczce z niewoli bolszewickiej, w 1920 r. w stopniu porucznika rezerwy.

Ukończywszy Wyższą Szkołę Handlową w Warszawie, wyjeżdża na dodatkowe studia do Paryża, gdzie doktoryzuje się na Uniwersytecie Paryskim u Prof. Karola Rista. W czasie studjów akademickich jest czynny stale w organizacjach studenckich — ideowo-wychowawczych, samopomocowych i in. W 1927 r. wstąpił na służbę państwową do Ministerstwa Skarbu, gdzie w 1930 r. został Naczelnikiem Wydziału Kredytu Zagranicznego, a następnie Zastępcą Dyrektora Departamentu Obrotu Pieniężnego.

Z ramienia Min. Skarbu brał udział we wszystkich większych konferencjach międzynarodowych ekonomiczno-finansowych.

W latach 1928 i 1929 był redaktorem działu ekonomicznego w „Głosie Prawdy” i w „Gazecie Polskiej”. Opublikował szereg prac i artykułów, m. in. w naszym tygodniku.

Posiada następujące odznaczenia: Krzyż Walecznych, Krzyż Niepodległości, Krzyż Oficerski orderu Polonia Restituta, Krzyż Kawalerski Francuskiej Legji Honorowej.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

PRZEMYSŁ NAFTOWY

Z „POLSKIEGO EKSPORTU NAFTOWEGO”.— W dniu 30 maja r. b. odbyło się we Lwowie doroczne Walne Zgromadzenie uczestników „Polskiego Eksportu Naftowego”, w którym to zebraniu wziął również udział Dyrektor Departamentu Górniczo-Hutniczego Min. Przemysłu i Handlu P. Czesław Peche oraz Komisarz Rządowy „Polskiego Eksportu Naftowego” P. Naczelnik Henryk Friedberg.

Obrady zagał Prezes Rady Nadzorczej „Polskiego Eksportu Naftowego” P. Inż. Wiktor Hłasko, który, powitawszy zebranych uczestników oraz przedstawicieli Ministerstwa Przemysłu i Handlu, zaproponował na przewodniczącego obrad P. Inż. Stefana Dażwańskiego, Naczelnego Dyrektora „Polminu”. Kandydatura ta została przyjęta, poczem przewodniczący zaprosił na asesora PP.: Inż. M. Wieleżyńskiego i Prez. L. Schutzmana, a na sekretarza P. Dyr. J. Kozickiego.

Po zagajeniu obrad przez przewodniczącego głos zabrał Dyrektor „Polskiego Eksportu Naftowego” P. Inż. D. Wandycz, który złożył sprawozdanie z działalności organizacji w ubiegłym okresie, charakteryzując ten okres jako najtrudniejszy dla organizacji, a mianowicie jako okres wstępny. W uzupełnieniu sprawozdania P. Dyr. Wandycz—Prezes Rady Nadzorczej P. Dyr. Hłasko przedstawił sprawozdanie bilansowe, a powołując się na protokół Komisji Rewizyjnej, zwrócił się do Walnego Zgromadzenia uczestników o przyjęcie sprawozdania Dyrekcji oraz o zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków, a także o udzielenie absolutorjum władzom „Polskiego Eksportu Naftowego”.

Po krótkiej dyskusji Walne Zgromadzenie przyjęło jednogłośnie do zatwierdzającej wiadomości sprawozdanie Dyrekcji, bilans za ubiegły okres oraz rachunek strat i zysków, a wreszcie udzieliło absolutorjum władzom organizacji.

Następnie dokonano wyborów do Rady Nadzorczej na rok następny. Na przewodniczącego Rady został wybrany ponownie

P. Dyr. Hłasko, a na wiceprzewodniczącego P. Prez. M. Wieleżyński.

Wreszcie przy ostatnim punkcie porządku dziennego wygłosił przemówienie Dyrektor Departamentu Górniczo-Hutniczego P. Czesław Peche, który scharakteryzował dodatnio wyniki działalności „Polskiego Eksportu Naftowego” i jego wpływ na uporządkowanie stosunków w przemyśle naftowym. Poza to życzył tak nowowybranej Radzie Nadzorczej, jak i Dyrekcji dalszej pomyślności w pracy, zaznaczając, że zmieniające się warunki gospodarcze będą wymagały od „Polskiego Eksportu Naftowego” dalszej wyteźonej działalności, a przedewszystkiem dalszej pracy nad racjonalizacją eksportu produktów naftowych, a to w myśl interesów gospodarczych Państwa i przemysłu naftowego.

Po końcowem przemówieniu przewodniczącego zebranie zostało zamknięte.

PRZEMYSŁ NAFTOWY W MARCU 1934 R.— Wydobycie ropy w marcu r. b. wynosiło 4 475 cyst. brutto wobec 4 003 cyst. w lutym. Przeciętna dzienna produkcja zwiększyła się o 2 cyst. do 144 cyst.

Z nowych dowień, jako większe, wyróżnia się dowieńcenie w Bitkowie na kop. „Dąbrowa” w otworze Nr. LIV z samoczynną produkcją 10 t na dobę i 256 m³ gazów na minutę. Poza to uzyskano szereg dowień: w Borystawiu (Małopolska „Bitumen II” — 5·4 t na głęb. 1 455 m), Mrażnicy (2·1 t w otw. Nr. III na głęb. 1 511 m kop. „Galicia - Horodyszcze”), Rypnem (Hannibal-Serhów otwory: „XXIX” — 2 t na głęb. 241 m, „VI” — 3·5 t na głęb. 728 m, „XXIV” — 3 t na głęb. 475 m), w Dubie („Podlasie XX” — 2·5 t na głęb. 716 m), w Brelikowie („Karpaty VC” — 2·2 t na głęb. 488 m i „Karpaty IVC” — 1·2 t na głęb. 462 m), w Kryżu („Zgoda I” — 2 t na głęb. 413 m), Bieczu („Stanisław XXXII” — 2 t na głęb. 430 m), Harklowej (Wede — „Böhmkö „Minerwa CLI” — 0·7 t na głęb. 538 m i „CLVI” — 0·4 t na głęb. 337 m), Wietrznie („Radium XXVI” — 0·7 t na głęb. 504 m) i w Starej Wsi („Starowsianka Nr. VI” — 1·3 t na głęb. 356 m).

Produkcja i obrót ropą — w marcu 1934 r. (w cysternach)

MIESIĄC I ROK	JASŁO i KRAKÓW				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opal i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opal i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opal i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opal i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca
Luty 1934	733	5	797	312	3 037	150	3 330	1 238	233	6	204	157	4 003	161	4 331	1 707
Marzec 1934	819	6	838	287	3 375	169	3 410	1 199	281	7	257	174	4 475	182	4 505	1 660
I kwartał 1934	2 382	16	2 470	287	9 773	493	10 382	1 199	768	19	683	174	12 923	528	13 535	1 660
„ 1933	2 391	17	2 414	312	10 538	539	10 455	1 238	878	18	822	157	13 807	574	13 691	1 707

Produkcja i zużycie gazów ziemnych — w marcu 1934 r. (w tys. m³)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opal (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opal (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opal (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opal (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko
Luty 1934	8 946	1 600	6 867	479	27 226	12 287	14 882	97	3 413	2 565	492	356	39 625	16 452	22 241	932
Marzec 1934	10 641	2 554	7 779	308	27 251	9 610	17 522	119	3 761	2 686	542	533	41 653	14 850	25 843	960
I kwartał 1934	29 357	6 001	22 126	1 230	84 389	34 926	49 143	320	10 928	7 872	1 693	1 363	124 674	48 799	72 962	2 913
„ 1933	24 952	6 881	16 911	1 160	86 866	31 127	55 290	449	12 383	8 323	2 761	1 299	124 201	46 331	74 962	2 908

Liczba otworów wiertniczych na Kopalniach ropy i gazów — w marcu 1934 r.

MIESIĄC I ROK	L i c z b a o t w o r ó w														Ilość otworów produktywnych	Przebieg dzienna produkcja otwo- row — w kg
	Montowane	Zmontowane	Wiercone			Instrument.	Wyłączenie gazowe	Samopły- jące	Łyżkowane	Pompowane	Tłokowane	Rekonstruk.	Likwidacja	Razem		
			Produk- tywne	Bez pro- dukcji	Razem											
Luty 1934	11	10	42	47	89	26	193	14	285	2 129	371	23	15	3 166	2 841	500
Marzec 1934	10	10	37	47	84	28	192	14	317	2 123	362	21	13	3 174	2 853	505

Eksploracja kopalń systemem odbudowy ciśnienia w złożu na kopalniach: „Lipa” w Lipinkach, „Leon” w Potoku, „Gazy Zieme” i „Muchowate-Galicja” w Schodnicy, oraz „Urycka S-ka” w Uryczu—szła trybem normalnym, utrzymując produkcję na niezmiennym wysokim poziomie.

Ilość ropy, zużytej na opał i manko, wynosiła — bez zmiany — prawie 4% produkcji brutto.

Ekspedycja ropy do rafinerii wyniosła 4 505 cyst. wobec 4 331 cyst. w lutym.

Zapasy ropy, magazynowanej na kopalniach i tłoczniach, zmniejszyły się na 1 660 cyst. wobec 1 707 cyst. w lutym.

Ceny ropy bruttoj, zakupywanej przez Państwową Fabrykę Olejów Mineralnych, uległy niższe. Za ropę bruttoj marki borysławskiej płacono za cysternę 10-tonnową zł 1 500 wobec zł 1 550 w lutym. Ceny ropy bruttoj loco zbiorniki lub stacja nadawcza wynosiły (za cysternę 10-tonnową w zł):

Borysław	1 500	Rypne	1 475
Orów	1 500	Słoboda Rungórska	1 494
Popiele	1 500	Kosmacz	1 439
Schodnica	1 650	Opaka	1 500
W. Mraźnica	1 472	Bitków	
Urycz	1 766	Pasieczna	1 657
Pereprostyna	1 548	loco Dąbrowa]	

Bitków Zofja Stella	1 850
Bitków Nobel	1 625
„ Franco-Polon	1 548
Strzelbice	1 355
Rajskie	1 450
Harkłowa	1 364
Kryg zielona	1 434
czarna	1 232
Szymbark	1 477
Jaszczew	1 384
Krosno wol od parafin	1 384
Krosno parafin	1 329
Krościenko wol od parafiny	1 384
Krościenko parafin	1 329
Łodyna	1 412
Hołowiecko	1 500
Zmiennica	1 379
Turzepole	1 355
Wulka	1 434
Iwonicz	1 434
Węglówka	1 396
Równie-Rogi wolna od parafiny	1 410
Równie-Rogi parafin	1 273

Rymanów	1 347
Wańkowa	1 323
Potok	1 937
Toroszówka	2 061
Ropienka, ad Dukla	1 439
Grabownica-Humniska benzynowa	1 746
Grabownica - Humniska parafin	1 500
Humniska-Brzozów	1 800
Lipinki	1 461
Libusza	1 374
Klimkówka	1 434
Zagórz	1 439
Majdan-Rosulna	1 489
Dobrucowa	1 434
Łubatówka	1 434
Białkówka-Winnica	1 434
Męcina W.	1 548
Męcinka	1 544
„ parafinowa	1 468
Kłęczany	1 948
Stara Wieś biała	2 098
„ ciemna	1 548
Mokre	1 822

Produkcja i obrót produktami naftowymi — w marcu 1934 r. (w tonnach)

P r o d u k t	Wytwór- czość	Wysyłka do spo- życia w kraju	Wysyłka do innej rafin.	Zużycie własne	Eksport	Przychód:		Z a p a s y :	
						z innych rafineryj i gazoli- niarni	import	w dn. 28/II 1934	w dn. 31/III 1934
Benzyna	7 613	5 318	254	199	5 725	3 643	—	22 121	21 881
Nafta	14 715	8 196	24	5	2 637	13	—	20 668	24 534
Olej gazowy	8 418	4 421	11	9	3 861	—	—	14 439	14 555
Oleje lekkie do c. g. 0'890	944	801	1	—	67	2	—	2 093	2 170
Oleje: napędowy i opałowy	336	138	—	17	326	—	—	3 005	2 860
Oleje smarowe	7 582	2 196	41	6	3 816	87	37	55 084	56 731
Wazelina	15	27	—	—	1	—	—	262	249
Smary stałe	203	235	1	—	2	1	—	477	443
Parafina	2 786	579	9	—	1 796	9	—	4 012	4 423
Świece	39	—	—	—	49	—	—	15	5
Asfalt	2 675	1 051	3	—	1 309	3	—	10 197	10 512
Koks	324	82	197	176	315	161	—	970	685
Produkty atypowe	80	15	—	—	1	—	—	52	116
„ uboczne	233	176	—	179	—	—	—	883	761
Oleje parafinowe	— ¹⁾	—	547	212	—	504	—	30 624	28 897
Gacz i oleje potne	— ²⁾	—	—	—	—	—	—	3 470	3 228
Słops	110	—	—	307	—	—	—	1 015	818
Pozostałości	— ³⁾	169	1	642	—	—	—	22 155	18 905
Ogółem:	41 921	23 404	1 089	1 752	19 905	4 423	37	191 542	191 773

W wierceniu znajdowało się 84 otwory wobec 89 w lutym. Nowe otwory świdorowe uruchomiono w Tustanowicach — „Statelands XXVIII”, „Hannibal XXXV” i „XXXVI” w Rypnem, „Ropienka CII” w Ropience, „Karpaty IIIC” w Brelikowie, „Wede-Böhmko - Minerwa CLIX” w Harkłowej, „Zygmunt V” w Roztokach i „Dąbrowa LVIII” w Bitkowie.

Ruch terenowy na obszarach, stanowiących przedłużenie daszawskich pól gazowych, pozostał bez większych zmian.

Z wierzeń pionierskich: otwór Nr. 1 kop. „Slamat”

pogłębiono do 165 m, przyczem produkcja zmniejszyła się z 0'4 - na 40 kg dziennie; otwór Nr. 1 w Modryczu uzyskał głęb. 1 755 m w warstwach solonośnych, przyczem dalsze wiercenie wstrzymano, rozpoczynając likwidację; otwór „Orów I” doprowadzono do głęb. 2 054 m. W Truskawcu otwór „Ignacy Boerner I” osiągnął głęb. 591 m, natrafiając na 470 m na silniejsze objawy gazów i na 532÷536 m na ślady ropy.

Liczba robotników, zatrudnionych na kopalniach ropy i gazów, wzrosła do 8 683 wobec 8 462 w lutym.

¹⁾ Potrącono 1 472 t, wziętych z zapasów do dalszej przeróbki.

²⁾ „ 242 t, „ „ „ „ „ „

³⁾ „ 2 438 t, „ „ „ „ „ „

Wydobycie gazów ziemnych wyniosło przeciętnie dziennie 1 343 tys. m³ wobec 1 415 tys. m³ w lutym.

Mankó gazowe wynosiło bez zmiany 2% prod. brutto.

Cena gazu ziemnego pozostała w wysokości niezmiennionej 4,9 za m³ w rejonie borysławskim i 6 w rejonie jasielskim.

W marcu r. b. było czynnych 35 rafinerij nafty, które zatrudniały ogółem 3 476 robotników i majstrów (w lutym r. b. 3 583). Z tej liczby 3 442 robotników było zajętych przy pracach, związanych bezpośrednio z ruchem zakładów.

Przeróbka ropy w rafineriach wyniosła 45 314 t (w r. ub. przeciętnie mies. 47 280 t). Przerobiono ropy borysławskiej (standard) 31 105 t, specjalnej małoparafinowej 8 572 t, specjalnej bezparafinowej 5 637 t.

Wytwórczość produktów naftowych wyniosła ogółem 41 921 t, czyli strata przy przeróbce stanowiła 7,5% (w r. ub. przeciętnie 8,2%).

Konsumpcja produktów naftowych w kraju wyniosła 25 156 t (w tem własne spożycie rafinerij 1 752 t) i przedstawiała się następująco (w tonnach — bez spożycia własnego rafinerij):

	Marzec 1934	Marzec 1933	Przec. mies. 1933
Benzyna	5 318	8 080	5 525
Nafta	8 196	8 102	9 832
Oleje gazowy i opałowy	4 559	4 556	4 450
Oleje smarowe	2 997	2 327	3 160
Parafina	579	400	702

Eksport produktów naftowych (właściwie wysyłka z rafinerij, przeznaczona na eksport) wyniósł ogółem 19 905 t, czyli był większy niż przeciętny eksport miesięczny w 1933 r. (18 918 t).

Z poszczególnych produktów wywieziono zagranicę (w tonnach):

	Marzec 1934	Przec. mies. 1933
Benzyna	5 725	4 790
Nafta	2 637	4 428
Oleje gazowy i opał.	4 187	3 543
" smarowe	3 883	2 820
Parafina	1 796	1 823

Ruch zapasów produktów naftowych w rafineriach przedstawiał się następująco (w tonnach):

	1/IV 1934	1/III 1934	1/IV 1933
Benzyna	21 881	22 121	21 582
Nafta	24 534	20 668	9 761
Oleje gazowy i opałowy	17 415	17 444	13 863
" smarowe	58 901	57 177	43 526
Parafina	4 423	4 012	5 598
Inne produkty	64 619	70 120	84 836
Razem:	191 773	191 542	179 166

Eksport do poszczególnych krajów — w marcu 1934 r. (w tonnach)

KRAJ PRZEZNACZENIA	Benzyna	Nafta	Olej gazowy	Oleje lekkie o c. g. do 0°890	Oleje smarowe	Parafina	Świece	Wazelina	Asfalt	Koks	Smary stałe Mydło naftowe	Pozostałości destylacyjne opałowe ¹⁾	Razem
Austria	25	86	664	—	37	25	—	—	—	132	—	—	949
Belgia	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	15
Czechosłowacja	4 520	2 121	154	—	138	—	—	—	46	10	2	—	6 991
Dania	233	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	233
Francja	55	31	15	—	—	30	—	—	—	—	—	—	131
Grecja	—	—	—	—	—	82	—	—	—	—	—	—	82
Hiszpania	—	—	—	—	—	97	—	—	—	—	—	—	97
Jugosławia	—	—	—	—	15	151	—	—	—	—	—	—	166
Luksemburg	—	—	—	—	—	—	—	—	31	—	—	—	31
Łotwa	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	155	170
Niemcy	—	—	16	—	93	—	—	—	1 095	158	—	16	1 378
Portugalia	—	—	—	—	65	—	—	—	—	—	—	—	65
Norwegia	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	19
Rumunia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Saara	—	—	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61
Szwajcaria	28	246	723	15	—	—	—	—	48	15	—	—	1 075
Szwecja	40	—	—	28	55	—	—	—	—	—	—	—	123
Węgry	—	—	—	—	2	15	—	—	—	—	—	—	17
Włochy	68	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	83
Razem:	4 969	2 499	1 613	58	424	400	—	—	1 235	315	3	171	11 687
Gdańsk	716	137	1 420	9	3 372	1 396	49	—	74	—	—	155	7 328
Gdynia	40	1	828	—	20	—	—	1	—	—	—	—	890
Ogółem:	5 725	2 637	3 861	67	3 816	1 796	49	1	1 309	315	3	326	19 905

W przemyśle gazolinowym sytuacja była w dalszym ciągu pomyślna. Produkcja gazoliny wynosiła w marcu r. b. 3 546 t (w lutym r. b. 3 221 t). Z ogólnej ilości 41 653 tys. m³ gazu ziemnego, wyprodukowanego na kopalniach, przerobiono w gazoliniarniach 22 740 tys. m³, czyli 54%. Ze 100 m³ przerobionego gazu otrzymywano przeciętnie 15,6 kg gazoliny (w lutym 15 kg). Do rafinerij nafty wysłano, jako domieszki do benzyn ciężkich celem otrzymania benzyny motorowej, 3 144 t gazoliny.

W ruchu było 26 zakładów gazolinowych, które zatrudniały 317 robotników.

KOPALNICTWO WOSKU ZIEMNEGO W MARCU 1934 R. — Wydobyte wosku ziemnego w marcu r. b. wyno-

siło 6 t. Wyeksportowano do Niemiec 10 t (w lutym 20 t). Zapasy wosku, zamagazynowanego na kopalniach, zmniejszyły się do 77 t (w lutym 81 t). Liczba robotników wzrosła w stosunku do lutego 2-krotnie — do 102. Za 100 kg wosku ziemnego, zależnie od gatunku, płacono 300—250—125 loco kopalnia.

PRZEMYSŁ WŁOKIENNICZY

PRZEMYSŁ WŁOKIENNICZY W KWIETNIU 1934 R. — Tegoroczny sezon wiosenno-letni we włókiennictwie łódzkim kształtuje się zeszerechniarz niejednolicie. Po lutym, który znamienowało ożywienie w tkaninach, nastąpiło w marcu zwiększenie obro-

¹⁾ Oleje napędowe i opałowe.

tów również i na rynku półfabrykatów — kwiecień, w którym oczekiwano raczej dalszego wzrostu obrotów, przeszedł pod znakiem zastoju. Silniej zareagował rynek dopiero w końcu miesiąca pod wpływem polepszenia się warunków atmosferycznych i nacisku w związku z tem ze strony konsumenta na handel detaliczny. Ożywienie to nie objęło jednak półfabrykatów, gdyż na rynku przędzy sezon letni jest już, jak normalnie zazwyczaj o tej porze, zakończony. W przemyśle nastąpiło w kwietniu ograniczenie produkcji w związku z okresem międzysezonowym, wyrażające się zmniejszeniem liczby robotników oraz przepracowanych robotniko-godzin. Ciasnota gotówkowa, zaobserwowana w okresach poprzednich, utrzymywała się również i w kwietniu, a nawet zyskała na sile wskutek zmniejszenia obrotów czeków postdatowanych, które w stopniu coraz większym zastępują weksle o terminach, wykazujących tendencję wydłużenia. W dyskoncie zaobserwować się dała daleko posunięta ostrożność przy realizowaniu transakcji. Materiał wekslowy pierwszorzędny realizowano przy stopie procentowej w granicach 8÷9% rocznie. Pomimo pogłosek na temat szeregu niewypłacalności w branży bawełnianej i wełnianej, załamania te nie nastąpiły. Pod wpływem osłabionego ruchu zapasy towarów u producentów uległy dość poważnemu zwiększeniu.

Wielki przemysł bawełniany zatrudniał w końcu kwietnia 40 200 robotników, co w porównaniu z marcem oznacza spadek o blisko 1 500 osób. Przepracowano ogółem w kwietniu 795 929 robotniko-dni, a więc niewiele mniej niż w marcu. Liczba robotników, zatrudnionych pełne 6 dni w tygodniu, wyraziła się kwotą 53% ogółu robotników, zatrudnionych w wielkim przemyśle bawełnianym. Brak zbytu w tym przemyśle wywołał w sferach producentów obawy przed nadprodukcją, która narazie jednak nie dała się jeszcze odczuć. Nagromadzenie się niesprzedanych partij oraz zwroty towarów powodują dla przemysłu unieruchomienie poważniejszych kapitałów, osłabiając sytuację finansową przemysłu.

Na rynku tkanin bawełnianych transakcje obejmowały artykuły sezonowe oraz międzysezonowe z wyjątkiem towarów białych. Popytem cieszyły się lekkie tkaniny damskie czystobawełniane i sztuczno-jedwabne gładkie oraz drukowane. Ceny utrzymywały się na ogół bez większych zmian, t. j. mn. w. na poziomie cen zeszłorocznych. Warunki pokrycia uległy pogorszeniu; zmniejszył się do minimum udział pokrycia gotówkowego przy zwiększeniu się pokrycia wekslowego o terminach do 5 miesięcy. Jednocześnie zaobserwować się dał wzrost otwartych kredytów. W ostatniej dekadzie kwietnia nastąpił wzrost zapotrzebowania ze strony prowincji oraz w detalu na rynku łódzkim. Wypłacalność klientów na ogół nie uległa pogorszeniu, pomimo trudności finansowych. Ogólnie biorąc w kwietniu obroty w porównaniu z 1933 r. zmniejszyły się o ok. 20%.

Na rynku przędzy bawełnianej krajowa sprzedaż, wykazująca w okresie pierwszych 3 miesięcy r. b. łącznie z konsumpcją własną fabryk stała wzrost — w kwietniu spadła. Obroty, które w marcu wynosiły przeszło 4½ miljn. kg, w kwietniu osiągnęły tylko 3 875 tys. kg. Zapasy — wobec zmniejszonego zapotrzebowania — wykazały wzrost o blisko 700 tys. kg do przeszło 2 400 tys. kg w końcu kwietnia, a więc kwoty bardzo wysokiej i oddawna nienotowanej. Pod wpływem niewielkich rozmiarów zapotrzebowania ceny wykazywały tendencję zniżkową. Uruchomienie przedziału w II połowie kwietnia zredukowane zostało do 48 godzin tygodniowo. Na okres I połowy maja nastąpiła dalsza redukcja do 44 godzin tygodniowo. Ceny przędzy w ostatniej dekadzie kwietnia kształtowały się następująco (w cent. am. za 1 kg): Nr. 16/1 33,5, Nr. 20/1 35,5, Nr. 24/1 37,5, Nr. 26/1 39,5, Nr. 20/2 42, Nr. 24/2 44, Nr. 32/2 53, Nr. 40/2 63.

W wielkim przemyśle wełnianym pracowało w kwietniu 12 900 robotników, t. j. przeszło o 300 mniej aniżeli w marcu. Liczba robotników, pracujących pełne 6 dni w tygodniu, zmniejszyła się w porównaniu z marcem bardzo poważnie i wynosiła 16% ogółu robotników tego przemysłu. Ilość przepracowanych w kwietniu robotniko-dni wynosiła 200 419, t. j. o 31 500 mniej aniżeli w marcu. Zmniejszenie norm uruchomienia pozostawało w związku z zakończonym sezonem produkcyjnym w tym przemyśle.

Na rynku tkanin wełnianych sezon sprzedaży hurtowej można uważać na ogół również za zakończony. Wydatniejsze transakcje realizowano w detalu, zwłaszcza w dziale damskich tkanin czesankowych. Podkreślić należy, że ogólna konsumpcja tkanin wełnianych wykazuje spadek, pozostający w związku z osłabieniem finansowym konsumenta. Wobec podrożenia wełny i przędzy czesankowej konsumpcja zwraca się ku towarom zasadniczo tańszym: bawełnianym, dzianym i jedwabnym. Ceny towarów wełnianych w porównaniu z sezonem zeszłorocznym

zwykowały o ok. 10%. Zwykła ta jednak jest dość problematyczna gdyż wobec braku zapotrzebowania producenci udzielają szeregu poważnych ustępstw. Wypłacalność w tej branży uległa pewnemu pogorszeniu. Wzrost zapasów na rynku tkanin wełnianych, wobec poważnych zwrotów większych partij towarów, wpływa ujemnie na warunki pokrycia w tej branży, w której terminy wekslowe dochodzą już nawet do 6 miesięcy.

Na rynku przędzy czesankowej w kwietniu sytuacja kształtowała się pod znakiem spadku anormalnie wysokiego poziomu produkcji i konsumpcji, zaobserwowanej przez marzec. Obroty sprzedażne, wyrażające się w marcu kwotą 729 tys. kg, w kwietniu spadły do 382 359 kg. Jednocześnie — wobec spadku zapotrzebowania na rynku wewnętrznym oraz w eksporcie — wzrosły zapasy przędzy czesankowej do 1 889 260 kg. Ceny przędzy czesankowej lekko zniżkowały, kształtując się pod koniec kwietnia następująco (w zł za 1 kg): Nr. 40/2 A 13,35, Nr. 56/2 AJ 15,16, Nr. 20/1 DE 5,90, Nr. 22/2 8,68. Również i w tej branży sezon można uważać za zakończony. Bilans sezonu wypadł tutaj na ogół dość korzystnie. Poziom wytwórczości sezonu był wyższy o ok. 40% w porównaniu z r. ub. Ceny przędzy kształtowały się zwyklowo, aczkolwiek słabiej aniżeli wełna. Marża zarobkowa została wyrównana przez zwiększenie się rozmiarów transakcji. Podkreślić przytem należy, że przeszło 80% produkcji konsumowane jest przez rynek wewnętrzny.

Przemysł dziany w kwietniu pracował nad uzupełnianiem składów fabrycznych. Zapotrzebowanie na towary dziane letnie ze strony hurtu było dość duże, przewyższając rozmiary z r. ub. Handel detaliczny do I połowy kwietnia kupował stosunkowo niewiele, toteż trudno już obecnie zorientować się co do ewentualnych rozmiarów zapotrzebowania sezonowego. Wypłacalność odbiorców nie uległa wydatniejszym zmianom, ceny kształtowały się w dalszym ciągu niejednolicie, t. j. zwyklowo — o ile chodzi o towary dziane wełniane, i słabiej — o ile chodzi o towary dziane bawełniane. Uruchomienie fabryk w każdym bądź razie ulega w maju sezonowemu zmniejszeniu. Podkreślić należy, że dotychczas fabryki pracowały przy całkowitem wykorzystaniu swych warsztatów. Na zwiększenie zapotrzebowania na towary dziane wpływa podrożenie wełny. Z drugiej strony ulepszenia produkcji i przerób z wełną i sztucznym jedwabiem wpływa na popularyzowanie tych wyrobów w sezonie letnim, podczas gdy jeszcze doniedawna produkcja tego działu ograniczała się w przeważającej mierze do towarów zimowych. W handlu detalicznym natomiast obroty były niewielkie. Warunki pokrycia traktowane były indywidualnie w zależności od sytuacji producenta i odbiorcy. Ceny przędzy trykotażowej kształtowały się następująco (w cent. amer. za 1 kg): Nr. 20 z baw. am. 36,— z baw. eg. 40, Nr. 24 z baw. am. 38,— z baw. eg. 42, Nr. 32 z baw. am. 45,5,— z baw. eg. 50.

W przemyśle jedwabnym produkcja i zbył w kwietniu uległy zmniejszeniu. Ogólna sytuacja w tej branży nie kształtuje się jednak niepomyślnie, gdyż utrzymanie się poziomu cen w tkaninach czysto jedwabnych kompensuje spadek obrotów. Dodatnim czynnikiem jest brak przędzy u producentów i handlarzy, który nasuwa nawet obawy co do możliwości braku tego półfabrykatu w nadchodzącym sezonie jesienno-zimowym. Ceny, jak i warunki pokrycia — nie uległy zmianom.

W produkcji sztucznego jedwabiu konjunktura była w dalszym ciągu korzystna, co pozostaje w związku z wzrostem zapotrzebowania na przędę sztuczno-jedwabną, która znajduje zastosowanie w tkaninach, przerabianych z wełną, bawełną oraz w przemyśle dzianym. Również produkcja niektórych wyrobów galanteryjnych, w których sztuczny jedwab ma stale zwiększające się zastosowanie, wpływa na utrzymanie wysokiej konjunktury w tym dziale produkcji.

W przemyśle średnim w okresie kwietnia pracowało ogółem 94 fabryk, zatrudniających 10 97 robotników. W porównaniu z marcem oznacza to pewne niewielkie zwiększenie ilości czynnych fabryk przy nieznacznym spadku liczby zatrudnionych robotników.

W przemyśle bielskim w kwietniu produkcja uległa zmniejszeniu w związku z okresem międzysezonowym. Redukcję objęły przedziałnie czesankowe oraz zgrzebne. Zbyt tkanin utrzymał się na poziomie nieco niższym aniżeli w marcu.

W przemyśle białostockim sytuacja kształtowała się bez większych zmian. Podkreślić należy zawarcie kilku transakcji eksportowych na konfekcję. Zbyt towarów na rynku wewnętrznym kształtował się niezbyt pomyślnie.

PRZEMYSŁ KONFEKCYJNY

SYTUACJA RYNKU OBUWIANEGO. — Rok 1933 oznaczał na rynku skórzano-obuwianym zakończenie koniunktury zniżek cen bez końca. Jeśli w roku tym ceny obuwia nadal jeszcze spadły, to szło to w parze albo ze znanym obniżeniem jakości, albo też wynikało to ze skrajnego wysiłku godujących mas szewskich. W każdym razie okres spadku cen okupowanego kosztem kapitałów, można uznać za zakończony. Wpłynęły na to, jak wydaje się, 3 przyczyny: 1) fakt, że zabrakło już niemal kapitałów i kredytów, których kosztem możnaby jeszcze przedłużyć poprzednią ewolucję; 2) ceny skór surowych zaczęły silnie zwyskować, a za niemi, nieco później, także i ceny skór garbowanych; 3) zapasy obuwia w handlu powoli się wyczerpały.

Wobec takiego stanu rzeczy należało zacząć myśleć o odrobieniu strat, poniesionych na skutek kryzysu, a przedtem może i o uporządkowaniu powstałego w czasie kryzysu zamieszania.

Do poczynąń porządkowych należy zaliczyć: a) sprawy wyprzedawcze, b) sprawy równomiernego obciążenia daninami i opłatami, c) sprawy dezorientacji klientów co do jakości obuwia, d) sprawy zwyczajów handlowych przy wykonywaniu zamówień i reklamacjach przy odbiorze.

Z początkiem roku 1934 wszystkie te zagadnienia wysunęły się na czoło bieżących zagadnień przemysłu obuwianego. Po krótko skreślimy ich znaczenie dla branży obuwianej.

Sprawy wyprzedawcze łączą się z kwestią wielkości ryzyka handlu obuwianego. Im mniejszymi kapitałami dysponujemy, tem usilniej trzeba dążyć do zapobiegania wzrostowi ryzyka. Od czasu spadku cen, spadku dochodów i malejących obrotów hasło taniości towaru stało się głównym alutem dla pozyskania klientów. Od tego czasu panuje wysiłek w reklamowaniu się c. n. „na przynętę”, przy pomocy różnych, mniej lub więcej ukrytych lub pośrednich, wyprzedaczy, ale trwających przez to jakby w permanencji.

Raz po raz następowało zaskoczenie ogółu produkcji i handlu obniżeniem „na przynętę” ceny jakiegoś artykułu, i podczas gdy inicjator takiego zaskoczenia miał nadzieję ożywienia własnego zbytu przez położenie w ofierze resztki jakiegoś towaru, konkurenci jego, posiadający większe zapasy danego towaru, ponosili poważne straty. Walka konkurencyjna nabrała form złośliwych i destrukcyjnych, świąc wążek wszelkiej kalkulacji.

Kryzys rozproszkował kapitały, zaangażowane w produkcji i handlu obuwianym. Proces ten pogłębia i utrwała fakt wytworzenia się nierównomiernego obciążenia publicznymi daninami i opłatami. Przez niedopłacenie przez kilka faz produkcji i handlu podatku obrotowego i opłat ubezpieczeniowych można zyskać na swoją korzyść różnicę kalkulacyjną 5 ÷ 10%. Jest to więcej od normalnego obecnie w Polsce zysku netto. Sytuacja ta jest niekorzystna dla firm, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, które tracą dostawców i klientów, gdyż pewna ich część obawia się pośredniej w ten sposób ich kontroli przez władze skarbowe.

W ostatnich latach hasło taniości przysłuszyło dbałość o jakość. Podrabiano z lichego materiału najbardziej wykwinne fasony, w sposób często tak doskonale imitujący, że laik nie rozpoznaje obuwia dobrego od tandety imitacji. Produkcja obuwia dobrego chyli się w tych warunkach do coraz większego upadku. Klient, widząc drogi bucik, podejrzewa podstęp i nie wierzy jakości, a widząc ładną tandetną imitację, cieszy się z „okazyjnego” kupna.

Im mniejszymi kapitałami i kredytami dysponujemy i im bardziej czekamy do ostatniej chwili z zamówieniami — tem trudniej uniknąć poważnych strat, gdy kupiec nie wykupi zamówionego towaru w terminie, gdy odsyła jako zwrot dostarczone mu obuwie lub pod groźbą zwrotu zaczyna się targować o dalsze opusty w cenie. Rzecz oczywista, że także, naodwrot, zwlekanie z dostawą na ustalony poprzednio termin wielokrotnie zwiększa ryzyko handlu i wystawia go na utratę zysków. Nic zatem dziwnego, że firmy, mniej wybredne pod względem doboru metod pracy, skłonne są do nadużywania możliwości reklamacyjnej i zwrotów lub zwłoki w dostawie. Nasze ubóstwo kapitałowe zmusza nas i na tym odcinku szukać środków obrony, zbędnych dla krajów zamożnych, w których łatwiej przetrzymać zwycięsko podobne niesolidne próby presji gospodarczej.

Poza tak aktualną pracą nad uporządkowaniem rynku wewnętrznego należy, jak na wstępie wspomniano, zakrzęcać się dookoła naprawy szkód, wywołanych kryzysem.

Musimy stopniowo dążyć do odbudowy trzonu polskiego aparatu zbytu obuwia, niezależnego od wpływu zagranicy.

Zwycięsko przetrzymały kryzys, a poczęści nawet wykorzystały go na własną korzyść, tylko kilka większych przedsiębiorstw

zbytu obuwia oraz te mniejsze firmy, które dawniej obok normalnej detalicznej sprzedaży obuwia posiadały hurtowe przedstawicielstwa obuwia zagranicznego. W wspomnianych kilku większych firmach trudno ustalić granice ich samodzielności oraz ich zależności od woli udziałowców zagranicznych.

Znamienną jednak rzeczą jest, że ocalały właśnie prawie tylko te firmy, które w takiej lub innej formie i mierze zależne były od zagranicy, lub przez nią zasilane. Firmy, skazane na własne, krajowe środki i kredyty, prawie bez wyjątku padły ofiarą kryzysu, i mało kto z trzonu polskiego handlu obuwianym został dotknięty kryzysem niezbyt silnie — tak, aby dziś mógł u siebie stworzyć normalny poważny asortyment obuwia i udzielać znaczące zamówienia, a nie tylko „kapaniną”, i to często na ostatnią chwilę.

Upadek trzonu naszego handlu obuwianym wpłynął na zmiany strukturalne w produkcji. Największe 2 mechaniczne fabryki obuwia w Warszawie znikły z rynku, podobnie największa polska fabryka w Małopolsce i druga największa fabryka w Bydgoszczy. Uległo kryzysowi pozaatem szereg fabryk średniej wielkości i małych, a z tych, które dały odpór i pozostały na placu, większość albo przeszła przez sądowe i dobrowolne ugody z wierzycielami lub zjadła bez tego płynne swoje środki.

Na tle tych zniszczeń kryzysowych rozwój wykazuje tylko fabryka międzynarodowego koncernu Bata, a pozaatem powstały liczne „drobnoustroje” częściowo na drodze podziału lub rozpadu większych firm, częściowo jako efemerydy, ginące po dniu życia, ale rodzące się masowo na nowo, pod inną firmą, z innym zakresem działania i innymi właścicielami. Powstawały także fabryczki z programem, zgóry ułożonym na egzystencję kilku tylko miesięcy.

Z wielu przedsiębiorstw sami właściciele wycofywali posiadane płynne środki, lub, zakładając nowe przedsiębiorstwa, nie zaopatrywali ich we własne kapitały obrotowe, lecz posiadane kapitały dostarczane były pod postacią kredytu. Nad całością przemysłu i handlu obuwianym wisiła bowiem sprawa ekspansji koncernu Bata i obawa przed jego przewagą kapitałową, stąd defetyzm głęboki, pogotowie na wypadek potrzeby ucieczki, rezygnacja z walki, ztrata wiary w opiekę zewnątrz.

Już poniekąd wtórnie i mniej ważnym zjawiskiem jest na tem tle rozproszkowanie zamówień i ich zmasowanie w stosunkowo krótkich okresach sezonu. Tam, gdzie znikła wiara w możliwość poprawy i gdzie zgął pęd do rozbudowy, tam ztrata możliwości racjonalnej gospodarki, planowej polityki zakupu i organizacji pracy coraz mniej zwraca na siebie uwagę.

Z takimi zadaniami i w podobnych nastrojach rozpoczęty został rok 1934. Zadań tych dotychczas nie rozwiązano, ale podjęto potrzebne po temu prace przygotowawcze — jakby ostatnim odruchem instynktu samozachowawczego.

Tymczasem jednak zaszła rzecz stosunkowo mało oczekiwana. Nieśmiało nadzieje na sezon wiosenny tym razem nie zawiodły. Pomimo wyjątkowo wczesnych świąt Wielkiej Nocy mieliśmy na święta te piękną wiosenną pogodę. W marcu i kwietniu obroty zdawały się spełniać skromne, ale obecnie najsmelsze nadzieje producentów obuwia. Zbyt był stosunkowo dobry — o ile można było się zorientować, gdyż wobec zmienności terminów świątecznych trudno polegać na analogii zbytu w tym samym czasie z poprzednich lat.

Okazało się, że zarówno publiczność, jak handel do szczętu wyczerpały posiadane zapasy, a produkcja nie pracowała poprzednio na skład. To też, gdy upały kwietniowe wywoływały masowy popyt odrazu na lekkie obuwie letnie, i towar wiosenny nie miał dużego zbytu, szkody były zupełnie nieznaczne, bo towaru tego niewiele zostało, i zmieniono tylko nastawienie produkcji z wiosennej na letnią.

Jeszcze nie czas na stawianie horoskopów dla całego sezonu. Faktem jest, że od dawnego bardzo czasu powiał jakby pierwszy wiew otuchy.

Być może, że ten większy głód towaru rychło bardzo zostanie zaspokojony. Siła nabywca społeczeństwa nie poprawiła się poważnie, tylko przerzuca się częściej w miejsca największych braków. Gdy braki te na pewien czas znowu zostaną wypełnione, siła nabywca skieruje się znowu w inną stronę.

Ale te nowe iskry nadziei, jakie zostały niespodziewanie skrzeseane obecną wiosną, nie powinny być lekceważone. Gdy się uwolni rynek obuwianym od zmyr nadmiernej ekspansji koncernów zagranicznych, gdy się poprze próby uporządkowania terenu — zbudzone ostatnio nadzieje mogą zrodzić znowu pozytywne siły i czyny, i zamiast pogotowia ucieczki z pola walki i dezercji, co lepsze siły powrócą do pozytywnej pracy, kapitały zasilą znowu na stałe warsztaty produkcji i handlu, a kredytodawcy znowu zainteresują się rynkiem obuwia.

PRZEMYSŁ KONFEKCYJNY W ŁODZI W KWIETNIU 1934 R. — W przemyśle konfekcyjnym sytuacja kształtowała się dość pomyślnie zarówno pod względem produkcji, jak i obrotów. Tranzakcje sprzedające obejmowały ubrania męskie oraz — w mniejszym stopniu — płaszcze. Odzież damska produkowana była w rozmiarach zeszlorocznych, gorzej natomiast kształtował się poziom cen, niższych w porównaniu z sezonem

zeszlorocznym. Dość duże zapasy, pozostałe z okresu świątecznego, zmuszały dostawców do czynienia ustęps w konsumentom. Słabiej nieco kształtowały się obroty fabryk bielizny, a w pierwszym rzędzie koszul bawełnianych, co pozostawało w związku z konkurencją bielizny dzianej. Ogólny bilans sezonu w tej branży uważać można za stosunkowo pomyślny.

ROLNICTWO

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

ZAKOŃCZENIE ORGANIZACJI IZB ROLNICZYCH. — Proces organizacji izb rolniczych, o którym informowaliśmy w zesz. 34/1933 i 1/1934 naszego tygodnika — został obecnie ukończony. Jak wiadomo, w/g stanu na dz. 1/I 1934 r. ukonstytuowanych całkowicie było 7 izb, pozostawało w stanie organizacji — 5.

Spśród tych 5 izb — w okresie sprawozdawczym pierwsza zakończyła swą organizację Łódzka Izba Rolnicza, której Rada zebrała się w dn. 19/I r. b. i uchwaliła budżet na czas do dn. 31/III r. b., tudzież wybrała Zarząd w osobach PP.: Inż. Zbigniewa Wilskiego, Jana Kałużki, Feliksa Karśnickiego, Franciszka Bartczaka, Pos. Franciszka Plocka, Jana Zeglickiego i Inż. Tomasza Szpunara. Zebrany w tymże dniu Zarząd Izby dokonał wyboru P. Wilskiego na Prezesa i P. Kałużki na Wiceprezesa.

Następna była Pomorska Izba Rolnicza, której Rada zebrała się w dn. 5/II r. b.; budżetu nie rozpatrywano; do Zarządu wybrani zostali PP.: Jan Donimirski, Pos. Mieczysław Paluch, Leon Schedlin-Czarliński, Dr. Konrad Siudowski, Karol Kreft, Stanisław Wozniwoda i Władysław Waligóra. Prezesem został obrany P. Donimirski, Wiceprezesem P. Pos. Paluch.

W II połowie marca niemal jednocześnie zwołane były rady izb rolniczych południowych, a mianowicie: Lwowskiej w dn. 21/III r. b., i Krakowskiej — w dn. 22/III r. b. Obie izby uchwaliły budżety już na 1934/35 r.

Do Zarządu Izby Lwowskiej weszli PP.: Dr. Kazimierz Papara, Ks. Mitrat Tytus Wojnarowski, Stanisław Potulicki, Stefan Traczewski, Miron Łucki, Ludwik Myszkowski, Antoni Gaszyński, Władysław Wojtowicz, Marjan Jaroszyński, Michał Cebryński i Dr. Roman Stroynowski (obecnie już nieżyjący). Prezesem został P. Dr. Papara, Wiceprezesem Ks. Wojnarowski.

Zarząd Izby Krakowskiej stanowią PP.: Pos. Edward Klezczyński, Walenty Tylka, Prof. Dr. Kazimierz Rouppert, Jan Leon Konopka, Stanisław Kochanowski i Franciszek Koziol. Prezesem został P. Pos. Klezczyński, Wiceprezesem — P. Tylka.

Wreszcie Rada — dwunastej i ostatniej — Poleskiej Izby Rolniczej zebrała się w dn. 28/IV r. b. Do Zarządu zostali wybrani PP.: Inż. Wiktor Roth, Bogusław Zaleski, Stefan Picucha, Stanisław Olewiński i Władysław Szlachetko. Zarząd ukonstytuował się w dn. 1/V na zebraniu, odbytem poza siedzibą Izby (w Pińsku), dokonując wyboru P. Rotha na prezesa i B. Zaleskiego na Wiceprezesa.

W powyższym zatem dniu proces konstituowania się władz izb rolniczych, oparty na wyborach, został całkowicie ukończony.

Reasumując prace organizacyjne, należy stwierdzić, że ani jedna izba rolnicza nie posiada w składzie swej rady pełnej statutowej liczby radców z uwagi na to, że Minister Rolnictwa i Reform Rolnych nie wykorzystał całkowicie swych uprawnień mianowania radców i pozostawił sobie możliwość ewentualnego uzupełnienia składu każdej rady w przyszłości.

Liczebność władz poszczególnych izb przedstawia się w chwili obecnej, jak następuje:

Izba	Skład Rady:			
	Liczba członków Zarządu	przewidywany jako maksymalny	faktyczny	liczba członków do mianowania
Białostocka	7	36	34	2
Kielecka	7	51	44	7
Krakowska	7	51	47	4

Lubelska	7	54	49	5
Lwowska	11	102	97	5
Łódzka	7	60	54	6
Poleska	5	30	25	5
Pomorska	7	48	45	3
Warszawska	5	36	33	3
Wielkopolska	9	42	40	2
Wileńska	9	57	52	5
Wotyńska	7	54	47	7
Ogółem:	88	621	567	54

Według danych, zaczerpniętych z zestawień, opracowanych przez P. Inż. Szczęsnego Miklaszewskiego, z wyżej podanej liczby 567 radców — z okręgów wyborczych weszło 207 radców, organizacje rolnicze desygnowały 207, nominatów jest 153, w tem reprezentuje: większą własność — 187 radców (32,9%), mniejszą własność — 217 (38,3%), osadników — 46 (8,2%), dzierżawców — 21 (3,7%), inteligencję rolniczą bezrolną — 87 (15,3%), innych — 9 (1,6%).

Pod względem przeważającego kierunku zainteresowań w pracy rolniczej według tychże zestawień reprezentują radcowie następujące dziedziny: ekonomikę i organizację zbytu — 101 radców (17,8%), wytwórczość roślinną — 52 (9,2%), wytwórczość zwierzęcą — 90 (15,9%), leśnictwo — 28 (5,0%), ogrodnictwo — 27 (4,8%), rybactwo — 10 (1,8%), gospodarstwo kobiece — 21 (3,7%), bez specjalnego kierunku — 238 (41,8%).

Skład personalny prezydjów poszczególnych izb przedstawia się następująco:

Białostocka — Prezes Inż. Jerzy Jabłoński, Wiceprezes Sen. Alfons Erdman, Dyrektor Inż. Roman Lipski.

Kielecka — Prezes Pos. Tomasz Kozłowski, Wiceprezes Pos. Wacław Długosz, Dyrektor Inż. Ludwik Ślaski.

Krakowska — Prezes Pos. Edward Klezczyński, Wiceprezes Walenty Tylka, Dyrektor Inż. Franciszek Boczek.

Lubelska — Prezes Pos. Felician Lechnicki, Wiceprezes Pos. Wincenty Kociuba, Dyrektor Mikołaj Pajdowski.

Lwowska — Prezes Dr. Kazimierz Papara, Wiceprezes Ks. Mitrat Tytus Wojnarowski, Dyrektor Inż. Józef Ciemliński.

Łódzka — Prezes Inż. Zbigniew Wilski, Wiceprezes Jan Kałużka, Dyrektor Inż. Jan Kawczak.

Poleska — Prezes Inż. Wiktor Roth, Wiceprezes Bogusław Zaleski, Dyrektor Inż. Szymon Konarski.

Pomorska — Prezes Jan Donimirski, Wiceprezes Mieczysław Paluch, Dyrektor Wacław Dykier, Wicedyrektor Wojciech Seroczyk.

Warszawska — Prezes Inż. Bolesław Przedpeński, Wiceprezes Inż. Janusz Rudnicki, Dyrektor Inż. Stanisław Sieroszewski.

Wielkopolska — Prezes Kajetan Morawski, Wiceprezes Michał Zenkteller, Dyrektor Zoroaster Morzycki.

Wileńska — Prezes Sen. Konstanty Rdułtowski, Wiceprezes Pos. Bronisław Wędrzigołski, Dyrektor August Iwański.

Wotyńska — Prezes Tadeusz Krzyżanowski, Wiceprezes Leon Suchorzewski, Dyrektor Inż. Tadeusz Madler.

Zgodnie z przepisami, dotyczącymi izb rolniczych — połowa radców z wyboru ustępuje co 3 lata; na 3 lata również mianowani są radcowie-nominaci oraz wybierani jest zarząd. W związku z powyższym najbliższe wybory do władz izb rolniczych oraz mianowanie nowych radców odbywać się winny w latach: 1936 i 1937.

Inż. Z. Szostak

H A N D E L

TRAKTATY I KONWENCJE

SYTUACJA POLITYCZNO-HANDLOWA. — Sytuacja polityczno-handlowa Polski może być określona w chwili obecnej jako stadium przejściowe względnego uspokojenia pomiędzy ożywioną działalnością z końca r. ub. i pierwszych miesięcy r. b. a spodziewanym ożywieniem się ponownie tej działalności na jesieni r. b. Jeśli obecnie jednak mamy na tym odcinku względny spokój, to nie oznacza on bynajmniej zastoju. I w chwili obecnej bowiem przeprowadza się cały szereg pomniejszych akcji polityczno-handlowych, będących bądź uzupełnieniem lub zmianą posunięć, dokonanych poprzednio, bądź przygotowaniem posunięć przyszłych.

Żyjemy w okresie, kiedy refleksy zeszłorocznej nowej taryfy celnej dają się nam ciągle odczuwać w regulowaniu stosunków towarowo-wymiennych z zagranicą. W chwili, kiedy taryfa celna wchodziła w życie (w dn. 11/X 1933 r.) uregulowane były na jej podstawie stosunki zaledwie z dwoma krajami: Belgią i Austrią. Innymi słowy, nowa taryfa konwencyjna, przystosowana do wprowadzanej w życie nowej taryfy autonomicznej, istniała zaledwie w zarodku. Przypomnieć należy, iż w zamiarach Rządu było załatwienie tej sprawy w formie bardziej ogłędnej, a mianowicie przenegocjonowanie większości traktatów handlowych na podstawie nowej taryfy celnej jeszcze przed jej wprowadzeniem w życie. W tym celu przeznaczono na to cały rok od ogłoszenia nowej taryfy w październiku 1932 r. Ponieważ jednak wzmozżona aktywność międzynarodowej polityki handlowej, konferencja światowa w Londynie i niepewność, panująca — zdaje się — zagranicą co do istotnego zamiaru Polski zmiany swej taryfy celnej, rokowania „prewencyjne” w znacznej mierze opóźniły, wytworzyła się sytuacja, kiedy trzeba było załatwiać je już po wprowadzeniu w życie taryfy. Stąd właśnie do obecnej chwili odczuwamy w działalności polityczno-handlowej refleksy zmiany październikowej.

Tem też tłumaczy się fakt, iż w ciągu kilku miesięcy nasza konwencyjna taryfa celna składała się w znacznej mierze z taryf konwencyjnych dawnych traktatów (z Francją, Rumunią i kilku innymi krajami), które nie zostały wypowiedziane. Nowe traktaty z Belgią i Austrią nie mogły, rzecz prosta, zastąpić tej części taryfy konwencyjnej, która w październiku r. ub. przestała obowiązywać w związku z wypowiedzeniem traktatu z Czechosłowacją. Ten fakt zaważył zresztą na kształtowaniu się w tym okresie rozmiarów naszego przywozu, czego nie wolno nie brać pod uwagę przy analizie naszego bilansu handlowego w ostatnich 8 miesiącach.

Niemniej jednak nowa taryfa konwencyjna poczęła się powoli powiększać w miarę dochodzenia do skutku nowych umów: ze Szwecją, z Holandją, z Danją, a następnie — ze Szwajcarią i Czechosłowacją. Te 2 ostatnie umowy, które weszły w życie w końcu I kwartału r. b., stworzyły podstawowe zręby nowej naszej taryfy konwencyjnej. Z tą chwilą dopiero można stwierdzić, iż przez pierwszy etap rokowań, spowodowanych wejściem w życie nowej taryfy celnej, przeszliśmy całkowicie.

Obecnie znajdujemy się w okresie *sui generis* przejściowym. Jeśli chodzi o rokowania na podstawie nowej taryfy celnej, to przedewszystkiem przygotowujemy się do nich na odcinku brytyjskim. W ubiegłym tygodniu nadeszła do Warszawy lista żądań celnych i innych, wysunięta przez W. Brytanię w stosunku do nas w wyniku gruntownych badań, przeprowadzanych 2-krotnie przez odpowiednie czynniki brytyjskie na terenie Polski. Żądania te stanowią obecnie przedmiot badań zarówno zainteresowanych resortów rządowych, jak i kół gospodarczych. Po

zbadaniu ich i ustaleniu w każdym punkcie naszych stanowisk, jak również po przedstawieniu stronie brytyjskiej naszych dezyderatów, należy oczekiwać (być może jeszcze w czerwcu) rozpoczęcia się w Londynie rozmów o ten, tak ważny dla naszego obrotu z zagranicą, traktat handlowy.

Z dziedziny innych rozmów na tematy, związane z naszą taryfą celną, zanotować należy przewidywane rozpoczęcie rozmów z Norwegią, utrwalenie zawartego porozumienia z Danją, a wreszcie wyraźną tendencją Włoch do dojścia z nami do porozumienia w tych kwestjach. Przypomnieć należy, iż rokowania z Włochami były pierwsze, jakieśmy rozpoczęły po ogłoszeniu naszej taryfy celnej w 1932 r., lecz że wówczas nie dały one wyniku. Wznowienia ich w każdym razie nie należy spodziewać się przed jesienią.

Do tej kategorii rozmów możnaby też zaliczyć przeprowadzone ostatnio w Warszawie przez 2 przybyłych z Paryża ekspertów resortowych rozmowy polsko-francuskie. Niemniej jednak w rozmowach tych, mających na celu ustalenie wzajemnych punktów widzenia obu stron, kwestje, związane z rewizją dotychczasowego traktatu handlowego, nie były — podobno — poruszane. Należy i tu przypomnieć, iż prowadzone w r. ub. i przez pewien czas w r. b. rokowania na ten temat w Paryżu dały w wyniku tylko wzajemne ustalenie kontyngentów na II kwartał r. b.

Z innych pomniejszych rokowań wymienić należy załatwienie spraw kontyngentowych z Estonją na najbliższy rok, dalej — finalizowanie rozmów celno-kontyngentowych z Finlandją i wejście w decydujący okres rozmów z Łotwą. W najbliższym czasie zajdzie, prawdopodobnie, ponadto potrzeba dodatkowych rozmów z Rumunią i Grecją (w związku z trudnościami, jakie ostatnio poczęły napotykać nasz wywóz na tych rynkach).

Następnie, nowa sytuacja, wytworzona przez trudności dewizowe w Niemczech, zmusi nas zapewne do pewnej wymiany zdań z tem państwem. Poza tem liczyć się należy z pewnymi rozmowami polsko-niemieckimi, mającymi swe źródło w podróży przedstawicieli polskich sfer rolniczych do Berlina i zapadłych tamże uchwałach.

Z krajów zamorskich wymienić należy Kanadę, z którą traktat wypracowywany jest w tej chwili w jego formie ostatecznej, oraz Sjam, z którym również mamy zawrzeć normalny ramowy traktat, oparty na wzajemnej KNU.

Co do rozmów, wreszcie, znajdujących się w zawieszeniu, wymienić należy Hiszpanję. Od chwili wypowiedzenia przez nią traktatu z Polską w końcu kwietnia r. b. nie zaszły żadne nowe fakty, które pozwalałyby przewidywać jakkolwiek aktywność na tym odcinku.

X.

HANDEL ZAGRANICZNY

TRUDNOŚCI DEWIZOWE W OBROcie TOWAROWYM Z NIEMCAMI¹⁾. — Nasz obrót towarowy z Niemcami kształtuje się na podstawie 3 układów, z których dwa pierwsze, z 1932 r., dotyczą wyłącznie udzielenia pewnych kontyngentów przywozowych po polskiej stronie, stosowania zaś taryfy powszechnej autonomicznej (i pewnych dalszych kontyngentów) po stronie niemieckiej. Trzeci układ, z dn. 7 marca r. b., znosi wojnę celną i reguluje ilościowo nadwyżkę obrotu towarowego, wynikającą z niestosowania odłąd taryf maksymalnych przez żadną ze stron. Ponieważ zniesienie Obertarifu otwierało polskiemu towarowi (drzewo, wyroby hutnicze, przetwory naftowe i t. d.) możliwość wzmoczenia eksportu o jakieś $\text{z} 35 \div 40$ milja. rocznie, przeto udzielono Niemcom pewnych kontyngentów przywozowych i złożono pewne oświadczenia odnośnie do stosowania

¹⁾ P. również artykuł w zesz. 21/1934, str. 649.

ułg celnych autonomicznych, co wszystko razem miało im podnieść możliwości eksportowe o kwotę mn. w. równą przypuszczalnemu wzrostowi wywozu polskiego. Układ marcowy liczył się z istniejącym stanem rzeczy, t. j. pewną może tylko przejściową nadwyżką wywozu polskiego, datującą się od listopada r. ub., a wywołaną zaprowadzeniem nowej taryfy celnej — a wyrazem tego jest zamieszczenie w nim t. zw. „łagodnej klauzuli katastrofalnej”, przewidującej możliwość wypowiedzenia umowy w razie zwichnięcia istniejącej równowagi. Rzecz jasna, że z polskiej strony podniesione zostały obawy w związku z reglamentacją dewizową, obowiązującą w Niemczech, obawy te jednak zostały poniekąd załagodzone lojalną deklaracją Rządu Rzeszy, wyjaśniającą zasady przydziału dewiz i przyrzekającą liberalne ich praktykowanie.

Tymczasem stosunki walutowe w Niemczech tak bardzo się pogorszyły, że Rząd Rzeszy widział się zmuszonym nie tylko ograniczyć przydział dewiz na import, ale ponadto zaprowadzić reglamentację przywozu pewnych surowców, a przez jakiś czas nawet zamknąć ich przywóz.

Przydział dewiz na cele zapłaty importu wynosił doniedawna 50% importu z roku gosp. 1930/31. W tym krytycznym okresie wyniósł import niemiecki RM 8·5 milj., podczas gdy w 1933 r. sięgnął zaledwie do RM 4·2 milj., a więc niespełna do połowy tamtej kwoty. Nic zatem dziwnego, że nie było racji narzekać na szczupłość przydziału dewiz, zwłaszcza że w ramach t. zw. linii kredytowych, przewidzianych układami Stillhalte, były jeszcze pewne dalsze możliwości udzielania kredytów rembursowych. W r. b. jednak, równoległe ze spadkiem rezerw kruszcowo-dewizowych Banku Rzeszy, kontyngent przydziału dewiz zaczął się stopniowo zmniejszać, w maju został obcięty do 25% kwoty zasadniczej, a w czerwcu r. b. wyniesie ledwie 10% zasadniczego kontyngentu¹⁾.

Już z porównania liczb importu z 1930/31 r. z rokiem 1933 zorientować się możemy, że przydział dewiz nawet w wysokości majowej nie może wystarczyć na zapłacenie importu, który ma tendencję do wzrostu. Przy tak małym przydziale nie może być mowy o wzmoczeniu importu z tych krajów, które są skazane na finansowanie swego eksportu do Niemiec zapomocą niemieckich dewiz. Ani też mowy być nie może o wypełnieniu układu polsko-niemieckiego z dn. 7/III r. b. w tych ramach, jakie były mu zakreślone. Zapewne, statystyki nasze wykazują saldo czynne w obrocie towarowym z Niemcami, ale najpierw niebardzo wiadomo, o ile eksport u nas notowany jako idący do Niemiec, istotnie w tym kraju się zatrzymuje, a powtórnie to saldo może być czysto papierowe, o ile się za wywóz nie dostanie dewiz. Zmusza to nas do zastanowienia się, czy — wobec istotnie ciężkiego położenia walutowego Niemiec i coraz dalszych utrudnień dewizowych — nasz obrót towarowy z Niemcami ma ulegać kurczeniu się na naszą niekorzyść. Byłoby to niezmiernie smutne, gdyby w okresie, kiedy powstaje możliwość rozbudowania stosunków ekonomicznych między oboma krajami, możliwość ta została zaprzepaszczona i tylko z powodów technicznych.

Trudności dewizowe z Niemcami bowiem — i z tego trzeba sobie jasno zdać sprawę — nie mają natury gospodarczej, ale czysto technicznej. A że są one do usunięcia — to świadczy o tem fakt, że prawie wszystkie kraje europejskie zdołały się z nich, w stosunku do Niemiec, uwolnić. Trzeba się tylko przyjrzeć, jaką drogą to było możliwe, i czy Polska, idąc tą drogą, nie ryzykuje przypadkiem jakiegoś niebezpieczeństwa.

Niemcy są, zdaje się, jedynym krajem, w którym reglamentacja dewiz ma na celu tylko uniknięcie niebezpiecznych napięć w bilansie dewizowym. W przeciwieństwie do innych krajów, gdzie reglamentacja dewiz służy przedewszystkiem celem polityczno-handlowym, w Niemczech nie jest ona narzędziem

żadnego protekcjonizmu. Były wprawdzie w tym kierunku przedsiębrane pewne próby, jeszcze w lecie 1931 r., ale rychło ich poniechano. W panującym obecnie systemie jest zupełnie obojętne, na jaki towar odnośna dewiza idzie — wystarczy fakt, że w wytycznym okresie 1930/31 ten towar był do Niemiec importowany. Żadnego kraju i żadnego towaru się nie dyskryminuje. Poza to jeszcze panuje zrozumienie, że reglamentacja dewiz nie powinna utrudniać obrotów towarowych z obcymi krajami — owszem, że te obroty powinny możliwie wzrastać. Wyrazem tych tendencji jest fakt zawarcia przez Rząd Rzeszy umów o rozrachunku dewizowym z tytułu obrotów towarowych, wzgl. umów clearingowych. Umowy tego ostatniego typu pozostawimy na uboczu, zaznaczając, że mają one zupełnie inny cel na oku. Zawierane one bywają pomiędzy Reichsbankiem a bankiem emisyjnym danego kraju, posiadającego przymusową gospodarkę dewizową, w celu uregulowania obrotu płatniczego, a ponadto odmrożenia niemieckich wierzytelności. Dotyczy to zwłaszcza krajów Europy Południowo-Wschodniej. Dla Polski natomiast interesującą mogłaby być tylko umowa rozrachunkowa innego typu, zawierana przez Niemcy z krajami, niemającymi reglamentacji dewiz.

Umowy rozrachunkowe mają za cel uniknięcie tarć, powstających przy stosowaniu reglamentacji dewizowej, a poza to wzmoczenie obrotów towarowych z krajem kontrahenta. W przeciwieństwie do umów clearingowych odnoszą się one tylko do dewiz z tytułu obrotu towarowego, a nie z innych działów bilansu płatniczego. Punktem wyjścia ich jest utrzymanie ogólnie obowiązującego przydziału dewiz także w stosunku do importu z kraju danego kontrahenta. Wszystkie natomiast obroty, które z tego przydziału korzystać nie chcą lub nie mogą, idą na konta rozrachunkowe. Dzieje się to w ten sposób, że bank emisyjny, np. włoski czy szwedzki, ma w Reichsbanku specjalne konto, na które niemiecki importer towaru włoskiego czy szwedzkiego wpłaca należną sumę w markach. Reichsbank zawiadamia o tem bank włoski wzgl. szwedzki, i ten wypłaca eksporterowi swojego kraju w swojej walucie. Naodwrot, Reichsbank ma odpowiednie konto w Banca d'Italia czy szwedzkim Riksbanku, z którego to konta są wypłacani importerzy towaru niemieckiego do Włoch wzgl. do Szwecji. W ten sposób unika się obrotów dewizowych i wszelkich utrudnień, z nimi związanych, a zarazem zapewnia się pewną równowagę obrotom towarowym.

Pewną wątpliwość może nasunąć kwestja techniczna w krajach, nieposiadających reglamentacji dewizowej. Łatwo jest bowiem, możnaby powiedzieć, kazać eksporterowi włoskiemu czy francuskiemu zgłaszać swoje pretensje via konto Reichsbanku w Banca d'Italia czy Banque de France, jeżeli ten eksporter wie, że to jest jedyna droga otrzymania zapłaty, bo dewiz z Reichsbanku nie dostanie. Ale nawzajem nic nie zmusza importera niemieckiego do takiej operacji, skoro może dostać we Włoszech czy we Francji na wolnym rynku tyle dewiz, ile zechce. Ale i na to są sposoby, funkcjonujące sprawnie i niedające powodu do zażaleń. Z tych sposobów wymienimy tylko dwa, bardzo proste. W Holandji, kraju o tradycjach wolnohandlowych, wystarcza, że bank emisyjny sprzedaje reichsmarki (z konta, posiadanego przez siebie w Banku Rzeszy) po cenie nieco niższej niż giełdowa. To stwarza dostateczną zachętę, żeby eksporterzy holenderscy czerpali przedewszystkiem z zapasów banku emisyjnego, a nie szli na wolny rynek. We Włoszech natomiast wszystkie banki prywatne otrzymują codziennie od banku emisyjnego wyciąg z jego konta w Reichsbanku i są obowiązane pokrywać swoje zapotrzebowanie przedewszystkiem z tego konta. Nie rozstrząsając szczegółów tych czy innych systemów musimy zauważyć, że spośród krajów, niemających reglamentacji dewizowej, Szwecja, Norwegja, Holandja, Belgja-Luksemburg, Francja, Hiszpanja, Portugalia i Włochy posiadają z Niemcami umowy rozrachunkowe tego typu. Umowy te funkcjonują zadowalająco —

¹⁾ Kredyty rembursowe zaś tylko 20% „linij” (dotychczas 50%).

a zatem powyższa kwestja techniczna nie stoi temu funkcjonowaniu na przeszkodzie.

Jeszcze jeden jest szczegół, natury technicznej, o którym chcielibyśmy wspomnieć. Chodzi, mianowicie, o uchylenie ryzyka walutowego. W czasach normalnych robi się to przez kupno dewiz na termin — dzisiaj w wielu krajach są transakcje terminowe dewizami niedozwolone, lub bardzo ograniczone. Otóż, ażeby w tej mierze pójść niemieckim firmom eksportowym z pomocą, skupuje Reichsbank weksle, zabezpieczające walutę (Kurs-sicherungstratten). Są to weksle, opiewające na obcą walutę, ciągnięte bezpośrednio po zawarciu interesu eksportowego przez eksportera niemieckiego na jego kontrahenta zagranicznego i oferowane Reichsbankowi do kupna, celem zabezpieczenia równowartości. Ponieważ Reichsbank musi mieć pewność, że dewizy istotnie wpływają, przeto nie kupuje obecnie weksli zabezpieczających, ciągniętych na kraje południowo-amerykańskie, na Rumunię, Grecję, Jugosławję, Węgry, Bułgarię, Austrię i Turcję. Pozatem kupuje on te weksle tylko w tych wypadkach, kiedy udowodniono zawarcie odnośnego interesu, i kiedy weksel zaopatrzone jest drugim dobrym podpisem.

Pozostaje w końcu kwestja o znaczeniu zasadniczym. Czy układ o rozrachunek dewizowy ma wpływ na wyrównanie obrotów towarowych, czy też nie? Bo jeżeli taki wpływ istnieje, to powstawałoby pytanie, co się stanie z czynnym saldem, jakie Polska posiada z Niemcami od paru miesięcy?

Mimochodem nadmienimy, że sprawa tego salda jest bardzo skomplikowana i niewyjaśniona. Statystyki polskie wykazują, obok salda ujemnego zł 43·9 miljn. w 1931 r., saldo dodatnie: w 1930 r. zł 20·9 miljn., w 1932 r. zł 2·8 miljn., w 1933 r. zł 22·1 miljn. Natomiast według statystyk niemieckich lata 1930 ÷ 32 dały Polsce saldo bierne: kolejno zł 28 miljn., zł 63 milj. i zł 24·6 miljn., a dopiero w 1933 r. pojawiło się drobne saldo czynne w kwocie zł 0·9 miljn. Zważywszy, że polskie statystyki wywozowe notują wiele towarów jako wywóz do Niemiec, chociaż nie podlegają one wcale w Niemczech nacjonalizacji, ale dalej są eksportowane — należy raczej uważać statystykę importu niemieckiego z Polski za bardziej miarodajną. Ale nie zależy nam tutaj na dociekanii natury tego salda, ani też na zastanawianiu się nad przypuszczalnym stopniem jego trwałości. Chodzi tutaj o zagadnienie ogólniejszej natury: czy wykonanie umów o rozrachunek dewizowy (mylnie zwanych umowami clearingowymi) z tytułu obrotów towarowych wpływa na wyrównanie tych obrotów, t. j. na zniknięcie salda w bilansie handlowym, posiadanego przez jedną lub drugą ze stron kontraktujących.

Czytelnikom „Polski Gospodarczej” nie jest obca kwestja niemieckiego handlu zagranicznego oraz bilansu dewiz. Niemcy, jak im to dobrze wiadomo, czerpią $\frac{1}{2}$ swego importu z za morza (prawie wyłącznie surowce i półfabrykaty dla przemysłu), natomiast bezmała $\frac{3}{4}$ swego eksportu zbywają w krajach europejskich (fabrykaty). Jest to związane ze strukturą produkcji przemysłowej Niemiec, posiadającej mało surowców, a wysoki sposób udoskonalenia technicznego. Pozatem Niemcy są silnie obciążone długami zagranicznymi, a kwestja zdobycia dewiz na spłaty rat procentowych i amortyzacyjnych należy do naczelnych problemów gospodarczych tego kraju. Wiemy doskonale, że saldo czynne niemieckiego bilansu handlowego ma od 2 lat tendencję do spadku, a w r. b. znikło już nawet zupełnie (zapewne przejściowo). Ale przyczyną tego jest poprawa konjunktury i duży wzrost produkcji w kraju, stąd rosnące zapotrzebowanie importu, dalej wyższa cen surowców i wzmagające się utrudnienia dla niemieckiego eksportu. To są momenty natury organicznej, z którymi trzeba sobie dawać radę, jak się umie. Byłoby to jednak podziwu godną lekkomyślnością, by Niemcy, stwierdziwszy wpływ układów o rozrachunki dewizowe na bilans handlowy, nie wypowiedziały wszystkich 23 układów w najkrótszym czasie. Już sam ten fakt wystarcza, żeby —

nawet nie znając mechanizmu działania układów rozrachunkowych — stwierdzić, że nie mogą one mieć żadnego wpływu na bilans handlowy, w sensie wyrażonych powyżej obaw.

Prawda, mogły ktoś powiedzieć — ale z tamtymi wszystkimi krajami europejskimi Niemcy miały i mają czynny bilans, a z Polską mają właśnie bierny, kwestja jest zatem, czy przecież to saldo polskie nie zniknie. To byłoby istotnie oryginalne stawianie kwestji, jakgdyby — przy należytem technicznym zorganizowaniu rozrachunku dewizowego — te same przyczyny miały wywoływać inne skutki. Zresztą, umowy rozrachunkowe, zawierane przez Niemcy, liczą się i z tą obawą, i posiadają wszystkie klauzule, upoważniając kontrahentów do wypowiedzenia układu, w razie gdyby istniejący stosunek obrotu towarowego między danym krajem a Niemcami uległ znacznější zmianie. Dla Polski klauzula taka byłaby tylko powtórzeniem klauzuli art. VIII układu z Niemcami z dn. 7/III r. b., dającego obu stronom takie samo prawo w takich samych warunkach.

Krótko mówiąc, trudności, jakie pojawiły się w zakresie wywozu cynku (częściowe zamknięcie produkcji), drzewa, przetworów naftowych, produktów hutniczych, wyrobów koszykarskich, pierza i t. d. z powodu niemożności otrzymania dewiz, stawiają dalszy rozwój stosunków towarowych pod znakiem zapytania. Istnieje możliwość usunięcia tych trudności w drodze układu o rozrachunek dewizowy. Wydaje się, że trzeba się na to zdecydować, jeśli się nie chce zadowolić papierowym tylko saldem.

Berlin, dn. 26 maja 1934 r.

W. H. H.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE¹⁾

ZBOŻA I PRZETWORY

RUCH CEN ZBÓŻ w okresie 16 ÷ 30/V r. b. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	16 ÷ 22/V	23 ÷ 30/V	Wzrost %
Pszenica			
Warszawa	17·85	18·16 $\frac{1}{2}$	1·7
Poznań	16·50	16·69	1·2
Lwów	—	16·75	—
Przeciętna	17·17 $\frac{1}{2}$	17·20	1·4
Żyto			
Warszawa	12·25	12·72	3·8
Poznań	13·06	13·31	1·9
Lwów	—	12·75	—
Przeciętna	12·65 $\frac{1}{2}$	12·92	2·8
Owies			
Warszawa	12·58	13·04	3·6
Poznań	12·75	13·00	1·9
Lwów	—	12·16 $\frac{1}{2}$	—
Przeciętna	12·66 $\frac{1}{2}$	12·73	2·7
Jęczmień browarowy			
Warszawa	} nie notowano		
Poznań			
Lwów			
Przeciętna			
Jęczmień zwykły			
Warszawa	13·50	13·75	1·8
Poznań	14·87 $\frac{1}{2}$	15·00	0·8
Lwów	—	10·87 $\frac{1}{2}$	—
Przeciętna	14·18 $\frac{1}{2}$	13·21	—

¹⁾ Na podstawie danych Min. Przemysłu i Handlu oraz Min. Rolnictwa i Ref. Roln., sprawozdań organizacji gospodarczych, własnych horesponentów, depesz P. A. T. i t. d.

— Okres sprawozdawczy (o d 21 do 26 maja) na rynku zbóż chlebowych i przetworów minął przy usposobieniu spokojnym i tendencji niejednoletniej; na giełdzie warszawskiej — zwykłej, poznańskiej — lekko niżkowej lub utrzymanej. Zarobki kursowe w tygodniu sprawozdawczym na giełdzie warszawskiej wykazują (w \mathcal{Z} na 100 kg): żyto 0'25, jęczmień przemiałowy 0'25, owies jednolity i zbierany po 0'25 oraz mąka żytnia 0'50; mąka pszenna — bez zmiany. Na giełdzie poznańskiej — obok niżki żyta o 0'25 — wystąpiła niżka wszystkich gatunków mąki pszennej i żytniej przeciętnie o \mathcal{Z} 0'25 ÷ 0'50.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w tygodniu sprawozdawczym wyniósł 4506 t, w tem 845 t żyta (dla okresu ubiegłego odpowiednio liczby wynosiły: 7521 i 1687).

Tabela ogólnokrajowych standartów mąki pszennej oraz otrąb pszennych, obowiązujących na wszystkich giełdach towarowo-zbożowych z dn. 2/VII 1934 r. — przedstawia się następująco:

Gatunek mąki pszennej	Wymiał %
IA	0 ÷ 20 (zw. grysikową, kaszkową, krupczatką, gładką)
IB	0 ÷ 45 (zw. luksusową)
IC	0 ÷ 55
ID	0 ÷ 60
IE	0 ÷ 65
IIA	20 ÷ 55 po gat. I A
IIB	20 ÷ 65 " " " "
IIC	45 ÷ 55 " " " IB
IID	45 ÷ 65 " " " "
II E	55 ÷ 60 " " " IC, IIA, IIC
II F	" " " " " "
IIG	60 ÷ 65 " " " ID, IIE "
IIIA	65 ÷ 70 " " " IE, IIE, IID, IIF, IIG
IIIB	70 ÷ 75 " " " IIIA
"pastewna"	
"razowa"	0 ÷ 95

Dla wszystkich standartów dopuszczalna jest 50%-owa marża. Standarty otrąb pszennych zostały ustalone następująco:

- „grube przemiału standartowego”,
- „średnie przemiału standartowego”,
- „miałkie przemiału standartowego”.

Warszawa. — Ceny hurtowe według ceduly urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w \mathcal{Z} za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jara czerwona szklista 775 g/l bez obrotów, — jednolita 748 g/l 18'00 ÷ 18'50, — zbierana 737 g/l 17'50 ÷ 18'00, żyto jednolite 700 g/l 12'25 ÷ 12'75 (12'00 ÷ 12'50), jęczmień browarowy 684 g/l bez notowań, — przemiałowy 632 g/l 13'50 ÷ 14'00 (13'25 ÷ 13'75), owies jednolity 468 g/l 13'25 ÷ 13'75 (13'00 ÷ 13'50), — zbierany 438 g/l 12'25 ÷ 12'75 (12'00 ÷ 12'50), mąka pszenna I gat. „luksusowa” 45% 31'00 ÷ 35'00, — I gat. 65% 27'00 ÷ 31'00, — II gat. 20% po luksusowej 22'00 ÷ 27'00, — III gat. „poślednia” 16'00 ÷ 20'00, mąka żytnia I gat. 0 ÷ 55% 21'50 ÷ 22'50 (21'00 ÷ 22'00), — I gat. 0 ÷ 65% 20'50 ÷ 21'50 (20'00 ÷ 21'00), — II gat. 16'00 ÷ 17'00 (15'00 ÷ 17'00), — „razowa” 16'00 ÷ 17'00, — „poślednia” 12'00 ÷ 13'00, otręby pszenne szale z przemiału standartowego 11'00 ÷ 11'50 (11'10 ÷ 11'50), — średnie z przemiału standartowego 10'50 ÷ 11'00, otręby żytnie z przemiału standartowego 9'00 ÷ 9'50.

Poznań. — Ceny hurtowe według ceduly urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w \mathcal{Z} za 100 kg parytet Poznań dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica 16'50 ÷ 16'75 (16'50 ÷ 17'00), żyto 13'00 ÷ 13'25 (13'50 ÷ 13'75), jęczmień 695 ÷ 705 g/l 15'00 ÷ 15'50, — 675 ÷ 685 g/l 14'50 ÷ 15'00, — browarowy bez notowań, owies 12'75 ÷ 13'25 (12'50 ÷ 13'00), — do siewu bez notowań, mąka wraz z workiem: pszenica I gat. A 20% 29'50 ÷ 30'50 (30'00 ÷ 31'00), — I gat. B 45% 27'50 ÷ 29'00 (28'00 ÷ 29'50), — I gat. C 60% 25'75 ÷ 27'25 (26'25 ÷ 27'75), — I gat. D 65% 24'25 ÷ 25'50 (24'75 ÷ 26'00), — II gat. 45 ÷ 65% 21'25 ÷ 23'25 (21'75 ÷ 23'75), — III gat. „poślednia” A 65 ÷ 70% 16'00 ÷ 17'75 (16'50 ÷ 18'25), — III gat. „poślednia” B ponad 70% 13'00 ÷ 14'75 (13'50 ÷ 15'25), żytnia I gat. 0 ÷ 55% 20'50 ÷ 21'50 (20'75 ÷ 21'75), — I gat. 0 ÷ 65% 19'00 ÷ 20'00 (19'25 ÷ 20'25), — II gat. 55 ÷ 70% 16'00 ÷ 17'00 (16'25 ÷ 17'25), — „poślednia” ponad 70% 13'00 ÷ 14'50 (13'25 ÷ 14'75), — razowa 0 ÷ 95% 17'00 ÷ 18'00 (17'25 ÷ 18'35), otręby pszenne z przemiału standartowego 10'00 ÷ 10'25 (9'75 ÷ 10'25), — grube z przemiału standartowego 10'50 ÷ 11'00, otręby żytnie z przemiału standartowego 10'00 ÷ 10'50 (10'25 ÷ 10'75).

WARZYWA

Warszawa. — Ceny według ceduly targu warzywnego — w \mathcal{Z} za 100 kg (w nawiasach podane są notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): brukiew bez notowań, buraki 4'00 ÷ 5'00 (3'00 ÷ 4'00), cebula I gat. 46'00 ÷ 54'00 (28'00 ÷ 36'00), — II gat. 30'00 ÷ 40'00 (18'00 ÷ 22'00), chrzan I gat. 75'00 ÷ 100'00 (bez notowań), — II gat. bez notowań (40'00 ÷ 50'00), groch strączkowy 70'00 ÷ 100'00, kapusta biała bez notowań, — brusselska bez notowań, — kwasszona bez notowań, marchew 8'00 ÷ 11'00 (4'00 ÷ 5'00), pietruszka jesienna 24'00 ÷ 30'00 (12'00 ÷ 15'00), rabarbar 12'00 ÷ 20'00, salcefia I gat. bez notowań, — II gat. bez notowań, selery 35'00 ÷ 50'00 (25'00 ÷ 35'00), szczaw I gat. 10'00 ÷ 15'00, — II gat. bez notowań, szparagi 145'00 ÷ 200'00 (100'00 ÷ 150'00), — II gat. 80'00 ÷ 120'00 (60'00 ÷ 85'00), szpinak 15'00 ÷ 20'00 (8'00 ÷ 12'00), — młode bez notowań, ziemniaki stare 3'50 ÷ 4'50 (4'00 ÷ 5'00), — młode 55'00 ÷ 70'00 (250'00 ÷ 325'00), bulwy bez notowań; za 1 kg: cykorja I gat. bez notowań, — II gat. bez notowań, pieczarki bez notowań, ziemniaki młode bez notowań (2'50 ÷ 3'50); za 100 paczków lub 100 sztuk: botwina 10'00 ÷ 17'00 (7'00 ÷ 10'00), cebula młoda 7'00 ÷ 10'00, kalafior inspekcyjne I gat. 50'00 ÷ 70'00 (60'00 ÷ 75'00), — II gat. 20'00 ÷ 35'00 (30'00 ÷ 40'00), — III gat. 10'00 ÷ 15'00, kalarepa 40'00 ÷ 60'00 (80'00 ÷ 125'00), kapusta biała 30'00 ÷ 50'00 (12'00 ÷ 20'00), — czerwona bez notowań, — włoska bez notowań, koperek 7'00 ÷ 10'00 (6'00 ÷ 10'00), ogórki I gat. 50'00 ÷ 70'00 (60'00 ÷ 70'00), — II gat. 35'00 ÷ 40'00 (35'00 ÷ 50'00), rzodkiew biała 12'00 ÷ 20'00, rzodkiewka za 1 kosz 2'00 ÷ 3'50 (1'50 ÷ 2'50), pietruszka 15'00 ÷ 20'00 (10'00 ÷ 15'00), majeranek bez notowań, marchew insocktowa 60'00 ÷ 70'00 (70'00 ÷ 120'00), — gruntowa 20'00 ÷ 25'00, porz 10'00 ÷ 15'00 (8'00 ÷ 12'00), sałata gruntowa 1'50 ÷ 2'50 (2'00 ÷ 3'50), — inspektowa 6'00 ÷ 9'00, selery 20'00 ÷ 35'00 (35'00 ÷ 45'00), szczypiorek 6'00 ÷ 10'00 (6'00 ÷ 9'00).

LEN I KONOPIE

Wilno. — Ceny lnu według notowań Giełdy Zbożowo-Towarowej i Lniarskiej w Wilnie — w \mathcal{Z} za 1000 kg loco stacja załadowania (w nawiasach podane są ostatnie notowania, o ile różnią się od obecnych): czesany Horodziejski basis I, skala 303'10, bez notowań, — skala 259'80 ÷ 2315'00 ÷ 2340'00 (2250'00 ÷ 2280'00), trzepany Woleżyn basis I, skala 216'50, 1385'00 ÷ 1440'00 (1385'00 ÷ 1410'00), trzepany Hoduciszki basis I, skala 216'50, 1385'00 ÷ 1440'00 (1385'00 ÷ 1410'00), trzepany Miory basis I, skala 216'50, 1300'00 ÷ 1325'00 (1275'00 ÷ 1340'00), trzepany Traby basis I, skala 216'50, 1450'00 ÷ 1470'00, kądziel grodzieńska 930'00 ÷ 970'00 (1080'00 ÷ 1100'00), — horodziejska 1150'00 ÷ 1175'00 (1140'00 ÷ 1170'00).

RYBY

Wilno. — Hurtowe notowania — w \mathcal{Z} za 1 kg (w nawiasach notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): karpie żywe 2'00 ÷ 2'50 (1'80 ÷ 2'00), — drobne 1'60 ÷ 2'00 (1'50 ÷ 1'60), szczupaki żywe 2'10 — 2'40 (bez notowań), — śnięte 2'00 ÷ 2'30 (1'40 ÷ 1'70), okonie 0'90 — 1'00 (0'70 ÷ 0'80), płotki 0'60 — 0'80 (0'35 ÷ 0'45), drobne ryby bez notowań (0'20).

CHEMIKALJA

Warszawa. — Hurtowe notowania loco fabryka bez opakowania — w \mathcal{Z} za 100 kg: aceton 440'00, alkohol metylowy techniczny 90% 160'00, — czysty 90% 300'00, amoniak skroplony za 1 kg NH₃ 1'53 (w opakow.), azotniak mielony za 1 kg % N₂ 1'52 (w opakow.), azotniak granulowany za 1 kg % N₂ 1'69 (w opakow.), azotan amonu 100'00, azotan sodowy 120'00, benzol handlowy 90% 92'00, benzol czysty 104'00, bisulfat 13'50, boraks 90'00 ÷ 100'00 (w opakow.), chlorek ciekły 115'00, chlorek cynku 50'00 ÷ 30'00, chlorek wapna bielący \mathcal{Z} 306'00, chlorek wapnia 20'00 ÷ 22'00, chlorobenzol 165'00, chloroform czysty 800'00, — „pro narcosi” 1800'00, eter siarkowy 450'00, fenol czysty 265'00, formalina 40% 26'00, gliceryna farmaceutyczna 30'00 ÷ 220'00 (w opakow.), gliceryna techniczna 85 ÷ 88% 160'00 (w opakow.), karbolineum 29'75, klej kostny 230'00, — skórnicy biały 280'00, krezol czysty 128'00, kwas azotowy 36'00 ÷ 36'00, — 100% HNO₃ 95'00, kwas mrówkowy 80% 235'00, kwas siarkowy 60% ÷ 60'00, kwas solny 19 ÷ 21'00 ÷ 12'25, kwas octowy techniczny 30% 100'00, mączka kostna odklejona 30% P₂O₅ 15'00, mączka rogowa 13 ÷ 14% N 50'00, naftalina surowa prasowana 28'00, naftalina czysta w łuskach 52'50, octan sodu 120'00, octan ołowiu 215'00, oleina 175'00, oleum 20% 19'24, olej lniany 185'00, potaż kalcynowany 90 ÷ 95% 120'00 (w opakow.), potaż żrący topiony 88 ÷ 92% 140'00 (w opakow.), pirydyna czysta 8'00

(za 1 kg), smoła preparowana 16'50, saletra amonowa 100'00, saletra potasowa 130'00, saletra sodowa przem. zwyczaj. 55'00 (z opakow.), — rafinowana 75'00 (w opakow.), salmiak rafinowany 120'00 (w opakow.), siarczan amonu 28'45, siarczan miedzi 65'00 ÷ 75'00 (w opakow.), siarczek sodu 60 ÷ 62% 64'00 (w opakow.), soda amonjakalna 25'00, soda kaustyczna 54'00, sól głauberska krystaliczna 7'00, stearyna 155'00, superfosfat 16% parylet Warszawa luzem 10'72, toluol czysty 115'00, woda amonjakalna chemicznie czysta, zaw. ok. 25% NH₃, 60'00, żelatyna techniczna 400'00.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 21 do 26 maja 1934 r.

— Obróty na rynku akcyjnym w okresie sprawozdawczym uległy w porównaniu z okresem ubiegłym poważnemu skurczeniu; zarówno ilość notowanych akcji, jak i wielkość zawieranych transakcji — są tego dowodem. Tendencja panowała wybitnie niejednorodna; Bank Polski, po niższej w początku tygodnia i wahaniach w ciągu tygodnia — w ostatnim dniu okresu osiągnął kurs identyczny, jak w tygodniu poprzedzającym. Również i Modrzejów zamknął okres sprawozdawczy na zero. Akcje Lilpopy i Starachowic nieznacznie straciły na kursie: pierwsze zł 0'10, drugie — zł 0'20. Z notowanych akcji jedynie Haberbusch i Schiele zwyżkował, i to poważnie, bo zł 1'25.

Giełda krakowska, jak i giełda lwowska — nie odnotowały żadnych transakcji; na giełdzie poznańskiej — Bank Polski stracił zł 3'00.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Bank Polski	zł 100	87'00	85'00	86'00 -86'50 -86'25
Lilpop	zł 25	11'75	11'50	11'60 -11'65
Modrzejów	zł 50	3'50	3'50	3'50
Starachowice	zł 50	10'75	10'50	10'60 -10'55
Haberbusch i Schiele	zł 100	40'25	40'25	40'25

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach podane są notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 86'00 — 85'00 (89'00 — 86'00).

CLA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWN.

ULGA CELNA NA SZCZUPAKI, LESZCZE I OKONIE. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr 43/1934 (poz. 384) ukazało się rozporządzenie, ustalające wysokość ulg celnych na szczupaki, leszcze i okonie w następującej wysokości:

116 p. 7	Leszcze — za pozwoleniem Ministra Skarbu	30
116 z p. 8	Okonie — za pozwoleniem Ministra Skarbu	35

Pozycja taryfy celnej	Nazwa towaru	Cło ulgowe w % cła normalnego (autonomicznego)
116 z p. 6	Szczupaki — za pozwoleniem Ministra Skarbu	20

W porównaniu z poprzednio obowiązującymi ulgami celnymi na powyższe ryby na podstawie rozporządzenia z dn. 25/IV 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 36/1934, poz. 332) nowe ulgi zostały pogłębione dla szczupaków i leszczy, a mianowicie z 35% na 20% dla szczupaków i z 50% na 30% dla leszczy. Zmiana powyższa ma na celu m. inn. potaniecie ryb słodkowodnych w okresie braku ryb na rynku krajowym.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

REFERAT KOMUNIKACJI SAMOCHODOWEJ W MIN. KOMUNIKACJI.

— Rada Ministrów na ostatnim posiedzeniu obradowała nad projektem utworzenia Biura Komunikacji Samochodowej P. K. P., jako specjalnego urzędu przedsiębiorstwa P. K. P.; wypowiadając się zasadniczo za tym projektem, Rada Ministrów postanowiła narazie utworzyć z dn. 1/VI r. b. Referat Komunikacji Samochodowej w Departamencie Ruchu Kolejowego Min. Komunikacji. Utworzenie tego referatu wiąże się z zamierzeniami Ministerstwa przejęcia w drodze koncesji z prawem wyłączności konkurencyjnych linii autobusowych do wyłącznej eksploatacji przez P. K. P., co da możliwość ustalenia planowej komunikacji kombinowanej, usprawnienia i zwiększenia jej bezpieczeństwa, wykorzystania dla tego celu personelu kolejowego, pomieszczeń kolejowych, uskutecznienia napraw w istniejących warsztatach kolejowych i t. p.

Zorganizowana w ten sposób przez Min. Komunikacji i przystosowana do kolei komunikacji samochodowa będzie jej uzupełnieniem, stanowiąc jednocześnie regularny środek komunikacyjny w miejscowościach, gdzie niema kolei.

URUCHOMIENIE LINIJ AUTOBUSOWYCH P. K. P.

— W dn. 31/V r. b. na terenie b. parowozowni kolejowej w Warszawie — odbyła się w obecności Pana Ministra Butkiewicza

i P. Wiceministra Piaseckiego uroczystość poświęcenia autobusów, w przeddzień uruchomienia linii autobusowych P. K. P. W czasie uroczystości wygłosił przemówienie Dyrektor Departamentu Ruchu P. Inż. Groniowski, w którym podkreślił wielkie znaczenie, opartej na racjonalnych zasadach, komunikacji autobusowej.

W dn. 2/VI nastąpiło uruchomienie pierwszej serji linii autobusowych, łączących Warszawę z Kielcami, Krakowem, Zakopanem, Krynica, Buskiem, Białymstokiem, Grodnem, Białowieżą, Suwałkami i t. d. Linje te obsługiwać będą luksusowe 35-miejscowe autobusy, wykonane w Państwowych Zakładach Inżynierji.

NOWE PRĄDY W ZASADACH USTALANIA TARYF KOLEJOWYCH.

— Szybki rozwój kolei w wieku XIX, które wskutek swych cech specjalnych — szybkości, masowości, taniości, regularności, bezpieczeństwa przewozów — zajęły wkrótce niemal monopolowe stanowisko wśród innych środków komunikacyjnych, sprawił, iż ustawodawstwo, normujące stosunki wzajemne pomiędzy koleją a państwem oraz pomiędzy koleją a publicznością, z usług kolei korzystającej, układane było pod kątem widzenia zabezpieczenia się przeciwko nadużyciu tego uprzywilejowanego stanowiska kolei. Z tego założenia zasadniczego wypływał fakt, iż tylko na koleje nakładany był przymus przewozu wszelkich towarów i osób, z jedynym zastrzeżeniem podporządkowania się obowiązującym przepisom, iż tylko w stosunku do kolei zastosowano zgóry domniemanie

winy za wszelkie szkody, wynikłe przy przewozie towarów i osób, w konsekwencji czego cały ciężar udowodnienia braku winy spadał na kolei, że wreszcie tylko koleje zobowiązano do poddawania taryf zatwierdzeniu władz, celem uzgodnienia ich z potrzebami życia gospodarczego, do ich ogłaszania i wprowadzania w życie z zachowaniem pewnych terminów oraz do obowiązku stosowania ich powszechnego bez prawa czynienia odstępstw.

Tymczasem po wielkiej wojnie owo monopolowe stanowisko kolei w zakresie przewozów uległo zasadniczej zmianie. Wraz z wprowadzeniem silników spalinowych na równorzędny z koleją poziom pod względem szybkości i terminowości dostawy weszły samochody oraz statki motorowe i w ten sposób wyrównały dotąd upośledzone warunki przewozu kołowego i wodnego. Specjalne właściwości przytem ruchu samochodowego, polegające na indywidualizacji przejazdów i przewozów, na zwolnieniu ich od krępujących swobodę warunków ruchu masowego, jak: zgóry układane rozkłady jazdy, lub obowiązujące przystawania na stacjach, wreszcie na możliwości wyboru ładunków bardziej cennych czy dogodnych, a odmowie przewozu towarów gorzej się kalkulujących — uczyniły samochody współzawodnikami nie tylko równoważnym kolei, ale często silniejszym. W zakresie zaś ruchu na wodach śródlądowych przyspieszenie przewozu statkami motorowymi sprawiło, że zamiast dawnego ładunku, właściwego drogą wodną, mianowicie towarów masowych i tanich, szukających przedewszystkiem przewozu o kosztach niskich — na transport statkami zaczęły w wielkiej ilości przechodzić towary cenne, jak np.: cukier bawełna, towary kolonialne i t. p.

W tych nowych warunkach kolei nie tylko przestała być monopolistą przewozów, ale — przeciwnie — okazała się poważnie zagrożoną w swym stanie posiadania, tracąc poważne ilości przewozów tak osób, jak i towarów na rzecz zreformowanych lub nowych środków transportu. Straty te wykazały przytem tak szybką skłonność do wzrostu, że rządy niemal wszystkich krajów, zaniepokojone możliwością zachwiania bytu przedsiębiorstw kolejowych, przedsiębiorstw o pierwszorzędnym znaczeniu w strukturze gospodarczej kraju i dla obrony militarnej państwa, przystąpiły do uregulowania stosunków tego współzawodnictwa przez poddanie reglamentacji prawnej ruchu samochodowego, a częściowo i żeglugi motorowej, dotąd wolnych od wszelkiej interwencji.

Ale zarządzenia te, całkowicie uzasadnione i niezbędne, nie są jednak w stanie zatłoczyć sprawy współzawodnictwa kolei z innymi środkami komunikacyjnymi bez własnych wysiłków kolei w kierunku zachowania przy sobie, względnie odzyskania już odebranych przewozów. Do celu tego zmierzają, z jednej strony, zarządzenia natury ruchowej, obliczone na usprawnienie przewozów kolejowych i na przyswojenie im cech, decydujących o wyższości nowych środków komunikacyjnych, a z drugiej strony — posunięcia taryfowe.

Opisowi zarządzeń taryfowych, przedsięwziętych przez koleje francuskie z uwzględnieniem właśnie współzawodnictwa samochodów i statków motorowych, poświęca artykuł w „Revue Générale des Chemins de Fer” P. M. Brion. Streszczamy poniżej te zarządzenia z uwagą na to, że właśnie i P. K. P. są w trakcie przeprowadzania podobnych posunięć taryfowych i przewozowych.

Do pierwszej kategorii zarządzeń kolei francuskiej należą ułatwienia taryfowe i przewozowe, dokonane w ramach istniejących przepisów, a więc: 1) wprowadzenie t. zw. taryf abonamentowych, t. j. taryf, przewidzianych nadawcom ulgi, wzrastające w miarę zwiększenia ilości dokonanych przewozów w określonych relacjach, 2) taryfowe premjowanie grupowania przesyłek drobnych w większe partie, 3) tworzenie przy udziale kolei i samochodów, własnych lub wynajętych, przewozów bezpośrednich od nabywcy do odbiorcy, t. zw. „od drzwi do drzwi”, 4) wprowadzenie przewozu w skrzyniach ładunkowych (containers) kolei, zaoszczędzających właścicielowi towaru wydatków na opakowanie, 5) skrócenie obowiązujących terminów dostawy, 6) wprowadzenie nowego typu przesyłek z gwarantowanym terminem dostawy za opłatą dodatkową w wysokości 10% przewoznego; w razie przekroczenia tego terminu kolej zwraca 20% opłaty przewozowej; wreszcie 7) wprowadzenie opłaty taryfowej z obliczania za wagon i kilometr przebiegu bez różnicy rodzaju towaru. To ostatnie zarządzenie miało na celu przyrównanie pod względem taryfowym wagonu do samochodu, ustawione na szynach; nadawca wypożyczał za pewną opłatą

wagon na okres 3-miesięczny i opłacał ponadto za przebieg wagonu zarówno ładownego, jak i próżnego bez względu na rodzaj i na wagę przewożonego towaru. Opłaty były kalkulowane według kosztów przewozu samochodowego na liniach konkurencyjnych i z uwzględnieniem kosztów ładunkowych w punktach końcowych. Ustalenie przytem pewnego minimum opłaty od każdego obrotu wagonu miało na celu zachowanie przy ruchu samochodowym przewozów na odległości krótkie, jako najbardziej właściwych dla tego rodzaju komunikacji, powołanej w pierwszym rzędzie do roli dowoźcy i odwoźcy towarów od i do kolei. Pobieranie zaś opłaty jednakowej, acz niskiej, przy transportach wagonów tak próżnych jak ładownych — zachęcało użytkowników do zabiegów o ładunki powrotne.

Przytoczone zarządzenia, pomimo całej swej celowości, nie załatwiały jednak sprawy skutecznego współzawodnictwa kolei z nowymi środkami transportowymi. Główną przeszkodą była zbyt długa procedura zatwierdzania taryf, co sprawiło, że pomiędzy zgłoszeniem wniosku na zmianę taryfy a jej wprowadzeniem w życie upływał tak długi okres czasu, że najczęściej nowe zarządzenie okazywało się już nieaktualnym, bo albo warunki się zmieniły, albo też konkurent zdołał się przystosować do nowego stanu rzeczy i odpowiednim posunięciem paraliżował akcję kolei. Dalsza zmiana taryf czy warunków przewozowych nie mogła nastąpić bez nowej zwłoki spowodowanej procedurą taryfową i w ten sposób kolej pozostawała zawsze w tyle ze swymi zarządzeniami obronnymi.

Na skutek usilnych starań zarządów kolei francuskich udało się wreszcie dekretemi z dn. 30/XII 1933 r. i 1/I 1934 r. wprowadzić poważne zmiany w dotychczasowych warunkach „Cahier des Charges”, t. j. ustawy koncesyjnej kolei francuskich.

Sprowadzając się one do zarządzeń następujących: 1) nowe taryfy mogą być wprowadzane w życie bez urzędowego ich zatwierdzenia, o ile Minister Robót Publicznych nie zgłosił sprzeciwu w ciągu miesiąca od chwili ich zgłoszenia; 2) dozwala się na ogłaszanie taryf, zawierających opłaty maksymalne i minimalne; stosowanie opłat w tych granicach pozostawia się uznaniu kolei z warunkiem zawiadomienia o tem publiczności na 2 tygodnie przedtem; 3) cofnięcie taryf niższych może nastąpić już po upływie 3 miesięcy, a nie roku, tak było dotąd; 4) taryfy za łączny przebieg koleją i samochodem ustalane są w jednej opłacie, bez zależności od sposobu podziału tej opłaty pomiędzy oba środki przewozowe; 5) kolei zostaje uprawniona do ustalania wysokości taryf bez uwzględnienia przewidzianego w „Cahier des Charges” minimum odległości (6 km) lub obowiązującego zaokrąglenia wagi do pełnych 10 kg; 6) kolei jest zwolniona od ścisłego obowiązku kolejności odpraw przesyłek według terminu ich zgłoszeń w tych wypadkach, gdy odprawa wymaga wagonów typu specjalnego, lub gdy warunki stosowania taryfy są odmiennie od zwykłych; 7) termin dostaw przesyłek zwyczajnych zmienia się w ten sposób, iż zamiast 125 km liczyć się będzie odjazd 200 km na dobę; 8) upoważnia się kolei do wprowadzenia — zarządzeń dotychczasowych odmiennych terminów dostaw dla przesyłek zwyczajnych i pośpiesznych — terminu ujednolinionego dla przewozu pewnych określonych towarów i w zależności od ich wagi i wymiarów; 9) kolei zwolniona będzie od obowiązku przewozu wszystkich towarów w tych wypadkach, gdy wskutek przerwania ruchu na innej drodze przewozowej, ilość skierowanych na daną kolej przewozów przekroczy jej zdolność przepustową; wreszcie 10) kolei uprawniona jest do zastąpienia na pewnych odcinkach ruchu kolejowego przez samochodowy w tych wypadkach, gdy podobna zamiana usprawiedliwiona jest przez względy natury gospodarczej.

Nie zadowolając się osiągniętymi ustępstwami, koleje francuskie idą jeszcze dalej i żądają prawa zawierania umów z przedsiębiorstwami ekspedycyjnymi, mocą których za zobowiązanie się posługiwania się wyłącznie kolejami w określonych relacjach byłoby kolejom uprawnione do udzielania indywidualnych zniżek od taryf ogłoszonych.

Z przytoczonych przykładów widzimy, jak daleko sięgają prądy nowatorskie w dziedzinie dotąd nienaruszalnej — pod względem formy i zasad podstawowych — taryfikacji kolejowej. Jest to jednak tylko zapowiedź dalszych zmian, które niewątpliwie muszą nastąpić w konsekwencji utraty przez koleje stanowiska monopolowego w zakresie przewozów i wskutek konieczności przekształcenia kolei na elastyczny i wybitnie handlowy aparat przewozowy.

J. G.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

DZIAŁALNOŚĆ POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW ŻEGLUGOWYCH W MARCU 1934 R. — W I kwartale r. b. statki polskich towarzystw okrętowych przewiozły łącznie 198 209 t różnych towarów oraz 5 319 pasażerów, z tego linie regularne — 77 391 t, a trampy węglowe Polsko-Skandynawskiego Towarzystwa Okrętowego 120 808 t węgla.

Przewozy w marcu (69 980 t) wykazują wzrost przeszło o 10% w porównaniu do lutego (62 428 t). Wzrost ten jest następstwem wybitnego poprawienia się ładunków na liniach regularnych, zwłaszcza „Żegluga Polskiej”, których łącznie przewoży osiągnęły nienotowaną jeszcze dotychczas kwotę 30 756 t wobec 23 420 t, przewiezionych w miesiącu ubiegłym.

„Żegluga Polska”, S. A. — Trampy były nadal nieczynne. Linie regularne przewiozły 19 158 t ładunku, co stanowi nowy rekord przewozu, gdyż najlepszy dotychczas wynik osiągnęły był we wrześniu r. ub. (17 835 t). Nowy rekord posiada tem większe znaczenie, że został uzyskany w porze roku, kiedy normalnie ładunki nie osiągały jeszcze pełnego natężenia, należy się więc spodziewać, iż w pełnym sezonie nastąpi dalsza poprawa. Zwyżka objęta zarówno ładunki w eksporcie, jak i w imporcie, przyczem utrzymał się nadal, podkreślany już przez nas w ubiegłych sprawozdaniach, charakterystyczny stosunek na korzyść tego ostatniego. W eksporcie przewieziono 7 799 t (6 690 t w lutym r. b.) — głównie ładunków drobnicy, drzewa, zboża. Import wyniósł 10 939 t (w lutym 7 207 t) i obejmował ładunki drobnicy, nasion oleistych wełny, juty i t. d. Ładunki tranzytowe uległy dalszemu zmniejszeniu — z 664 t w lutym do 261 t w miesiącu sprawozdawczym. Między obcemi portami przewieziono 159 t.

Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe. — Po dłuższym okresie spadku przewozów, zahamowanym dopiero w lutym r. b. — marzec jest pierwszym miesiącem, w którym ładunki na obu liniach regularnych „Polbrvitu” wykazują poważną zwyżkę, osiągając 8 259 t (w lutym 6 502 t). Jest ona następstwem zwiększenia się głównie przewozów w eksporcie z 4 232 t w lutym do 5 442 t w marcu. Podstawę jego nadal stanowiły bekony i szynki. Pozatem były większe ładunki drzewa, parafiny, jai i t. d. W imporcie przewieziono 2 817 t drobnicy (w lutym 2 270 t). W dn. 21/III r. b. podjął służbę nowy statek Towarzystwa pod nazwą „Lech”, który jest trzecim skolei w ostatnich latach wybudowanym przez „Polbryt” okrętem, które stopniowo zastępowały będący dotychczas w użyciu stary i nierentujący się tabor Towarzystwa. Nowy statek jest przeznaczony dla linii londyńskiej, gdzie zastąpi s/s „Warszawę”, dając duże oszczędności w eksploatacji. W marcu statki „Polbrytu” przewiozły łącznie 251 pasażerów (w lutym — 50), w tem 151 emigrantów.

Polskie Transatlantyczne Towarzystwo Okrętowe. — W porównaniu do lutego przewozy na linii Gdynia-Stany Zjedn. w marcu wykazują poprawę, która specjalnie uwidoczniła się w ruchu towarowym. Statki Towarzystwa odbyły 1 podróż do Ameryki i 2 w kierunku powrotnym, przewożąc 402 pasażerów (w lutym 380), w tej liczbie 210 osób do Stanów Zjedn. i 192 osoby do Gdyni, oraz 1 947 t ładunku — wobec 1 290 t w lutym.

Również dalsze polepszenie wykazuje linia Polsko-Palestyńska. Statek „Polonia” przewiózł w marcu 1 954 pasażerów (w lutym 1 422) oraz 1 390 t towarów (w lutym 1 067 t), głównie pomarańcze, zboże oraz wyroby drzewne.

Polsko-Skandynawskie Towarzystwo Okrętowe. — Wywóz węgla na statkach „Robura” utrzymał się w marcu mn. w. na poziomie lutowym i wyniósł 39 224 t (w lutym 39 010 t).

Wywieziono węgla do Szwecji 24 601 t, do Belgji 8 559 t oraz do Danji 6 064 t. Między obcemi portami przewieziono 6 064 t.

P.

USPRAWNIENIE KOMUNIKACJI ZE SZWECJĄ. — W ostatnich dniach maja bawiła w Gdyni delegacja oficjalnych kół szwedzkich dla zbadania możliwości usprawnienia różnych rodzajów komunikacji pomiędzy Szwecją a Polską. Delegacja ta odbyła szereg konferencji i zebrała bardzo obszerny materiał, który zostanie w najbliższej przyszłości rozpatrzony i wykorzystany przez zainteresowane czynniki w Sztokholmie.

PIERWSZA WYCIEZKA POLSKIEGO STATKU DO LENINGRADU. — W dn. 28/V s/s „Warszawa” opuścił Gdynię, udając się poraz pierwszy do Leningradu na 6-dniową wycieczkę, w której bierze udział ok. 100 pasażerów.

PRZYBYCIE S/S „KOŚCIUSZKO” Z NEW-YORKU. — W dn. 28/V r. b. przybył do Gdyni s/s „Kościszko”, który przywiózł 348 pasażerów, ok. 300 t towarów oraz pocztę. Wśród pasażerów „Kościszki” przybyły 3 wycieczki, a mianowicie 2 polskie: Związku Podhalan w Stanach Zjedn. i Polaków z Erie, oraz 1 słowacka, udająca się do Czechosłowacji.

RYNEK FRACHTOWY. — W sytuacji ogólnej rynków frachtowych nie odnotowano zmian w ubiegłym tygodniu sprawozdawczym i tendencja pozostawała korzystna dla statków, poszukujących natychmiastowych ładunków.

Przoduącymi w absorbowaniu tonnażu na maj/czerwiec i lipiec był rynek La Platy, gdzie zakontraktowano ogółem 22 statki o łącznym tonnażu 156 500 t. Za tonnaż średniego typu z San Lorenzo do portów Anglii, Antwerpii lub Rotterdamu płacono przy natychmiastowym ładunku ok. sh. 16/3, podczas gdy zasadnicza stawka dla większych statków na czerwiec pozostała bez zmiany i wynosiła sh 17/9. Stawki na czerwiec/lipiec kształtowały się na poziomie sh 15/- ÷ 15/3.

Poza nielicznymi ładunkami złomu i szyn frachtowano z rynków północno-amerykańskich i kanadyjskich niewielkie ilości zboża z San Lawrence oraz węgla z Kanady. W wywozie cukru z Kuby notowano pewne ożywienie po stawkach sh 13/- ÷ 13/6 zależnie od pojemności; również w wywozie nitratów z Chili zawarto szereg kontraktów do portów europejskich po stawkach sh 18/3 ÷ 18/6.

Na rynkach Dalekiego Wschodu panował niewielki ruch przy mocnej tendencji frachtowej. W eksporcie soi z Mandżurji płacono sh 21/3 ÷ 21/6 z portu Dalny, a sh 23/6 z Władywostoku do Rotterdamu lub Hamburga, sh 1/3 extra do Hull i portów skandynawskich. Natomiast stawki na ryż były właściwie nominalne. Za tonnaż pod ładunki pszenicy z zachodnich portów Australji płacono sh 24/6, a z południowych portów lub Wiktorji sh 25/- do morza Śródziemnego, Anglii i Kontynentu.

Nie notowano poprawy na rynku dunańskim, gdzie w dalszym ciągu obowiązuje zakaz wywozu zboża, z portów zaś czarnomorskich Z. S. R. R. frachtowano zboże jedynie do portów Dalekiego Wschodu po stawkach zniżkujących, a mianowicie: sh 13/4 Shanghai/Dalny, sh 13/10 Władywostok f. i. o. na maj, na czerwiec jednak stawki do tych portów wnosili, jak poprzednio, sh 13/9 ÷ 14/3. Poszukiwany był tonnaż pod rudę z Poti do Ynskow po sh 14/9 na sierpień, do Boulogne/Rotterdam po sh 9/- na czerwiec, a do Anglii po sh 10/9 ÷ 11/-.

Na rynku Gdynia/Gdańsk przy zwyżkowej tendencji stawek frachtowych podaż tonnażu była dość ograniczona i załadowcy drewna mieli pewne trudności w uzyskaniu tonnażu po dotychczasowych stawkach. Również w wywozie węgla notowano lekką zwyżkę stawek; zakontraktowano m. inn. 1 tys. t do Tréport, 1 350 t do Caen, 2 tys. t do Rochefort lub La Rochelle.

KRONIKA BIEŻĄCA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA:

Wypuszczenie biletów skarbowych z dziewięćciodwunastomiesięcznymi terminami płatności — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 18/V 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 44/1934, poz. 386).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

9 czerwca:

— „S. W. Niemojowski” Fabr. Papieru i Wyr. z Papieru, S. A. — g. 12 w lok. S-ki w Bielsku, Rzeźnicza 26.

11 czerwca:

— „Giesche” Fabr. Porcelany, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Katowicach, Podgórna 4.

12 czerwca:

— Zakł. Przem. „Sithówka”, S. A. — o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, Zielna 6 m. 4.

— „Polski Lloyd”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Żłota 6 m. 3.

— „Syndykat Roln. w Hrubieszowie”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Hrubieszowie, 3 Maja 10.

— Zjedn. Zakł. Wapienne „Wapnorud”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Trębacka 15.

— „Bank Naftowy”, S. A. — o g. 17 w lok. B-ku we Lwowie, Leona Sapiehy 3.

— „Syndykat Roln. Warsz.”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Kopernika 30.

— „Bielsko-Bialska S-ka Elektr. i Kolej.”, S. A. — o g. 17½ w lok. S-ki w Bielsku, Blichowa 64.

13 czerwca:

— „Węgierska Górka” Górn. i Hutn. S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Węgierskiej Górze.

— „Stomil”, S. A. — o g. 10 w lok. S-ki w Poznaniu, Wodna 14.

14 czerwca:

— „Opatowsko-Sandomierska Rolna S. A.” — o g. 14 w lok. Zw. Ziemi w Opatowie.

— „Georges Geiling & Cie”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Poznaniu, Grunwaldzka 18.

15 czerwca:

— „Bank dla Handlu i Przem. w Warszawie”, S. A. — o g. 11 w lok. Stow. Kupców Polskich w W-wie, Zielna 50.

— „Fowsz. I-wo Powiernicze”, S. A. — o g. 13 w kanc. Not. Zaborowskiego w W-wie, Kapucyńska 6.

16 czerwca:

— „Śląskie Kopalnie i Cynkownie”, S. A. — o g. 10½ w lok. S-ki w Katowicach, Francuska 1.

— „Nasza Księgarnia”, S. A. — o g. 10 w lokalu Zw. Naucz. Pol. w W-wie, Wybrzeże Kościuszkowskie, wejście od Dobrej 6/8.

— Zakł. Przem. Opatunk. „Wata”, S. A. — o g. 12 w kanc. Not. Siennickiego w W-wie, Kapucyńska 6.

— Fabr. Waty Hygroskopijnej „Alba”, S. A. — o g. 13 w kanc. Not. Siennickiego w W-wie, Kapucyńska 6.

— „Grodzieckie T-wo Kopalń Węgla i Zakł. Przem.”, S. A. — o g. 11 w lok. T-wa w Grodźcu.

19 czerwca:

— Osada Górn. - Przem. „Trzebinia”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Krakowie, Dunajewskiego 1.

— „Warsz. T-wo Fabr. Wyr. Metali i Emaljaw. „Wulkan”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Jagiellońska 4/6.

20 czerwca:

— „T-wo Eksploatacji Terenów”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Krak.-Przedm. 9.

— „Dr. St. Krzyżankiewicz”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Poznaniu, al. Marcinkowskiego 22 m. 1.

21 czerwca:

— „Kujawskie Zakł. Roln.-Przem. w Wagańcu”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Wagańcu.

— Fabr. Maszyn i Narzędzi Roln. „M. Wolski i S-ka”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Lublinie, 1 Maja 16.

— „Goplana” Fabr. Czekolady, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w Poznaniu, Św. Wawrzyńca 11.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

KREDYT

WZROST OSZCZĘDNOŚCI¹⁾. — Gromadzenie oszczędności datuje się u nas dopiero od wprowadzenia złotego w 1924 r., gdyż uprzednio oszczędności albo zostały obrócone na kapitalizację rzeczową, albo zostały zjedzone przez inflację i deprecjację pieniądza. Narastanie oszczędności w większych rozmiarach zaczęło się jednak dopiero od 1926 r. (załamanie się kursu złotego w 1925 r. wpłynęło jeszcze hamująco na proces oszczędzania), a zwłaszcza poważne rozmiary przybrało od 1927 r., kiedy to jednocześnie rozwinęła się poprawa, a następnie i ożywienie koniunkturalne.

Bierzemy tu na uwagę tylko oszczędności w postaci specjalnych wkładów — wkładów oszczędnościowych, natomiast nie uwzględniamy oszczędności, lokowanych w papierach, czy tezauryzowanych, a tem bardziej kapitalizowanych — przez wprowadzenie do obrotu gospodarczego na cele powiększenia aparatu produkcyjnego. Co się tyczy lokat w papierach, to trzeba stwierdzić, że umieszczanie oszczędności na rynku lokacyjnym nie rozwinęło się w większych rozmiarach, i ta forma lokat w gromadzeniu oszczędności nie odgrywa poważnej roli. Co się zaś tyczy tezauryzacji, to rozwinęła się ona dość poważnie, nasamprzód głównie w walutach obcych, przede wszystkim w dolarach, a potem, a zwłaszcza po zachwianiu się dolara — w zlocie. O rozmiarach tezauryzacji świadczyć może w pewnym

stopniu import złota do Polski, który np. w 1931 r. wyniósł 23 miljn., w 1932 r. 145 miljn., w 1933 r. 93 miljn.

Wkłady oszczędnościowe gromadzone są przede wszystkim w specjalnych instytucjach oszczędnościowych, a więc w Pocztowej Kasie Oszczędności, w kasach oszczędnościowych komunalnych, organizowanych i gwarantowanych głównie przez miasta i powiaty, oraz 2 niekomunalnych (należących do organizacji społecznych); kas powiatowych działa obecnie 226, miejskich — 130, wojewódzkich — 1, związków międzykomunalnych — 5. Dalej, oszczędności lokowane są w spółdzielniach oszczędnościowo-kredytowych, których działa 5494 (w tem 3316 należy do różnych związków spółdzielczych), mianowicie 1743 jest spółdzielni powszechnych, 3549 — rolniczych (steńczykowskich czy typu Raffeisena), 122 — urzędniczych i pracowniczych oraz 80 — różnych innych. Następnie, oszczędności są gromadzone, lecz w stosunkowo bardzo niewielkich rozmiarach, w gminnych kasach pożyczkowo-oszczędnościowych, istniejących w woj. centralnych i wschodnich (w końcu 1932 r. było ich 882). Wreszcie, prowadzi wkłady oszczędnościowe Bank Gospodarstwa Krajowego oraz banki prywatne, które mogą przyjmować wkłady oszczędnościowe jedynie na mocy specjalnego zezwolenia Ministra Skarbu, w myśl prawa bankowego, pod określonymi warunkami.

Otóż, rozwój wkładów oszczędnościowych w wymienionych instytucjach w okresie ostatnich lat przedstawia się następująco (w miljn. zł — na ultimo poszczególnych lat):

	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
Pocztowa Kasa Oszczędności	126	246	676	1223	1730	2537	3322	4499	4880	5259
Kasy oszczędnościowe komunalne i społeczne	62 ¹²⁾ 1 ³⁾	94 ⁰²⁾ 3 ³⁾	221 ¹²⁾ 3 ³⁾	324 ⁵¹⁾	401 ⁶¹⁾	5350	5594	5824	5663	5759
Spółdzielnie kredytowe ⁴⁾	36 ⁷²⁾	83 ⁷²⁾	161 ⁶²⁾	264 ⁶²⁾	2830	3568	3143	2790	2553	·
Bank Gospodarstwa Krajowego	28	43	113	192	238	350	464	530	539	578
Banki akcyjne	103	370	672	1114	1411	1808	874	787	723	766
Razem	(1245)	(2436)	(5288)	(8420)	10234	13613	13397	14380	14358	·

¹⁾ Dane w g „Przeglądu Miesięcznego B. G. K.” Nr. 11/1933, w/g zestawień Min. Skarbu oraz w/g periodycznych zestawień „Wiadomości Statystycznych”.

²⁾ Łącznie z wkładami nieoszczędnościowymi.

³⁾ Bez 2 kas niekomunalnych.

⁴⁾ Spółdzielnie, należące do związków rewizyjnych; łącznie z wkładami Centralnej Kasy Spółek Rolniczych.

Dane powyższe są częściowo nieporównywalne, np. ze względu na różną liczbę uwzględnianych spółdzielni, dalej, że za pierwsze 3 lata wkłady w kasach oszczędnościowych wykazane są wszelkie — razem z wkładami nieoszczędnościowymi, że za pierwsze 5 lat, t. j. do 1929 r., są wykazywane tylko wkłady kas komunalnych — bez 2 kas społecznych (Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska Szczadnica w Przemysłu), następnie że za pierwsze 4 lata wkłady w spółdzielniach (do 1928 r. włącznie) również uwzględniane są razem z saldami rachunków bieżących i t. d., i t. d.

Mimo wszystko — tendencja jest wyraźna. Bardzo silny wzrost wkładów oszczędnościowych trwał do końca 1930 r. (przez 4-letnie 1927 ÷ 1930 wkłady zwiększyły się około 5½-krotnie). W 1931 r. następuje lekki przejściowy spadek wkładów, ze sporą nadwyżką wyrównany w 1932 r. W 1933 r. mieliśmy prawie stabilizację wkładów, w I kwartale r. b. następuje znów bardzo silny ich wzrost. Przez cały więc rozpatrywany 8½-letni proces narastania oszczędności zatrzymał się leciutko tylko w 1931 r., a właściwie ciągle postępuje naprzód, mimo kryzysu i mimo różnych perturbacji (walutowych i finansowych) zagranicą.

Nieprzerwany silny wzrost wkładów wykazuje Poczta Kasa Oszczędności; w I kwartale r. b. wkłady w tej instytucji zwiększyły się przeszło o 7%. Wkłady w kasach oszczędności, wzrastając w szybkim tempie do końca 1930 r., następnie przez lata 1931 ÷ 1932 — mimo kryzysu — rosły w dalszym ciągu, lecz w znacznie wolniejszym tempie, i dopiero w 1933 r. następuje ich spadek — zresztą bardzo nieznaczny i w połowie wyrównany już przez wzrost w I kwartale r. b. Wzrost wkładów w spółdzielniach kredytowych nie był tak silny jak w kasach oszczędności, przyczem zwolnił tempo już od 1929 r., a od 1931 r. rozpoczął się w spółdzielniach spadek wkładów, o malejącym zresztą nasileniu; w końcu 1933 r. stan wkładów prawie odpowiadał stanowi z końca 1928 r. (słaba porównywalność wobec zmian w liczbie uwzględnianych spółdzielni). Wkłady w bankach akcyjnych rosły — podobnie jak w spółdzielniach — tylko do 1930 r.; w 1931 r. — w związku z krachami walutowo-bankowymi zagranicą i przejściowym zaniepokojeniem z tego powodu na rynku polskim — następuje gwałtowny spadek wkładów oszczędnościowych w bankach (do połowy poprzedniego stanu), poczem w następnych latach nieznacznie już tylko one maleją, a w I kwartale r. b. wykazują wzrost — wzrost, w dużym stopniu pokrywający spadek, jaki nastąpił w ciągu 1933 r.

Jeśli chodzi o gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe, nieuwzględnione w powyższym zestawieniu, to suma wkładów w nich jest stosunkowo bardzo niewielka. Np. na ultimo 1929 r. wyniosła zł 39 miljn., na ultimo 1930 r. — zł 6'0 miljn., na ultimo 1931 r. — zł 7'3 miljn., na ultimo 1932 r. — zł 7'5 miljn.; wykazują więc stałą tendencję wzrostu.

W zakresie wkładów komunalnych kas oszczędności znaczna przewagę mają kasy miejskie. Potwierdza to nam następujące zestawienie (w miljn. zł):

Kasy komunalne:

	powiatowe	miejskie	ogółem
31/XII 1929	106'3	294'5	400'8
31/XII 1930	148'5	342'0	490'4
31/XII 1931	167'9	354'5	522'5
31/XII 1932	172'2	372'1	544'3
31/XII 1933	176'6	356'7	533'3 (537'5)
31/XII 1934	185'0	356'5	541'5 (546'2)

Jak widzimy, przewaga kas miejskich jednak maleje (mimo że suma wkładów w nich jeszcze prawie dwukrotnie przewyższa sumę wkładów w kasach powiatowych), a to ze względu na stały i nieprzerwany wzrost wkładów oszczędnościowych w kasach powiatowych, podczas gdy w kasach miejskich nastąpiło w 1933 r. lekkie załamanie tendencji, które zresztą ujawniło się jeszcze nawet w I kwartale 1934 r.

Ziawisko spadku wkładów w 1933 r., a nawet częściowo i w I kwartale r. b., tłumaczy się w kasach oszczędności, ale nie tylko tu, bo i w innych instytucjach, przyjmujących oszczędności, przerachowywaniem wkładów dolarowych po nowym niższym kursie.

W powyższym zestawieniu liczby, podane w nawiasie, oznaczają sumę wkładów oszczędnościowych w kasach komunalnych z uwzględnieniem wkładów w Pomorskiej Wojewódzkiej Komunalnej Kasie Oszczędności w Toruniu (na ultimo I kwartału r. b. zł 862 tys.) oraz w 5 kasach związków komunalnych (na ultimo I kwartału r. b. zł 3812 tys.).

W zakończeniu podkreślić jeszcze raz należy silny stosunkowo wzrost wkładów oszczędnościowych, jaki nastąpił w I kwar-

tale r. b. we wszystkich już instytucjach, przyjmujących oszczędności, mimo że jeszcze w styczniu dokonywano przerachowań wkładów dolarowych, obniżających sumę złotych wkładów.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIĘŁDA WARSZAWSKA

za okres od 21 do 26 maja 1934 r.

Rynek dewiz w okresie sprawozdawczym cechowały mniejsze niż w okresie poprzedzającym obroty; tendencja panowała niejednolita: dla dolarów, franków szwajcarskich i francuskich, belgów, lirów, florenów holenderskich i guldenów gdańskich — mocniejsza, dla pozostałych — z wyjątkiem korony czesko-słowackiej, która utrzymała ostatnio notowany kurs — słabsza, a szczególnie dla marki niemieckiej (strata zł 1'00 na 100 RM). W tej grupie dewiz — spadek funta szterlinga (o zł 0'02 na £ 1) pociągnął za sobą zniżkę związanych z nim walut skandynawskich, dając w rezultacie stratę dla koron szwedzkich zł 0'15 na 100 kor., duńskich zł 0'25 i norweskich zł 0'10.

W ostatnim dniu okresu sprawozdawczego płacono za banknoty dolarowe w obrotach pozagięldowych po zł 5'26½ za \$ 1, a więc tyleż co i w okresie ubiegłym.

		Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodn.
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5'28½	5'27½	5'28½
" " " telegr.	\$ 1	5'29½	5'28	5'29½
Funty szterlingi . . .	£ 1	26'96	26'91	26'96
Franki francuskie . . .	100 fr.	34'96	34'95	34'96
Franki szwajcarskie . .	100 fr.	172'27	172'13	172'27
Belgi	100 blg.	123'86	123'72	123'86
Marki niemieckie . . .	100 RM	208'80	208'25	208'25
Korony czeskosłowackie	100 kor.	22'05½	22'05	22'05½
Liry włoskie	100 lir.	45'07	45'04	45'07
Floreny holenderskie .	100 fl.	359'12	359'00	359'12
Guldeny gdańskie . . .	100 guld.	172'70	172'66	172'70
Korony szwedzkie . . .	100 kor.	139'00	138'85	139'00
Korony duńskie	100 kor.	120'45	120'25	120'35
Korony norweskie . . .	100 kor.	135'50	135'50	135'50

Na rynku papierów lokacyjnych państwowych — największym powodzeniem cieszyły się: 7% Poż. Stabilizacyjna oraz 5% Poż. Konwersyjna, w przeciwieństwie do grupy pożyczek premjowych, które w okresie sprawozdawczym zawierano nieliczne transakcje. Kursy pożyczek: 4% Dolarowej, 5% Konwersyjnej, 6% Dolarowej i 7% Stabilizacyjnej — po nieznacznych wahanjach — zamknęły bilans tygodniowy saldem zerowym. Poważniejszą zwyżkę wykazała 4% Poż. Konwersyjna w sztukach, która zyskała zł 0'90, w przeciwieństwie do tejsze pożyczki w serjach — zniżkującej o zł 1'25.

W grupie papierów lokacyjnych prywatnych bardzo poważna zwyżkę — po dłuższym okresie stałego zniżkowania — wykazały 7% L. Z. Tow. Kred. Ziemińskiego, osiągając kurs 36'75 (zysk 2'75% nom.). Największe obroty przeprowadzono 5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r. po kursie niezmiennym. W dziale listów prowincjonalnych — nie zawierano poważniejszych transakcji. Wśród obligacji miast — jedynie VIII i IX 6% Poż. Konwersyjna m. Warszawy była notowana na giełdzie po kursie o 0'50% wyższym.

		Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj-wyższy	Kurs naj-niższy	Ostatni kurs w tygodn.
Papier państwowe					
3%	Pożyczka Budowlana	zł w zł. 50	44'90	44'75	44'90
4%	" Dolarowa	\$ ¹⁾	53'25	53'00	53'25
4%	" Inwestycyjna	zł w zł. 100	113'50	113'00	113'50
4%	" " serje	zł w zł. 100	117'00	117'00	117'00
w % nominalu					
5%	" Konwersyjna	zł	66'00	65'80	66'00
5%	" Konwers. Kol.	zł	58'75	58'25	58'75
6%	" Dolarowa	\$	76'75	76'50	76'50
7%	" Stabilizacyjna ²⁾	\$ ²⁾	67'38	65'75	66'50
-66'63 ¹⁾ -65'25 ¹⁾ -66'75					
-66'50					

¹⁾ \$ 5 = zł 44'57.

²⁾ Z wyłączeniem transzy francuskiej.

³⁾ \$ 1 = 5'183 fr. szwajc. = Hfl. 2'488.

⁴⁾ Dotyczy drobnych odcinków.

Listy zastawne
i obligacje banków

7%	L. Z. Państ. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8%	"	zł w zł. 1927	94'00	94'00	94'00
7%	" Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8%	"	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
7%	Obl. Kom. B-ku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8%	"	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
8%	" Bud. " " "	zł w zł. 1927	93'00	93'00	93'00

Listy zastawne i obligacje
towarzystw kredytowych

8%	L. Z. T-wa Kred. Przemysłu Polskiego ¹⁾	£	73'00	73'00	73'00
4%	L. Z. T-wa Kred. Ziemska.	zł	43'00	42'75	43'00
4½%	" " " " "	zł	49'50	48'50	48'50
8%	" " " " "	zł	44'75	44'75	44'75
7%	" " " " "	\$ w zł.	36'75	33'00	36'75
4½%	" " " " m. Warszawy	zł	60'00	60'00	60'00
5%	" " " " " "	zł	65'50	65'00	65'50
5%	" " " " " z 1933 r.	zł	56'50	55'38	56'25
5%	" " " " " Kalisza	zł	53'50	53'50	53'50
5%	" " " " " z 1933 r.	zł	47'00	46'50	47'00
5%	" " " " " Łodzi	zł	63'00	63'00	63'00
5%	" " " " " z 1933 r.	zł	49'75	49'50	49'50
5%	" " " " " Siedlec z 1933 r.	zł	36'50	36'50	36'50

Obligacje miast

VIII i IX 6%	Poż. Konw. m. Warsz. 1926 r.	zł	51'25	51'00	51'25
--------------	------------------------------	----	-------	-------	-------

ZŁOTY ZAGRANICA

1934	New York ²⁾	Londyn ¹⁾	Paryż ³⁾
21/V	18'95	b r a k	n o t o w a ń
22/ "	19'00	26'93	286'25
23/ "	18'95	26'99	—
24/ "	—	26'93	—
25/ "	—	—	—
26/ "	18'93	—	—

1934	Zurych ³⁾	Berlin ³⁾	Praga ³⁾
21/V	b r a k	n o t o w a ń	—
22/ "	58'10	47'25 ÷ 47'35	454'50
23/ "	—	—	—
24/ "	—	—	—
25/ "	—	—	455'00
26/ "	—	—	455'15

1934	Kopenhaga ³⁾	Sztokholm ³⁾	Oslo ³⁾	Gdańsk ³⁾
21/V	b r a k	n o t o w a ń	—	—
22/ "	83'75	—	—	57'83 ÷ 58'00
23/ "	83'90	—	75'00	57'87 ÷ 57'99
24/ "	—	73'00	—	57'85 ÷ 57'97
25/ "	83'80	—	—	57'86—57'98
26/ "	83'70	—	—	57'85—57'97

POŻYCZKI POLSKIE
NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH⁴⁾

7 ÷ 12/V 14 ÷ 19/V 21 ÷ 26/V

(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach obroty)

New York	6% dolarowa	8% Dillon.	7% stabilizac.
1920	78½—76¼—78½ (19 000)	79—76—76 (11 000)	76—75—75½ (6 000)
1925	90—85½—88½ (35 000)	88½—86¼—86½ (85 000)	87—85½—87 (47 000)
1927	118—108—117¼ (318 000)	118¼—108½—110½ (207 000)	113—110—112½ (167 000)

¹⁾ Gwarantowane przez Skarb Państwa.²⁾ Dotyczy drobnych odcinków.³⁾ Za zł 100.⁴⁾ Za £ 1.⁵⁾ Kursy — w %-ach nominatu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju.

7% Warszawy	7% śląska	l o n d y n	Z u r y c h	P a r y ż	M e d j o l a n
1928	68—65¼—67 (18 000)	67½—65—66 (58 000)	66½—65½—65½ (13 000)	65'50	99'10—98'80 —99'10 (275)
1928	71—67½—71 (35 000)	67—67—67 (15 000)	67½—67—67 (35 000)	—	99'20—99'05 —99'10 (475)
7% stabilizac.	1927	90'51—90'51 —90'51	92'35—91'85 —92'35	72'71—69'41	99'00—98'90 —99'00 (350)
7% stabilizac.	1927	65'50	—	68'60—67'94	—
7% włoska	1924	—	—	69'42—69'38	—

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 20 MAJA 1934 R. — Druga dekada maja wobec zwiększonej sprzedaży dewiz (szczególnie na zapotrzebowanie urzędów) i nieco zmniejszonego skupu zamknęła się w o b r o t a c h w a l u t o w y c h Banku deficytem, który też spowodował skurczenie się rezerw walutowych Banku o zł 8'5 miljn. do zł 48'0 miljn., a więc do poziomu o zł 25'3 miljn. niższego niż przed rokiem (dn. 20/V 1933 r.).

Zato zapas złota wykazuje obecnie poziom wyższy niż przed rokiem — zł 484'9 miljn. wobec zł 477'3 miljn., dzięki mianowicie temu, że w ostatnich kilku miesiącach skup złota przez oddziały Banku odbywa się w znacznie zwiększonych rozmiarach. Podobnie i w dekadzie sprawozdawczej skup złota był stosunkowo poważny. Wzrost netto zapasu złota wyniósł zaś w tej dekadzie zł 0'7 miljn.

Stosunek zapasu złota do sumy obiegu biletów bankowych i płynnej części natychmiast płatnych zobowiązań (przewyżka ich ponad zł 100 miljn., uznane statutowo za pewne niezmiennie minimum zobowiązań) — wzrósł poważnie w II dekadzie maja, osiągając jednocześnie poziom wyższy niż przed miesiącem, a tem bardziej niż przed rokiem. Zmiany w stanie tego procentowego pokrycia złota obiegu i zobowiązań ilustruje następujące zestawienie:

	%
20/IV 1934	46'62
10 V " "	46'02
20/V " "	47'18
20.V 1933	45'19

Zniżka procentu pokrycia — zarówno w ciągu ostatniej dekady, jak ostatniego okresu miesięcznego, jak i okresu rocznego — spowodowana została nie tylko zwykłą sumy pokrycia, t. j. zapasu złota, ale jednocześnie i zniżką sumy obiegu i zobowiązań, względnie ich części, podlegającej pokryciu. Moment ten szczególnie silnie występuje, jeśli chodzi o ostatnią dekadę, t. j. II dekadę maja. Suma obiegu i zobowiązań w tym czasie spadła z zł 1152'2 miljn. do zł 1127'9 miljn., względnie z zł 1052'2 miljn. do zł 1027'9 miljn. — jeżeli będziemy brali pod uwagę tylko sumę, podlegającą pokryciu złotem.

Z powyższej sumy obiegu i zobowiązań spadek w II dekadzie maja — jak zwykle w środku miesiąca — wykazuje tylko jeden składnik, mianowicie obieg biletów bankowych, obniżając się z zł 921'9 miljn. do zł 886'5 miljn., natomiast drugi składnik — natychmiast płatne zobowiązania — wykazał jednocześnie wzrost — z zł 230'3 miljn. do zł 241'4 miljn.

Wzrost zobowiązań pochodzi częściowo od zwykłego salda pozycji "różne rachunki", mianowicie z zł 24'0 miljn. do zł 29'7 miljn., częściowo zaś od normalnego w środku miesiąca dopływu lokat żyrowych do Banku. Suma lokat żyrowych podniosła się w II dekadzie maja z zł 206'3 miljn. do zł 211'7 miljn., ale wzrost dotyczy tylko lokat żyrowych prywatnych, gdyż jednocześnie lokaty kas państwowych wykazały dalszą i to stosunkowo dość znaczną zniżkę, utrzymując się jednak na poziomie nieco wyższym niż przed rokiem. Lokaty żyrowe prywatne wykazują poziom wyższy niż przed miesiącem i znacznie wyższy niż przed rokiem. Zmiany w stanie lokat żyrowych ilustruje nam następujące zestawienie (w miljn. zł):

Lokaty żyrowe:

	kas państwowych	pozostałe
20/IV 1934	19 6	187 4
10/V "	18 1	188 2
20/V "	9 8	201 9
20/V 1933	7 2	140 0

Co się tyczy obiegu biletów Banku, to wykazał on w II dekadzie maja zniżkę o zł 35 4 miljn., t. j. blisko o 4%, a więc poważniejszą niż w analogicznej dekadzie poprzednich miesięcy r. b., nawet niż w styczniu, gdyż w II dekadzie stycznia r. b. spadek obiegu wyniósł zł 33 2 miljn., lutego — zł 26 9 miljn., marca — zł 24 5 miljn., kwietnia — zł 28 6 miljn. W związku z tem obieg banknotów na ultimo II dekady maja r. b. osiągnął poziom nietylko niższy niż przed miesiącem, ale wogóle najniższy w r. b., a także znacznie niższy niż przed rokiem. Potwierdza to następujące zestawienie (w miljn. zł):

20/IV 1934	897 8
10/V "	921 9
20/V "	886 5
20/V 1933	981 5

Zniżkowy ruch obiegu znajduje przedewszystkiem odpowiednik w narastaniu lokat na rachunkach żyrowych, pozatem zaś wiąże się z kurczeniem się działalności kredytowej Banku, gdyż lekko zniżkowy ruch rezerw walutowych, połączony z lekko zwykłym ruchem rezerw złota — nie odgrywają tu poważniejszej roli.

Spadek obiegu w II dekadzie maja miał w niewielkim stopniu odpowiednik we wzroście lokat żyrowych, w nieco silniejszym stopniu był związany z odpływem dewiz z Banku, ale głównie pochodził od skurczenia się kredytów Banku. Przedewszystkiem redukcji uległ portfel weksli krajowych (reprezentujący sumę kredytów dyskontowych wykorzystanych), mianowicie zmniejszył się o zł 12 5 miljn., czyli — zresztą — mniej niż w II dekadzie kwietnia (— zł 18 3 miljn.), lutego (— zł 22 0 miljn.) i stycznia (— zł 25 8 miljn.), a prawie ściśle o tyleż, co w II dekadzie marca (— zł 12 4 miljn.). Następnie skurczył się skup biletów skarbowych — o zł 4 7 miljn. (w II dekadzie kwietnia o zł 1 6 miljn.). Natomiast suma pożyczek zastawowych (terminowych i w rachunku otwartym) uległa w dekadzie sprawozdawczej lekkiej zwyżce — o zł 1 1 miljn. (w II dekadzie kwietnia spadek o zł 4 5 miljn.).

W okresie miesiecznym, poczynając od dn. 20/IV r. b., widzimy spadek dyskonta weksli i pożyczek zastawowych, natomiast wzrost dyskonta biletów skarbowych, jak to wykazuje poniższe zestawienie (w miljn. zł):

	Wzrost (+) lub zniżka (—)
Kredyty dyskontowe	— 7 0
Pożyczki zastawowe	— 0 9
Bilety skarbowe	+ 2 2

W okresie rocznym 20/V 1933 ÷ 20/V 1934 nastąpił poważny spadek kredytów dyskontowych, jeszcze silniejszy spadek pożyczek zastawowych, a wzrost skupu biletów skarbowych. Liczbowo te zmiany przedstawiają się następująco (w miljn. zł):

	Wzrost (+) lub zniżka (—)
Kredyty dyskontowe	— 44 8
Pożyczki zastawowe	— 46 2
Bilety skarbowe	+ 17 7

Co się tyczy pozostałych specjalnych kredytów i operacji czynnych Banku, to kredyt bezprocentowy dla Skarbu Państwa pozostawał wciąż niezmieniony w wys. zł 90 miljn., skup monet srebrnych i bilonu z emisji skarbowej obniżył się w dekadzie sprawozdawczej o zł 0 9 miljn., skup zaś papierów kredytu długoterminowego przez Bank nie wykazał prawie żadnej zmiany (zniżka o zł 9 tys. zaledwie).

Całe bankowe pokrycie obiegu biletów Banku — łącznie z rezerwami walutowymi, w pewnej części składającymi się z weksli zagranicznych — w ten sposób przedstawiało się następująco (w tys. zł):

	20/IV	10/V	20/V
Waluty i dewizy	59 180	56 529	48 026
Weksle krajowe	584 998	590 492	578 017
Bilety skarbowe	45 911	52 839	48 143
Polskie monety srebrne i bilon	42 261	45 134	44 247
Pożyczki, zabezpieczone zastawami	58 056	56 022	57 118
Papiery proc. własne	10 994	11 140	11 132
Dług Skarbu Państwa	90 000	90 000	90 000
Razem:	891 370	902 165	876 683

Obieg monet srebrnych i bilonu, emitowanych przez Skarb Państwa, obniżył się w II dekadzie maja stosunkowo nieco silniej niż obieg biletów, emitowanych przez Bank Polski, bo z zł 339 7 miljn. do zł 320 4 miljn., t. j. blisko o 6%.

Zmiany w stanie i strukturze obiegu bilonowego ilustruje następujące zestawienie (w miljn. zł):

	20/IV	10/V	20/V
Monety srebrne (10-, 5-, 2- i 1-złotowe)	238 3	254 9	239 0
w tem:			
10-złotówki	108 3	114 1	107 9
5-złotówki	87 9	95 7	89 2
Bilon niklowy i brązowy	78 3	84 8	81 4
Razem:	316 7	339 7	320 4

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

OSTATNIE ORĘDZIE ROOSEVELTA I PROBLEM SREBRA

Dość głośny od pewnego czasu problem srebra szczególnie zainteresował szerszą opinię publiczną z chwilą skrytykowania się na terenie Stanów Zjedn. Ameryki wpływowego obozu, głośno domagającego się przedsięwzięcia kroków, mających na celu z jednej strony podniesienie ceny srebra, z drugiej — ponowne zastosowanie go w szerokiej skali na cele monetarne. Wpływy „bloku srebrnego” w szybkim czasie wzrosły do tego stopnia, że Prezydent Roosevelt musiał zacząć liczyć się z nimi. Ostatecznie w dn. 22/V r. b. Prezydent w specjalnym orędziu poparł swym autorytetem projekt ustawy, złożony przez Senatora Key Pittmana, a domagający się uprawnień dla Administracji w kierunku nacionalizacji zapasu srebra monetarnego w Stanach Zjedn. oraz zakupów kruszcu zagranicą, to wszystko — w celu ukonstytuowania wystarczających zapasów srebra dla pokrycia obiegu pieniężnego — w wysokości 25% całego metalicznego pokrycia (75% ma stanowić, oczywiście, złoto).

Jakkolwiek nie wydają się trafne opinie, że Prezydent w bliskim czasie skorzysta z pełnomocnictw w tej materji, o które teraz prosi, aktualność zagadnienia srebra w Ameryce i możliwa w bliskiej przyszłości akcja międzynarodowa Stanów Zjedn. w tym względzie — każą bliżej się zainteresować zagadnieniem białego metalu.

W chwili obecnej rola srebra jako kruszcu monetarnego należy, niewątpliwie, głównie do przeszłości. W XIX w. państwa europejskie pokolei przeszły — częstokroć kosztem dużych strat — na złoty monometalizm. W 1896 r. wślad za nimi poszły i Stany Zjednoczone, tak że srebro jako kruszec monetarny (nie zaś służący do wyrobu bilonu) zachowało się głównie w państwach azjatyckich oraz środkowo- i południowo-amerykańskich.

Likwidacja bimetalizmu pociągnęła za sobą jako bezpośredni skutek rzucenie na rynek światowy dużych ilości srebra.

Obok początkowego więc czynnika (który oddział decydująco na porzucenie bimetalizmu) — wzmożonej produkcji — w kierunku niższej cen zaczęła działać zwiększona podaż srebra zdemonetyzowanego. W ten sposób cena tego kruszcu, wynosząca w końcowych latach dobrze funkcjonującego bimetalizmu \$ 1'30 ÷ 1'35 za uncję, spadła do ok. \$ 0'60 i niżej.

W okresie wojny światowej kurs srebra przejściowo poważnie się poprawił, osiągając w New-Yorku zwykłą z \$ 0'51 za uncję w 1915 r. do \$ 1'33 za uncję w 1920 r. Bezpośrednim powodem tego zjawiska były poważne, wynikające z zaspakajania potrzeb wojny, należności W. Brytanii wobec Indji Brytyjskich, płatne w srebrze. Dopiero uzyskanie przez W. Brytanię u Skarbu Stanów Zjedn. 200 miljn. uncyj srebra położyło kres dalszej haussie. Jednak poważna ta zwykła spowodowała przejściowe podrożenie bilonu srebrnego nawet powyżej granic pełnowartościowości. Jako wynik tego zjawiska, W. Brytania obniżyła zawartość srebra w swym bilonie z 0'925 do 0'500, niektóre zaś państwa kontynentalne (Francja, Belgja) wycofały zupełnie srebrny bilon z obiegu. Ostatecznym rezultatem więc — po ustaniu chwilowego popytu na srebro — było rzucenie dalszych ilości zdemonetyzowanego kruszcu na rynek światowy.

W okresie powojennym proces demonetyzacji srebra trwa w dalszym ciągu. Najboleśniejszy cios zadaje srebru decyzja komisji Hiltona Younga, zalecająca w 1926 r. Indjom Brytyjskim przejście na walutę wyłącznie złotą. Zaznaczyć należy, że Indje były jednym z najpotężniejszych konsumentów srebra, zarówno dla celów monetarnych, jak zdobniczych i tezauryzacyjnych. Od 1927 r. Rząd Indji, pragnąc zdobyć odpowiednie ilości złota, rozpoczął sprzedaż srebra i do 1932 r. włącznie sprzedał ok. 150 miljn. uncyj białego kruszcu. Zaznaczymy mimochodem, że jednocześnie jego własne rezerwy srebrne — wskutek dopływu z obszernego rezerwuaru tezauryzacji indyjskiej — poważnie wzrosły. Podaż srebra zdemonetyzowanego wzrosła w 1929 r., gdy Indochiny przeszły na złotą walutę i rozpoczęły intensywny wywóz srebra, głównie do Chin.

Tak więc w okresie ostatnich kilkadziesiąt lat daje się zaobserwować coraz większe wylimitowanie srebra z mennic. Jednocześnie zużycie jego na cele zdobnicze i przemysłowe wzrastało znacznie słabiej, co w dużej mierze da się wytłumaczyć momentami psychicznymi: „tanie” srebro przestało interesować ludzi jako „drogocenny” kruszec.

Na podstawie przeciętnych wieloletnich obliczeń okazuje się, że w okresie względnie normalnej koniunktury spożycie świeżej produkcji srebra ulegało następującemu podziałowi: cele przemysłowe 20%, cele monetarne poza-chińskie 8%, Chiny 35%, Indje Brytyjskie 37%. W ostatnich latach przed kryzysem udział Chin poważnie wzrósł. Natomiast w czasie kryzysu odbiorcy azjatyccy zupełnie zawiedli: w 1930 r. Chiny i Indje pochłonęły ok. 86% światowej produkcji, w 1932 r. zaledwie 31%; w 1933 r. Indje wchłonęły zaledwie 10 miljn. uncyj (brak danych co do Chin).

Poniżej podajemy zestawienie, ilustrujące światową produkcję srebra w ostatnich kilkunastu latach, udział w niej Stanów Zjedn. Am., spożycie świeżej produkcji przez Chiny i Indje (wszystko w miljn. uncyj) oraz ceny srebra:

Lata	Produkcja światowa	Produkcja Stanów Zj.	Spożycie:		Przeciętna cena
			w Indjach	w Chinach	cts za uncję
1920	173·3	—	—	—	—
1921	171·3	—	—	—	—
1922	210·5	56·2	57·0	70·0	67·52
1923	240·2	66·2	100·7	77·0	64·87
1924	238·8	64·2	108·2	41·7	66·78
1925	241·7	61·4	106·7	59·4	69·07
1926	253·1	60·9	91·5	73·9	62·11
1927	253·1	59·4	90·0	85·0	56·37

1928	255·2	56·1	89·0	124·0	58·18
1929	262·2	60·2	81·8	136·7	52·99
1930	252·7	50·2	94·5	123·0	38·15
1931	198·8	31·6	57·0	59·0	28·70
1932	168·7	24·8	12·0	40·0	27·89
1933	163·0	21·4	10·0	—	34·73

Jak wynika z powyższych omówień, zapotrzebowanie na srebro w ostatnich latach skurczyło się przede wszystkim ze względu na dalszą demonetyzację (Indje Brytyjskie, Indochiny), jak również ze względu na zamieszki w Chinach, wybitnie szkodzące zaufaniu i normalnemu rozwojowi handlu. Wreszcie, kryzys zredukował zapotrzebowanie przemysłu.

Zestawienie powyższe uwidacznia, że produkcja światowa srebra nie spadła tak gwałtownie, jak produkcje wielu innych artykułów. Tłumaczy się to w dużej mierze faktem, że gros tej produkcji (ok. 70%) stanowi uboczny produkt przy innych procesach hutniczych, i nie może podlegać samoistnej kontroli i reglamentacji, uzasadnionej niższą ceną.

Nie mając świeższych danych, zaznaczmy, że wyrzucanie na rynek światowy srebra zdemonetyzowanego lub pochodzącego z tezauryzacji, przybrało w ostatnich latach poważne rozmiary: i tak w samym tylko 1930 r. ilość takiego srebra wyniosła 71·5 miljn. uncyj, a w okresie 1920 ÷ 1930 383·6 miljn. uncyj wobec nowej produkcji, wyoszczędzającej w tym okresie ok. 2·5 milj. uncyj.

Powyżej nakreślony obraz daje należyte pojęcie o dysproporcji, zachodzącej obecnie między podażą a popytem na srebro. Dysproporcja ta znajduje swój dobitny wyraz w niższej cen, uwidocznionej w powyższym zestawieniu. Zaznaczymy przy tej okazji, że najniższa zanotowana cena wyniosła (w dn. 29/XII 1932 r.) 24·25 cts. Ceny za 1933 r. podaliśmy w centach am. zdeprecjonowanych. Obecne ceny wahają się w okolicach 44·5 ÷ 44·75 cts za uncję.

Zwykła cena srebra (obecna cena w zdeprecjonowanych centach zbliżona jest do cen w zlocie z 1932 r.) nie da się jednak osiągnąć drogą reglamentacji produkcji, a więc jej ograniczenia, po pierwsze dlatego, że — jak wyżej zaznaczono — ograniczenie takie byłoby niemożliwe bez ograniczenia produkcji miedzi, ołowiu i t. d., po drugie — dlatego, że zwykła cena wywoła odrazu wzmożoną podaż z istniejących zapasów srebra. Gdyby więc stanąć na stanowisku potrzeby podniesienia ceny srebra — należałoby zacząć od znalezienia potężnego ujścia dla rozporządzalnych zapasów srebra.

W tem miejscu dochodzimy do skomplikowanego splotu modnych ostatnio koncepcji remonetyzacji białego kruszcu. Zasadniczo koncepcje te opierają się na następujących 3 grupach przesłanek, względnie na jednej z tych grup: 1) remonetyzacja srebra przyczyni się do rozszerzenia obiegu pieniężnego, do potaniaenia pieniądza, co skolei wpłynie na poprawę koniunktury (moment — nazwijmy go — inflacyjny); 2) remonetyzacja srebra — poprzez większy popyt na srebro i wyższą jego cenę — zwiększy siłę nabywczą krajów o srebrnej walucie, w pierwszym rzędzie Chin, i przyczyni się do ożywienia handlu światowego (moment „eks-ortowy”); 3) remonetyzacja srebra zwiększy dochody producentów i posiadaczy srebra (moment „zarobkowy”).

Ruch „w obronie srebra” skoncentrował się głównie w Stanach Zjedn., przyczem nie jest on tam bynajmniej młody. Już w 1896 r. wołano o przywrócenie srebru „praw monetarnych”. Ale szczególnie w dobie kryzysu, a zwłaszcza w okresie reform Prezydenta Roosevelta, hasło remonetyzacji i podwyższenia cen srebra nabrało na sile i rozgłosie.

O cóż chodzi amerykańskim fanatykom srebra? Wśród licznych polityków i ekonomistów amerykańskich, popierających ten ruch, można znaleźć, oczywiście, zwolenników przede wszystkim jednego z 3 wyżej przez nas wyliczonych momentów. I to bodaj stanowi o sile i żywotności tego ruchu. Cóż bowiem mogłyby obchodzić farmera amerykańskiego zarobki producentów srebra w odległych o setki kilometrów stanach,

gdyby nie to, że po remonetyzacji srebra spodziewa się on tak upragnionej inflacji, potaniaenia dolara i wyższe cen! Podobnie i eksporter małoby się przejmował całym tem zagadnieniem, gdyby nie perspektywy olbrzymiego rozszerzenia chińskiego rynku zbytu dla jego towarów.

Dlatego też, jakkolwiek ośrodek ruchu „srebrnego” w Stanach Zjednoczonych stanowi 14 senatorów, reprezentujących w Waszyngtonie 7 stanów, produkujących srebro — w wystąpieniach swych znajdują oni poparcie polityków, absolutnie niezwiązanych z produkcją srebra, lecz znanych ze swych tendencji inflacyjno-dewaluacyjnych. Dlatego też Prezydent Roosevelt musiał ostatecznie — nakrótka przed wyborami — ugiąć się (jak dalej zobaczymy, uczynił to bardzo zrećnie) przed żądaniami „bloku srebrnego”, reprezentującego pod płaszczykiem obrony srebra popularne w Stanach Zjednoczonych hasła inflacji i wyższe cen.

Argumenty, wysuwane przez zwolenników remonetyzacji srebra, wydają się łatwymi do zbicia. Jeśli chodzi o argument inflacyjny, to pod tym względem dotychczasowe doświadczenia amerykańskie wykazały już dość dobitnie, że nadzieje, pokładane w inflacji i dewaluacji, są co najmniej przesadzone. Co do argumentu „eksportowego”, to przecież podrożenie ceny srebra równoznaczne będzie dla krajów o srebrnej walucie — praktycznie dla Chin — z rewaluacją pieniądza, z podrożeniem kosztów wytwórczości, a więc ze spadkiem eksportu i siły nabywczej kraju. Co do zarobków — wreszcie — producentów srebra to wystarczy zaznaczyć, że wartość rocznej produkcji srebra w Stanach Zjedn. w 1929 r. — roku dobrej koniunktury — wyniosła zaledwie ok. \$ 30 miljn., a w 1933 r. spadła do \$ 7,5 miljn., liczby zupełnie nieznacznej w porównaniu z wartością produkcji innych gałęzi amerykańskiego przemysłu. W 7 stanach, produkujących srebro, zaledwie 1½% ludności związane jest z produkcją tego kruszcu.

Tak czy inaczej, z akcją „bloku srebrnego” liczy się Prezydent Roosevelt; musi więc liczyć się z nią i cały świat, choćby i patrzył wybitnie sceptycznie na utopijne poczynania zwolenników remonetyzacji srebra i bimetalizmu. Dla dalszego rozwoju koniunktury w Stanach Zjedn., a więc i na całym świecie, wszelkie eksperymenty mogą mieć poważne znaczenie.

Jakież więc są dotychczas osiągnięcia zwolenników remonetyzacji srebra? Zróbmy zwięzły przegląd posunięć Rządu Stanów Zjedn. w tej sprawie na terenie wewnętrznym i międzynarodowym, kończąc na ostatnim orędziu Roosevelta w dn. 22/V 1934 r.

Mniej więcej przed rokiem (dn. 12/V 1933 r.) Senator Thomas przeprowadził w ciałach ustawodawczych poprawkę do Agricultural Adjustment Act, która dała Prezydentowi prawo określenia stałej relacji dolara srebrnego do złotego oraz polecenie rozpoczęcia bicia pełnowartościowych monet srebrnych. Tak więc już przed rokiem uzyskał Roosevelt pełnomocnictwa dla wprowadzenia bimetalizmu, ale — jak wiadomo — dotąd z nich nie skorzystał.

W tym samym mniej więcej czasie ciała ustawodawcze wyraziły zgodę na przyjęcie od zagranicznych dłużników spłat w srebrze do wysokości \$ 200 miljn., licząc uncję srebra po 50 cts (ówczesna cena rynkowa oscylowała około 36 cts).

Tereniem dalszego etapu akcji zwolenników remonetyzacji srebra była Światowa Konferencja Gospodarcza w Londynie. W imieniu delegacji amerykańskiej Senator Key Pittman przedstawił wówczas projekt rezolucji, która miała na celu ograniczenie sprzedaży srebra, wstrzymanie dalszej demonetyzacji bilonu srebrnego, remonetyzację niższych stopów do próby 0'800, a przede wszystkim zalecała bankom centralnym zastosowanie srebra jako 20% całego kruszcowego pokrycia pieniądza. Rezolucja ta — naskutek ujemnej opinii ekspertów — nie została przyjęta. Jak wiadomo, ostatecznie doszło jednak do zawarcia

bardziej liberalnego i dotyczącego tylko głównych zainteresowanych porozumienia, będącego bodajże jedynym konkretnym osiągnięciem Konferencji Londyńskiej. Na podstawie tego układu Indje Brytyjskie zobowiązały się nie sprzedawać rocznie więcej niż 35 miljn. uncyj srebra (a więc w okresie obowiązywania porozumienia 1/I 1934 r. ÷ 31/XII 1937 r. 140 miljn. uncyj); Hiszpanja przyjęła zobowiązanie do niesprzedawania więcej niż 5 miljn. uncyj rocznie (razem 20 miljn. uncyj); Chiny w tym 4-letnim okresie miały wcale nie sprzedawać srebra demonetyzowanego; z drugiej strony — najważniejsi producenci: Meksyk, Stany Zjedn., Peru, Kanada i Australja — zobowiązały się do niesprzedawania żadnych ilości srebra oraz do zakupywania lub zdejmowania z rynku rocznie 35 miljn. uncyj srebra (razem w okresie 4-letnim 140 miljn. uncyj). Dodatkowe porozumienie ustaliło następujący podział tej kwoty zakupów przez poszczególne kraje (kwoty za cały okres 4 lat — w miljn. uncyj): Stany Zjedn. — 97'7, Meksyk — 28'6, Kanada — 6'7, Peru — 4'4, Australja — 2'6.

Pierwsze ratyfikowały porozumienie Indje. Skolei w dn. 21/XII 1933 r. Prezydent Roosevelt — w wykonaniu układu — wydał rozporządzenie, polecające mennicom zakup całego srebra, świeżo wyprodukowanego na obszarze Stanów Zjedn. Połowę tej ilości srebra Państwo miało zatrzymywać tytułem swych zwierzchnich praw i kosztów — dla siebie, za pozostałe zaś 50% miało wypłacać okrągło \$ 1'29 za uncję czystego srebra. W ten sposób producent otrzymywał za uncję srebra okrągło 64'5 cts przy ówczesnej cenie rynkowej ok. 43 cts. Rozporządzenie to, jakkolwiek faktycznie było ratyfikacją porozumienia, nakazującego Stanom Zjedn. zakup rocznie 24'4 miljn. uncyj srebra — nie ograniczało wyraźnie do tej ilości rządowych zakupów białego kruszcu. Zaznaczyć należy, że nie zaspokoilo ono apetytów „bloku srebrnego”: dn. 28/XII 1933 r. 27 senatorów przypomniało Prezydentowi o uprawnieniach do wprowadzenia bimetalizmu, zawartych w poprawce Thomasa do Agricultural Adjustment Act.

Ostatnio wciąż wzmagająca się agitacja „bloku srebrnego” nakłoniła Roosevelta do ustępstw, m. in. do nieprotestowania przeciw billowi Diesa, przewidującemu prawo przyjmowania zapłaty w srebrze za eksport amerykański, przyczem srebro to Państwo nabywałoby po cenach o 10 ÷ 25% wyższych od rynkowej.

W maju r. b. Prezydent odbył kilka narad z przywódcami ruchu srebrnego. W wyniku uzgodnienia punktów widzenia (prawdopodobnie nie wszystkich) senator Pittman złożył ciałom ustawodawczym projekt ustawy, zawierający pełnomocnictwa dla Prezydenta do nacjonalizacji zapasów srebra w Stanach Zjedn., nieużywanego na cele przemysłowe, oraz do wprowadzenia pokrycia srebrem obiegu w wysokości 25% całego pokrycia kruszcowego. Przy tej okazji Roosevelt wystąpił z orędziem, w którym na wstępie powołał się na orędzie z dn. 21/XII r. ub., zaznaczając, że zapoczątkowało ono politykę powiększania rezerw srebra drogą zakupu przez Skarb bieżącej produkcji krajowej.

„Od tego czasu — mówił Prezydent — nabyliśmy inne jeszcze ilości srebra w celu stabilizacji walutowej i rozszerzenia podstawy monetarnej. Żebyśmy mogli kontynuować tę politykę — niezbędną jest rzeczą, aby ciała ustawodawcze rozszerzyły uprawnienia Rządu”.

„Zakupy krajowych zapasów metalu powinny mieć miejsce po cenie nie wyższej od 50 cts. Władza wykonawcza powinna być wyposażona w prawo konfiskaty — w razie potrzeby — obecnie istniejących na obszarze Stanów Zjedn. zapasów, nieużywanych na cele przemysłowe, a to za słusznym odszkodowaniem. Władza wykonawcza powinna mieć również prawo regulowania importu, eksportu i innych operacji srebrem monetarnem. Od zysków, osiągniętych z tych operacji, powinien być pobierany podatek w wysokości co najmniej 50%”.

„Program ten może być zrealizowany bez zamieszania dla handlu światowego, zważywszy na wielką podaż metalu i jego różnorodną przydatność. Jednak skoordynowana akcja wszystkich krajów, lub co najmniej większej grupy krajów, jest niezbędną, o ile ma być ustalona jako miernik międzynarodowy stała miara wartości, obejmująca jednocześnie srebro i złoto. Żeby dojść do tego celu, będziemy musieli korzystać z każdej okazji zawarcia międzynarodowego układu, jakkolwiek w ostateczności, o ile będą wymagały tego nasze interesy — może okazać się niezbędną niezależna akcja. Powodzenie wszakże ostatniej konferencji w Londynie, w zakresie porozumienia co do srebra — uzasadnia dążenie do szerszego porozumienia międzynarodowego”.

W dalszym ciągu Prezydent podkreślił: „Rozpocząłem już rokowania z niektórymi z naszych sąsiadów na temat równoczesnego używania złota i srebra jako podkładu monetarnego, przy czym pożądana byłaby wspólna podstawa. Taki układ stanowiłby poważny krok w kierunku ustalenia jednostki walutowej o bardziej trwałej wartości i mającej bardziej stałą siłę nabywczą i zdolność spłaty długów”.

Jak widać z powyższego, „srebrne” orędzie Roosevelta, jakkolwiek wielu rzeczy wyraźnie nie stawia (np. problemu istotnego bimetalizmu) — zawiera jednak bardzo doniosłe dyspozycje. Zaznaczmy jednak odrazu, że w projekcie ustawy wybór momentu wcielenia w życie tych zamiarów jest pozostawiony do uznania Prezydentowi. Podobnie i tempo zakupów srebra będzie zależało od uznania Roosevelta. W ten sposób trzeba stwierdzić, że w teorii chodzi niewątpliwie o wielką rzecz (ewentualne srebrne pokrycie musiałoby mieć wartość przeszło \$ 2 miljard.), jednak nic w tej chwili wiadomo o tem, kiedy teoria stanie się praktyką.

Prasa amerykańska dość zgodnie podkreśla, że orędzie jest aktem politycznym, obliczonym na uspokojenie „bloku srebrnego” i jego zwolenników, zważywszy przedewszystkiem na bliskość wyborów do izb ustawodawczych. Ale, czyniąc teoretyczne ustępstwo zwolennikom remonetyzacji i bimetalizmu — Prezydent, niewątpliwie, pragnie zachować jaknajdalej idącą ostrożność w realizacji wytkniętych planów.

b. w.

KRONIKA ZAGRANICZNA

M. IN. NA PODSTAWIE RAPORTÓW I DONIESIEŃ POLSKICH PLACÓWEK ZAGRANICZNYCH

OGÓLNE

ŚWIATOWE RYNKI SAMOCHODOWE W 1933 R.

— Rok ubiegły przyniósł na światowych rynkach automobilowych pewną poprawę w stosunku do 1932 r., wyrażającą się w większości krajów zwiększeniem sprzedaży samochodów. Wśród krajów europejskich szczególną poprawę wykazały Niemcy, gdzie produkcja samochodów wzrosła przeszło 2-krotnie. Również i produkcja samochodowa W. Brytanii osiągnęła w r. ub. rekord — zarówno co do ilości wyprodukowanych, jak eksportowanych oraz znajdujących się w ruchu samochodów. Pomyślnie przedstawiała się również sytuacja włoskiego przemysłu samochodowego. We Francji liczba nowozarejestrowanych samochodów wyniosła w r. ub. 177 170, t. j. o 11 030 więcej niż w 1932 r. Nadwyżka ta obejmuje jedynie samochody osobowe, gdyż liczba samochodów ciężarowych nieco się zmniejszyła.

Następujące zestawienie ilustruje rozwój produkcji samochodów turystycznych i ciężarowych w głównych centrach produkcji samochodów w latach 1933 i 1932:

	1933	1932
Stany Zjedn. i Kanada	2 025 125	1 431 494
W. Brytanja i Irlandja		
Póln.	286 283	232 719
Francja	191 537	174 871
Niemcy	105 832	50 417
Z. S. R. R.	49 500	26 849
Włochy	41 674	29 155
Czechosłowacja	8 420	11 700

Wzrost produkcji samochodowej w Stanach Zjedn. nie zrównoważył zmniejszenia się liczby samochodów, znajdujących się w ruchu, o 554 tys. jednostek. Liczba samochodów w ruchu Stanów Zjedn. wyniosła w r. ub. 23 819 537, czyli 1 samochód przypadła na 5,2 mieszkańca. Spadek liczby samochodów amerykańskich w ruchu tłumaczyć należy zmniejszoną produkcją samochodów w latach poprzednich i stopniowym niszczeniem starych wozów. Wysoce znamienne jest, iż olbrzymia większość samochodów amerykańskich, bo 95%, kosztowała mniej niż \$ 1 tys. (ok. 2 5300).

Na ogólną liczbę 286 283 samochodów, wyprodukowanych w W. Brytanji w r. ub., samochody turystyczne stanowiły 220 775, wykazując wzrost produkcji o 28,92% w stosunku do 1932 r. Ogólna liczba samochodów w ruchu wynosiła w r. ub. 1 738 972 (bez Irlandji z liczbą samochodów 51 374), wykazując wzrost o 96 397 w stosunku do roku poprzedniego. Wywóz objął 51 954 samochodów, w tem 41 078 turystycznych, i przedstawiał wartość £ 6 782 443; wzrost ilościowy w stosunku do 1932 r. wyniósł 29%, pod względem zaś wartości 24%. Przywóz samochodów wynosił w r. ub. 5 061 wartości £ 803 474, czyli wzrósł mn. w. w tym samym stosunku co wywóz, t. j. o 29,2% pod względem liczby, a o 20% — pod względem wartości.

Ogólna liczba samochodów, będących w ruchu we Francji, wynosiła w r. ub. 1 778 000, w tem: 441 tys. ciężarowych i 17 500 motocykli. Liczba samochodów turystycznych wzrosła o 63 912, a samochodów ciężarowych o 333 w stosunku do 1932 r. Francja zajmuje drugie miejsce w świecie co do liczby samochodów — po Stanach Zjedn., a przed W. Brytanją i Kanadą, pod względem zaś produkcji trzecie miejsce. Wywóz samochodów z Francji wykazał w r. ub. znaczny wzrost w stosunku do 1932 r., gdyż liczba wywiezionych samochodów wynosiła 25 461 wartości 528 miljn. fr., t. j. o 6 255 samochodów i 93 miljn. fr. więcej niż w 1932 r. Wzrost przywozu wyniósł pod względem ilości 29,3%, a pod względem wartości 6,3%. Przywieziono do Francji w r. ub. 2 214 samochodów turystycznych wartości 336 miljn. fr., t. j. więcej o 609 jednostek i 2 miljn. fr.

Od kilku lat we Włoszech czynione są energiczne wysiłki, mające na celu ożywienie produkcji i ruchu samochodowego. Wśród dokonanych posunięć wymienić należy w pierwszym rzędzie zwolnienie od podatku od ruchu (w ciągu 10 miesięcy po rejestracji) nowych samochodów o najwyższej mocy 12 KM, których cena nie przekracza 12 tys. lirów. Ogólna liczba samochodów, będących w ruchu we Włoszech, wynosiła w r. ub. 341 283, wykazując wzrost o 31 473, czyli o 10,2% w sto-

sunku do 1932 r. Z powyższej kwoty — 243 931 przypada na samochody turystyczne. Wywóz samochodów z Włoch objął w r. ub. 7 746 sztuk, z czego 684 ciężarowych wartości 74 miljn. lir.

Wytwórczość samochodów w Niemczech wzrosła przeszło 2 krotnie w ciągu r. ub. W pewnej mierze przypisać to należy ulgom podatkowym dla nowych wozów turystycznych, jak i ogólnemu polepszeniu konjunktury i nowym potrzebom, spowodowanym wielkimi robotami publicznymi, zainicjowanymi przez Rząd. Ogólna liczba samochodów w ruchu wynosiła z początkiem lipca r. ub. 710 047, z czego 522 209 samochodów turystycznych, t. j. o 29 501 więcej aniżeli z początkiem lipca 1932 r. Wywóz wyniósł 13 348 samochodów, w tem 2 506 ciężarowych, i przedstawiał wartość RM 275 miljn.

Z powyższego pobieżnego zestawienia sytuacji światowych rynków samochodowych widać, że rok ubiegły przyniósł w większości krajów produkujących wyraźną poprawę, zarówno pod względem produkcji, jak i ilości samochodów, będących w ruchu. Spadek produkcji wykazuje jedynie Czechosłowacja, spadek zaś liczby samochodów, będących w ruchu — Stany Zjedn. W ogólności jednak na odcinku samochodowym osiągnięty został w r. ub. efekt dodatni, który świadczy o zbliżającej się ogólnej poprawie konjunktury, a zarazem o tem, że przesilenie nie zdołało powstrzymać ewolucji produkcji w kierunku stosowania coraz bardziej nowoczesnych środków technicznych, zwłaszcza w dziedzinie lokomocji. Świadczą o tem również znaczne ulepszenia techniczne, jakie w ciągu r. ub. zastosowane zostały przy produkcji nowych samochodów, zwłaszcza w Stanach Zjedn.

Dr. B. Rm.

NIEMCY

MORATORJUM TRANSFEROWE. — Rozpoczęta w dn. 27 IV konferencja Reichsbanku z wierzycielami zakończona została nareszcie w dn. 29 V. Wspólny komunikat zaznacza najpierw, że wobec niepewności

położenia nie można zalecić jakiejś regulacji, która mogłaby być zastosowana przez czas dłuższy. Zastępcy wierzycieli zdecydowali się wykluczyć od debat pożyczki państwowe, co się zaś tyczy innych wierzycieli, oświadczyli, że należy Niemcom zrobić pewne koncesje, by im dopomóc do pokonania niektórych trudności transferowych. Osobna podkomisja zbadła funkcjonowanie reglamentacji dewiz i stosowanie marek zablokowanych do wywozu dodatkowego. Doszła ona do wniosku, że system, obecnie stosowany, powinien być utrzymany. Poza to oświadczyła, że oczekuje na propozycję Banku Rzeszy. Otóż, Bank Rzeszy przedłożył, odnośnie do transferu rat procentowych od niemieckich długo- i średnioterminowych niepaństwowych długów, płatnych w czasie 1/VII 1934 r. — 30/VI 1935 r., następującą propozycję: każdy posiadacz poświadczenia procentowego jest upoważniony wymienić go, w nominalnej wartości, na obligację konsolidacyjną (Fundierungsbond) Kasy Konwersyjnej, płatną w dn. 1/I 1945 r. i przynoszącą 3%. Raty procentowe od nich będą płatne półrocznie, wolne od wszelkich ograniczeń transferowych i gwarantowane przez Rząd Rzeszy. Ponadto, każdy posiadacz takiego zaświadczenia może wymagać od Banku Rzeszy odkupienia od niego 40% zaświadczenia po cenie nominalnej. Ten obowiązek spada na Bank Rzeszy nie wcześniej, jak w 6 miesięcy po dniu płatności. Kwota, otrzymana z tego tytułu od Reichsbanku, również nie podlega ograniczeniom transferowym. Ponieważ jednak ta częściowa możliwość wykupu zależy od zapasu posiadanych przez Reichsbank dewiz, zastrzegł sobie Reichsbank prawo cofnięcia się po uprzednim 30-dniowym wypowiedzeniu. Gdyby natomiast sytuacja dewizowa odpowiednio się poprawiła, przyrzekł Bank Rzeszy podnieść stopę tych płatności gotówkowych. Wierzyciele, którzy nie skorzystają z żadnej z tych możliwości, zatrzymają nadal posiadane dotychczas prawa.

Kwestja rat amortyzacyjnych i spłat kapitałowych była przedmiotem rozpatrzenia osobnej podkomisji. Rezultaty jej obrad będą w odpowiednim czasie ogłoszone.

Spśród delegatów wierzycieli zgłoszono cały szereg zastrzeżeń. Delegacje: angielska, francuska i szwedzka — oświadczyły gotowość zalecenia swoim mandantom przyjęcia tej propozycji, o ile stanie się zadość wymaganiom ich rządów odnośnie do obsługi pożyczek państwowych. W razie gdyby przy przeprowadzaniu planu Reichsbanku okazało się, że obywatel jakiegokolwiek innego kraju są bardziej uprzywilejowani, zastrzegli oni dla siebie i swoich rządów wolną rękę. Delegaci szwajcarscy i holenderscy nie przyjęli planu, delegaci zaś amerykańscy oświadczyli, że brali udział w konferencji tylko na tej zasadzie, że konferencja ta została zwołana w celu niedyskryminowania jakichkolwiek wierzycieli i odpadnięcia osobnych układów.

A zatem, pozostawiając na uboczu kwestję spłat pożyczek Dawesa i Younga, Niemcy mają na II półroczu r. b. zupełnie moratorium, a w przyszłości wyniesie ich obowiązek transferu odnośnie do rat procentowych, dywidend i t. p. tylko 3% bezwarunkowo, a 40% (maksimum) warunkowo zależnie od zapasu dewiz. Do tego doliczyć trzeba będzie jeszcze jakichś spłat na amortyzację kapitałów pożyczkowych, w wysokości dotychczas

niewiadomej. Zobowiązania, objęte układem Stillhalte (krótkoterminowe długi bankowe), nie podlegają tej regulacji, ale są spłacane nadal, co obciąża niemiecki bilans płatniczy kwotą ok. RM 100 — 120 miljn. rocznie. Ponadto część wierzycieli nie skorzysta zapewne z prawa zamiany zaświadczeń procentowych (scripsów) na bony konsolidacyjne, lecz sprzeda je po bieżącym kursie i odbierze w ten sposób należne im raty w pełnej wysokości.

Rozwiązanie powyższe jest tymczasowe i niepewne. Odsłoniło ono jaskrawe sprzeczności w grupie wierzycieli i może jeszcze narazić Niemcy na wielkie trudności z Holandją i Szwajcariją. Kwestja związania spłaty długów z eksportem towarów nie jest (poza wzmianką o stosowaniu scripsów) wcale w komunikacie poruszona.

LITWA

FLOTA HANDLOWA. — Litewska flota handlowa składa się obecnie z 6 statków parowych o ogólnej pojemności 5864 brt, oprócz których podobno ma również pływać pod banderą litewską żaglowiec motorowy „Sigrid”, jednak od dłuższego czasu niezawijający do portu kłajpedzkiego. Dodać należy przytem, że statki te budowane były już bardzo dawno (poczynając od 1891 r. a kończąc na 1913 r.), i że tylko 3 z nich zostały w 1931 r. zmodernizowane w Kilonji. Poza to port kłajpedzki posiada łamacz łodów „Perkunas”, zbudowany w 1930 r. w miejscowej stoczni „Lindenu”; statek ten, o 3170 m długości oraz 762 m szerokości, rozporządza siłą ok. 1 tys. KM.

Litewska flota handlowa przywozi zazwyczaj z zagranicy węgiel kamienny, piryty i ładunki żelaza, wywozi zaś z Kłajpedy przeważnie drzewo tarte, celulozę i odpadki pirytowe.

Początki litewskiej floty handlowej sięgają 1929 r., kiedy kowieńskie Towarzystwo Statków Parowych „Lietgar” zakupiło w Bremerhaven 2 statki, ochrzczone później nazwami „Kłajpeda” i „Palanga”. W 5-letnim okresie 1929 — 1934 Litwa czyniła liczne zabiegi w kierunku rozbudowy swej floty handlowej. Zabiegi te jednak nie dały poważniejszych rezultatów, jakkolwiek ilość statków, pływających pod banderą litewską, zwiększyła się z 2 do 6. Port kłajpedzki znajduje się nadal w sferze wpływów niemieckich. Próby uniezależnienia się nowopowstającej żeglugi litewskiej rozbijają się przeważnie o konkurencję niemiecką. Zarówno działalność Komitetu Organizacyjnego Floty Narodowej, jak i zabiegi b. gubernatora Kłajpedy Merkysa w celu stworzenia floty handlowej, opartej na kapitałach krajowych i przy udziale zagranicznych, nie dały rezultatów.

W ostatnich czasach kwestja rozbudowy litewskiej floty handlowej znowu stała się aktualną. W marcu r. b., mianowicie, odbyła się w Kłajpedzie narada członków Towarzystwa Marynarzy Litewskich oraz kupców, przemysłowców i przedstawicieli społeczeństwa litewskiego i czynników rządowych, na której Prezes T-wa Marynarzy, Kpt. Rasiulis, obszernie zreferował potrzebę nabycia narazie przynajmniej jednego statku o pojemności ok. 2 tys. t. Statek ten przewoziłby towary z państw i do państw, z którymi zawarte traktaty nie utrudniają

podobnej komunikacji, a w pierwszym rzędzie przewoziłby obrobiony materiał drzewny z Kłajpedy do obcych portów, z Anglii zaś przywoziłby do Litwy węgiel kamienny. Prelegent wskazał dalej, że gdyby nowy statek przewoził tylko ok. 10 tys. t — to mógłby się wkrótce opłacić. Wkońcu mówca wskazał, że nawet państwa, których położenie gospodarcze nie jest lepsze od położenia Litwy i które równocześnie z Litwą odzyskały swą niepodległość, jak np. Łotwa, Estonia i Finlandja, mają dzisiaj już stosunkowo poważne floty handlowe.

Reprezentanci kupiectwa litewskiego, biorący udział w naradzie — przyrzekli zająć się sprawą rozbudowy floty handlowej litewskiej, a w szczególności popierać kupno wspomnianego statku. Zebranie uchwaliło opracować dokładny kosztorys i następnie przedłożyć go Rządowi.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 16 ÷ 30/V r. b. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires i Liverpoolu — w \$, w Hamburgu — w Hfl. — za 100 kg):

	16-22/V	23-30/V	Wzrost (+) lub spadek (-) %
Pszenica:			
Berlin . . .	19'67	19'67	—
Praga . . .	149'70	149'70	—
Chicago . . .	3'27	3'39	+ 3'6
Buenos Aires	1'97	2'00	+ 1'5
Liverpool . .	2'66	2'67	+ 0'3
Wiedeń . . .	34'12½	—	—
Hamburg . . .	4'72	4'72	—
Żyto:			
Berlin . . .	16'56	16'56	—
Praga . . .	108'00	108'00	—
Chicago . . .	2'40	2'36	- 1'7
Wiedeń . . .	23'94	—	—
Hamburg . . .	2'60	2'60	—
Owies:			
Berlin . . .	17'28	17'35	+ 0'4
Praga . . .	79'00	81'00	+ 2'5
Chicago . . .	2'48	2'59	+ 4'4
Buenos Aires	1'36	1'36	—
Liverpool . .	3'24	3'26	+ 0'6
Wiedeń . . .	24'41	—	—
Hamburg . . .	2'26	2'25	- 0'5

Jęczmień browarowy:

Berlin . . .	17'40	17'40	—
Praga . . .	89'25	89'25	—
Chicago . . .	2'87	2'88	+ 0'3
Wiedeń . . .	—	—	—
Hamburg . . .	3'05	2'90	5'0

Jęczmień zwykły:

Berlin . . .	—	—	—
--------------	---	---	---

BIBLIOGRAFJA

ZAGADNIENIE SCALENIA PODATKU OD OBROTÓW WŁÓKIENICTWA W POLSCE I ZAGRANICĄ. DR. HERBERT SANDA.

Nakładem Izby Przem.-Handlowej w Łodzi ukazała się obszerna i źródłowa praca Wicedyrektora Izby, Dr. Herberta Sanda, p. t. „Zagadnienie scalenia podatku od obrotów włókiennictwa w Polsce i zagranicą”. Praca ta jest szczególnie aktualna w związku z poważnie posuniętymi już obecnie naprzód pracami nad scaleniem podatku obrotowego we włókiennictwie oraz wobec przeprowadzonych przez zainteresowane ministerstwa i samorząd gospodarczy badań, zmierzających do ustalenia, w jakich innych działach produkcji i obrotów możnaby w niedalekiej przyszłości przystąpić do ewentualnego scalenia tego podatku.

Źródłowe wywody Dr. Sanda oparte zostały na niezwykłe obszernym materiale, zebrany w czasie jego podróży zagranicę dla zbadania dotychczasowych wyników prac scaleniowych w szeregu krajów, a mianowicie: w Austrii, Jugosławii, na Węgrzech, w Niemczech i Czechosłowacji. Autor analizuje na wstępie wady obowiązującego w Polsce podatku przemysłowego, dowodząc, że szczególnie ujemny wpływ wywarły one na stosunki we włókiennictwie, w pewnej mierze umożliwiając rozwój anonimowości. Następnie analizuje Autor projekty polskich sfer włókienniczych, zmierzające do radykalnej reformy w tej dziedzinie, wpływające zresztą z zaleceń, wypowiedzianych w swoim czasie przez Komisję Ankietową, która podkreśliła konieczność oparcia się o zasadę poboru podatku obrotowego we włókiennictwie u źródła, t. j. u producenta względnie u importera. W najtreściwszym ujęciu uzgodnione w sposób kompromisowy stanowisko poszczególnych działów włókiennictwa dałoby się sprecyzować w ten sposób, że ustalono potrzebę wprowadzenia scalonego podatku dla wszystkich bez wyjątku działów włó-

kiennictwa, z tem iż w zasadzie podatek scaleniowy należałoby pobierać już w fazie przywozu surowca i rozciągnąć na wszystkie bez wyjątku fazy produkcji, włączając konfekcję. Następnie omawia Autor kolejno rozwój idei scaleniowej oraz jej realizację na terenie szeregu krajów zagranicznych. Ogólne uwagi o doświadczeniach i zamierzeniach zagranicy Autor precyzuje w ten sposób, że podkreśla, iż scalenie podatku dla włókiennictwa nie okazało się posunięciem chybnym — przeciwnie, przyniosło ono szereg korzyści nie tylko skarbowej, lecz i gospodarczej natury.

Ostatnie 2 rozdziały tej publikacji poświęcone są analizie dotychczasowych posunięć scaleniowych w Polsce, która to koncepcja wyszła właściwie z Łodzi. Przebieg posunięć w sprawie scaleniowej w Polsce dowodzi, zdaniem Autora, że czołowym motywem sfer gospodarczych scalenia jest konieczność radykalnego uniemożliwienia procederu ucieczki od podatku, co równocześnie zlikwidowałoby wszystkie wynikające stąd następstwa gospodarcze. W rezultacie wprowadzenie scalenia przyczyniłoby się właśnie do niewątpliwiej likwidacji anonimowości we włókiennictwie i unormowania zabagnionych stosunków, dających przewagę niesolidnym przedsiębiorstwom nad przemyśłym i handlem legalnym, ponoszącym lojalnie wszystkie świadczenia podatkowe i społeczne.

Prace Dr. Sanda, jako pierwsza tego rodzaju publikacja, nabiera, jak już zaznaczono, szczególnej aktualności w związku z prowadzoną obecnie przez władze skarbowe akcją przeciwko anonimowym przedsiębiorstwom. Omawiając podstawy teoretyczne i rozwój idei scaleniowej na jednym tylko odcinku frontu gospodarczego — na odcinku włókienniczym — publikacja ta jest jednocześnie przyczynkiem, który ułatwi, niewątpliwie, ogólne badania zagadnienia scalenia podatku obrotowego również i w innych dziedzinach.

M. K.

PRZYCZYNY ROZBIEŻNOŚCI POMIĘDZY DANAMI STATYSTYKI POLSKIEJ I OBCZEJ W ZAKRESIE HANDLU ZAGRANICZNEGO. DR. S. GUTERMAN.

„Statystyka Polski” seria C, zeszyt 2, Warszawa 1934. Nakładem Głównego Urzędu Statystycznego. Właściwe ustosunkowanie się do statystyki handlu zagranicznego, zrozumienie jej istoty i możliwości, zdanie sobie sprawy ze stopnia jej precyzji i porównywalności ze statystykami krajów obcych oraz zrozumienie przyczyn rozbieżności pomiędzy danymi różnych krajów — stanowią niezbędne warunki umiejętnego posługiwania się statystyką handlu zagranicznego. Zarówno zbyt krytycyzm, jak i zbytne zaufanie do danych statystycznych — bez zastanowienia się nad ich wartością — jest szkodliwe dla celów obiektywnej oceny tych danych. Wydaje się przeto koniecznym postawienie tego problemu jasno i wyraźnie przez podejście doń od strony obiektywnych badań naukowych.

Problem rozbieżności pomiędzy danymi statystyk handlu zagranicznego dwóch krajów, dotyczącymi tego samego zjawiska statystycznego, stanowi oddawna przedmiot specjalnego zainteresowania na terenie międzynarodowym. Problem ten nabrał specjalnego znaczenia w ostatnich czasach w związku z ograniczeniami, wprowadzaniem w dziedzinie handlu zagranicznego. Dlatego też należy odnieść się z uznaniem do inicjatywy Głównego Urzędu Statystycznego, który, doceniając znaczenie należytego naświetlenia tego problemu, wydał powyższą pracę.

W części pierwszej — ogólnej — poruszone są zasadnicze metody statystyki handlu zagranicznego oraz trudności, spotykane przy porównaniu statystyk handlu zagranicznego różnych państw. Część druga na przykładach konkretnych obrotów handlowych między Polską a każdym z ważniejszych państw z jednej strony oraz obrotów towarami najważniejszymi dla handlu zagranicznego Polski, z drugiej strony, szczegółowo ilustruje powyższe zagadnienie.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LEOZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 11 92 68 (Druk.).

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **ZAGRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki zł 1.200; II i III str. okł. — zł 900; ½ str. okł. — zł 500; str. zwycz.: 1 str. — zł 600, ½ str. — 350, ¼ str. — zł 200, 1/8 str. — zł 110. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓŁEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, ½ str. — zł 110, 1/8 str. — zł 80, ¼ str. — zł 70, 1/16 str. — zł 55, 1/32 str. — zł 40, 1/64 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilansowe i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: **CZESŁAW PECHE**

Redaktor: **WACŁAW SZURIG**

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
PAWEŁ MICHAŁSKI

Redaktor działu rolniczego:
LEONARD KRAWULSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
JÓZEF GIEYSZTOR

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL”

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.
„Węgierska Górka” Górnicza i Kulnicza Spółka Akcyjna
z siedzibą w Krakowie

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszy, że

XI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w środę w dn. 13 czerwca 1934 r. o godz. 12 w biurze Zarządu Spółki w Węgierskiej Górcie z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie Zarządu za 1933 r.;
- 3) Przedłożenie zamknięcia rachunkowego za 1933 r.;
- 4) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;
- 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu, oraz rachunku strat i zysków;
- 6) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki;
- 7) Wybory do Zarządu Spółki;
- 8) Wnioski o ile zostały zgłoszone stosownie do art. 57 prawa o spółkach akcyjnych.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć akcje lub świadectwa tymczasowe, uzasadniające prawo głosowania, najpóźniej na siedem dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia w Kasie Spółki w Węgierskiej Górcie. Zamiast akcji wzgl. świadectw tymczasowych mogą być złożone również potwierdzenia, wydane na dowód złożenia akcji wzgl. świadectw tymczasowych u notariusza, mającego siedzibę urzędową w granicach Rzeczypospolitej Polskiej.

I OGŁOSZENIE

Zarząd firmy

„Towarzystwo Białostockiej Manufaktury Eugenjusz Becker i S-ka”
SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 czerwca 1934 r. o godz. 17 odbędzie się w Warszawie w gmachu Resursy Obywatelskiej, Krakowskie Przedmieście Nr. 64

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1933 r. i powzięcie odnośnych uchwał; 4) Wybory członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłaszania dodatkowych spraw na porządek dzienny z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o Spółkach Akcyjnych.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Powszechnego Towarzystwa Powierniczego, Sp. Akc.
w Warszawie

zawiadamia, że w dn. 15 czerwca r. b. o godz. 13 w kancelarii rej. Zaborowskiego, przy ul. Kapucyńskiej 6 w Warszawie, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie sprawozdania bilansu oraz r-ku strat i zysków za lata 1932 i 1933;
- 3) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 4) Wybory; 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, zamierzający wziąć udział w Zgromadzeniu, winni najpóźniej na 7 dni przed terminem złożyć swe świadectwa tymczasowe w biurze Zarządu Spółki przy ul. Królewskiej 16.

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

firmy „Stomil”, Spółka Akc., Poznań

odbędzie się w środę dn. 13 czerwca 1934 r. o godz. 10 w lokalach Spółki przy ul. Wodnej 14 w Poznaniu z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Rady Nadzorczej oraz bilansów i rachunku strat i zysków za 1933 r.; 3) Uchwała co do podziału zysków; 4) Udzielenie pokwitowania Zarządowi; 5) Udzielenie pokwitowania Radzie Nadzorczej; 6) Przyjęcie do zatwierdzającej wiadomości zawartych umów; 7) Ustalenie wynagrodzenia za czynności Rady Nadzorczej; 8) Uzupełniające wybory do Rady Nadzorczej.

PP. Akcjonariusze, którzy zamierzają wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje w biurze Zarządu Spółki Poznań — ul. Wodna 14, przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

„Stomil”, Spółka Akc., Poznań

Zarząd: (—) Dr. Piotrowski

II OGŁOSZENIE

Rada Nadzorcza Opatowsko-Sandomierskiej Rolnej Spółki Akcyjnej
w Ostrowcu

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 14 czerwca r. b. o godz. 14 w lokalu Związku Ziemian w Opatowie z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu; 3) Sprawozdanie Zarządu za rok operacyjny 1933; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1933 r. i udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 5) Zatwierdzenie budżetu i planu działania na 1934 r.; 6) Ustalenie wynagrodzenia dla władz Spółki; 7) Uzupełniające wybory do Rady Nadzorczej; 8) Wybór 3 członków Komisji Rewizyjnej; 9) Upoważnienie Zarządu do zbywania, wydzierżawiania i obciążania nieruchomości, należących do Spółki i 10) Wolne wnioski.

Akcjonariusz, zamierzający wystąpić z wnioskiem na Walnym Zgromadzeniu, winien złożyć go Radzie na piśmie co najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

II OGŁOSZENIE

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW
Fabryki Waty Hygroskopijnej „ALBA”
SPÓŁKA AKCYJNA

odbędzie się w dn. 16 czerwca 1934 r. o godz. 13 u Notariusza Siennickiego, Warszawa, Kapucyńska 6.

Porządek obrad:

- 1) Zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1933 r. i udzielenie Zarządowi pokwitowania z pełnionych obowiązków; 2) Określenie liczby członków Zarządu oraz wybór członków Zarządu; 3) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej; 4) Wynagrodzenie członków Zarządu; 5) Upoważnienie Zarządu do nabywania nieruchomości oraz ich obciążania tudzież do wzięcia w dzierżawę nieruchomości; 6) Wolne wnioski.

Celem uzyskania prawa uczestnictwa, należy złożyć Zarządowi akcje na 7 dni przed Zgromadzeniem.

II OGŁOSZENIE

Sierszańskie Zakłady Górnicze, Spółka Akcyjna w Sierszy XXVII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

naszej Spółki Akcyjnej odbędzie się w sobotę dn. 9 czerwca 1934 r. o godz. 12 w poł. w sali posiedzeń Związku Przemysłowców w Krakowie, przy ul. Szpitalnej 15, II p.

Porządek dzienny:

- 1) Wybór Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za 1933 r. i przedłożenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1933 r.;
- 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej oraz wniosek na zatwierdzenie bilansu wraz z rachunkiem strat i zysków na dz. 31/XII 1933 r.;
- 4) Powzięcie uchwał co do bilansu i użycia nadwyżki bilansowej;
- 5) Udzielenie absolutorjum Zarządowi, Radzie Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wybory nowego Zarządu;
- 7) Wybory do Rady Nadzorczej;
- 8) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 9) Ustanowienie wynagrodzenia dla Komisji Rewizyjnej na rok bilansowy 1934;
- 10) Uchwała, upoważniająca Zarząd do zamiany wzgl. sprzedaży nieruchomości.

PP. Akcjonariusze, którzy chcą wykonać prawo głosu na tem Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, winni akcje, które mogą być bez kuponów, złożyć najpóźniej do dn. 2 czerwca 1934 r. godz. 12 w poł. w siedzibie Spółki w Sierszy koło Trzebini. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w Domu Bankowym H. Ripper i S-ka, w Krakowie, Rynek Główny 17, względnie w jednej z instytucyj kredytowych w kraju, albo w Wiedniu w „Mercurbanku“ S. A., Wien I., Wollzeile 1—3.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa „Polski Lloyd“, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że we wtorek dn. 12 czerwca 1934 r. o godz. 17 odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie, przy ul. Złotej 6 m. 3

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków oraz udzielenie pokwitowania władzom Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 4) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących i pięciu członków Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

Akcje mogą być złożone w Banku „Crédit Suisse“ w Zurichu oraz w „The National City Bank of New York“ London.

Zarząd Elektrowni Okręgu Warszawskiego, Spółki Akcyjnej

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że — stosownie do uchwały Walnego Zgromadzenia w dn. 27 kwietnia 1934 r. — rozpoczyna z dn. 1 czerwca 1934 r.

wypłacanie dywidendy za 1933 r. w wysokości 3%,

a więc zł 3.00 od każdej akcji 100-złotowej.

Wypłatę dywidendy uskutecznią Bank Angielsko-Polski w Warszawie, Krakowskie Przedmieście 47.

II OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna Spółki Akcyjnej pod firmą:

„Polskie Towarzystwo Składów Naftowych, Spółka Akcyjna w likwidacji“
z siedzibą w Warszawie przy ul. Górnośląskiej Nr. 24 m. 2

zgodnie z art. 129 Prawa o spółkach akcyjnych z dn. 22 marca 1928 r. „Dz. Ust. R. P.“ Nr. 39, poz. 383

wzywa wierzycieli do zgłaszania swych roszczeń.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Zakłady Włókiennicze Karol Hoffrichter, Sp. Akc. ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w poniedziałek dn. 11 czerwca 1934 r. o godz. 12 odbędzie się w lokalu firmy „Zakłady Włókiennicze, Karol Hoffrichter“, Spółka Akcyjna w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 204

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Uczynienie przez Spółkę Akcyjną darowizny placu, położonego przy ul. Sienkiewicza w Łodzi, na rzecz Kongregacji Sw. Rodziny w Bordeaux — Dom Łódzki;
- 2) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zebraniu, winni — stosownie do § 16 Statutu — złożyć swe akcje lub odpowiednie zaświadczenie w biurze Zarządu Spółki Akcyjnej w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 204, najpóźniej na 7 dni przed Zebraniem.

II OGŁOSZENIE

Kolej Lokalna Piła—Jaworzno, Spółka Akc.

XXXI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Piła — Jaworzno“ odbędzie się dnia 11 czerwca 1934 r. o godzinie 10-jej przed południem w lokalu Biura Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie, ul. Jagiellońska Nr. 1, II p. (Gmach Galic. Kasy Oszczędności) z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 1933 r. i uchwała co do udzielenia absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 2) Rozdział zysku;
- 3) Sprawa zmiany względnie uzupełnienia § 37 statutu w tym kierunku, by Zarząd mógł upoważnić specjalnym pełnomocnictwem także osobę postronną (Naczelnika Biura Małopolskich Kolei Lokalnych) do samodzielnego działania z prawem podpisu we wszystkich wypadkach, w których wymagane jest współdziałanie członków Zarządu;
- 4) Wybór członków Rady Nadzorczej.

Warunki prawa do głosu na Walnym Zgromadzeniu określone § 21 statutu Spółki.

Zarząd

III OGŁOSZENIE

Zarząd Sp. Akc. M. Loszczyński i S-ka, Fabryka Chemiczna w Warszawie

niniejszem zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że zwołane na dz. 31 maja 1934 r. na godz. 17 (5 po poł.) do siedziby Spółki przy ul. Ogrodowej Nr. 32 w Warszawie, Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów, odbyć się w tym dniu nie może z powodu niezgłoszenia przez PP. Akcjonariuszów wymaganej § 22 statutu Spółki ilości akcji, reprezentujących połowę kapitału akcyjnego Spółki.

Wobec powyższego

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

zgodnie z § 22 statutu Spółki i dwoma poprzednimi ogłoszeniami Zarządu w „Monitorze Polskim“, „Kurjerze Warszawskim“ i „Polsce Gospodarczej“, odbędzie się w dn. 14 czerwca 1934 r. o godz. 17 (5 po poł.) w tymże lokalu przy ul. Ogrodowej Nr. 32 w Warszawie, z tym samym już ogłoszonym porządkiem dziennym, które to Zgromadzenie, jako odbyte w drugim terminie, będzie prawomocne bez względu na ilość obecnych Akcjonariuszów i wysokość reprezentowanego kapitału akcyjnego Spółki.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Pabjanickie Zakłady Włókiennicze dawniej R. Kindler w Pabjanicach
SPÓŁKA AKCYJNA

podaje do wiadomości, że — zgodnie z uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 16 marca 1934 r.

postanowiono obniżyć kapitał akcyjny Towarzystwa do sumy zł 7 274 700.00 i wzywa wierzycieli, zgodnie z artykułem Nr. 122 z prawa o spółkach akcyjnych, do zgłoszenia swych pretensyj w ciągu trzech miesięcy łącznie od daty ostatniego ogłoszenia.

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

Kolei Lokalnej Kraków-Kocmyrzów

odbędzie się w dn. 26 czerwca 1934 r. o godz. 11 w Krakowie w biurze Towarzystwa przy ul. Kapucyńskiej L. 3, I p., na które niniejszym zapraszamy PP. Akcjonariuszy.

Porządek dzienny:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i przedłożenie zamknięcia rachunkowego i bilansu za 1933 r.;
- 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;
- 3) Uchwalenie bilansu za 1933 r.; udzielenie absolutorjum Zarządowi i postanowienia co do rozdziału zysku za 1933 r.;
- 4) Wybór członków Rady Nadzorczej.

Co do uczestniczenia na Walnym Zgromadzeniu i wykonania prawa głosowania, co do powzięcia uchwał nad przedmiotami, będącymi na porządku dziennym, jakoteż umieszczenia spraw dodatkowych na porządek dzienny wskazuje się na postanowienia Statutu Towarzystwa; akcje — z wyjątkiem akcji, będących w posiadaniu Skarbu Państwa, reprezentacji powiatowej lub gminy w Małopolsce — mają być złożone najpóźniej do dn. 18 czerwca 1934 r. w Powszechnym Banku Związkowym w Polsce, Oddział w Krakowie, Rynek Główny. Złożenie akcji ma nastąpić przy załączeniu przez składającego dwóch konsygnacji, podpisanych własnoręcznie wzgl. firmowo, z których jeden egzemplarz, zawierający poświadczenie złożenia otrzymuje deponent. Na podstawie tego poświadczenia otrzyma składający kartę legitymacyjną w biurze Towarzystwa w Krakowie przy ul. Kapucyńskiej L. 3, I p. Po odbytem Walnym Zgromadzeniu akcje wydane zostaną tylko za zwrotem konsygnacji.

Odnośnie do akcji, będących w posiadaniu reprezentacji powiatowej lub gminy w Małopolsce, wystarczy w miejsce złożenia akcji przedłożenie potwierdzenia kasy, w której akcje są przechowane.

Kraków, dn. 27 maja 1934 r.

Zarząd

Francuska Spółka Akcyjna

Spółka Galicyjska Kopalń

Compagnie Gallicienne de Mines Société Anon.

Siedziba Zarządu: Paryż, rue de la Victoire 76

zawiadamia PP. Akcjonariuszy Spółki Akcyjnej Compagnie Galicienne de Mines, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w poniedziałek 25 czerwca 1934 r. o godz. 15, w lokalu Spółki w Paryżu, rue de la Victoire Nr. 76, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Rady Zarządzającej;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 3) Przedłożenie rachunków za rok sprawozdawczy 1933 i zatwierdzenie tychże;
- 4) Wybór administratorów;
- 5) Wybór Komisji Rewizyjnej na rok sprawozdawczy 1934 oraz określenie jej wynagrodzenia;
- 6) Wybór dzienników polskich, w których mają być ogłoszone bilanse i sprawozdania, stosownie do obowiązujących przepisów w Polsce;
- 7) Upoważnienie administratorów do zawierania umów z Towarzystwem.

Według brzmienia art. 32 Statutu Spółki, jedynie posiadacze przynajmniej 10 akcji mają prawo udziału w Walnym Zgromadzeniu, natomiast posiadacze mniejszej ilości akcji mogą się łączyć, delegując na Walne Zgromadzenie po jednym spośród siebie na każde 10 w ten sposób zebranych akcji.

Akcje na okaziciela winny być złożone na 8 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w Société Générale de Crédit Industriel et Commercial w Paryżu, rue de la Victoire Nr. 66, t. j. najpóźniej w dn. 16 czerwca 1933 roku.

RADA ZARZĄDZAJĄCA

Samolot skracca podróż!!!

II OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna

Banku dla Handlu i Przemysłu w Warszawie

SPÓŁKA AKCYJNA W LIKWIDACJI

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 15 czerwca 1934 r. o godz. 11 w lokalu Stowarzyszenia Kupców Polskich w Warszawie, przy ul. Zielnej 50 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu otwarcia likwidacji, sporządzonego na dz. 15 lutego 1933 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej oraz rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za okres od dn. 15 lutego 1933 r. do dn. 31 grudnia 1933 r. i w związku z tem udzielenie absolutorjum Komisji Likwidacyjnej;
- 4) Budżet wydatków na 1934 r.;
- 5) Udzielenie pełnomocnictw Komisji Likwidacyjnej;
- 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu, winni — w myśl statutu Banku — zdeponować akcje w Banku na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. Zamiast akcji oryginalnych dozwolone jest przedkładanie zaświadczeń banków krajowych o zdeponowaniu akcji. Akcjonariusze zamieszkali w Gdańsku mogą deponować akcje w Danziger Bank für Handel und Gewerbe, Gdańsk, Langermarkt 30.

PP. Akcjonariusze, posiadający niewymienione zaświadczenia subskrypcyjne na akcje, winni okazać przy wejściu na salę obrad zaświadczenia subskrypcyjne oraz dowody osobiste.

II OGŁOSZENIE

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

**Zakładów Przemysłu Opatrunkowego „Wata”
SPÓŁKA AKCYJNA**

odbędzie się w dn. 16 czerwca 1934 r. o godz. 12 u Notarjusza Siennickiego, Warszawa, Kapucyńska 6.

Porządek obrad:

- 1) Zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1933 r. i udzielenie Zarządowi pokwitowania z pełnionych obowiązków;
- 2) Wybór 3 członków Zarządu oraz 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 3) Upoważnienie Zarządu do sprzedaży lub wydzierżawienia nieruchomości Spółki, tudzież do nabywania nieruchomości;
- 4) Wolne wnioski.

Celem uzyskania prawa uczestnictwa, należy złożyć Zarządowi akcje na 7 dni przed Zgromadzeniem.

**Zarząd Spółki Akcyjnej Przemysłu Włóknistego
(Société Anonyme de l'Industrie Textile)**

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w dn. 29 czerwca 1934 r. o godz. 15 w lokalu Zarządu 76 Rue de la Victoire w Paryżu z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Rady Zarządzającej i Komisji Rewizyjnej;
- 2) Zatwierdzenie bilansów i rachunku zysków i strat Centrali w Paryżu oraz Oddziału w Polsce za 1933 r.;
- 3) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki;
- 4) Wybory statutowe;
- 5) Zezwolenie członkom Zarządu stosownie do art. 26 Statutu.

Po mvśli postanowień art. 31 Statutu, Zwyczajne Walne Zgromadzenie składa się ze wszystkich akcjonariuszów, posiadających najmniej 10 akcji bądź imiennych, bądź na okaziciela.

Akcjonariusze, posiadający mniej niż 10 akcji, mają prawo połączyć się celem uzyskania pożądanej ilości akcji i być zastąpieni przez jednego z nich.

PP. właściciele akcji na okaziciela, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje najdalej do dn. 19 czerwca 1933 r. w Paryżu: do Société Générale de Crédit Industriel et Commercial 66 Rue de la Victoire — albo do Oddziałów tego Banku, w Brukseli: do Société Belge de Crédit Industriel et Commercial 60 Rue Royale.

Rada Zarządzająca

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Towarzystwo Manufaktury Dreźnieńskich Tiuli, Koronek i Firanek
w Warszawie, Górczewska 14

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 czerwca 1934 r. o godz. 17 w lokalu Zarządu Spółki przy ul. S-to Jerskiej 10 w Warszawie, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności w 1933 r.; 3) Rozpatrzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1933 r.; 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i udzielenie absolutorjum Zarządowi; 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących; 6) Upoważnienie Zarządu do obciążenia hipotecznego, do wydzierżawienia oraz do sprzedaży nieruchomości Spółki; 7) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 8) Wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni dokonać formalności, przewidzianych w art. 59 Prawa o Spółkach Akcyjnych.

I OGŁOSZENIE

Kolej Lokalna Siersza—Trzebinia—Skawce

SPÓŁKA AKCYJNA

Stosownie do postanowień §§ 11 — 19 Statutu podpisany Zarząd Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Siersza — Trzebinia — Skawce” zwołuje niniejszem

XXI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Siersza — Trzebinia — Skawce” na dz. 25 czerwca 1934 r. o godz. 10.30 przed poł. w Krakowie w sali konferencyjnej Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych, plac Matejki.

Przedmiotem obrad będą:

- 1) Rozpatrzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 1933 r. i uchwała co do udzielenia absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 2) Rozdział zysku;
- 3) Wybór członków Rady Nadzorczej.

Po myśli postanowień § 21 statutu, każda akcja daje prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostanie złożona na przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w Kasie Spółki lub w Oddziale Banku Gospodarstwa Krajowego we Lwowie i w Krakowie i nie będzie odebrana przed ukończeniem tegoż.

Ewentualne dodatkowe wnioski do porządku dziennego lub jego uzupełnienia mogą być zgłoszone najpóźniej w dn. 9 czerwca 1934 r. w Zarządzie we Lwowie, ul. Jagiellońska Nr. 1 II p. (Gmach Galic. Kasy Oszczędności).

Lwów, dn. 28 maja 1934 r.

Zarząd

Francuskie Towarzystwo Akcyjne „Perun“

Spółka Akcyjna o kapitale 12 000 000 fr. fr.

Rada Nadzorcza Franc. Tow. Akc. „Perun” zwołuje PP. Akcjonariuszy na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

mające się odbyć w siedzibie Tow. w Paryżu, ul. Quai d'Orsay Nr. 75 w piątek, dn. 29 czerwca 1934 r. o godz. 11 m. 30, z następującym porządkiem dziennym.

- 1) Sprawozdanie Rady Nadzorczej za rok oper. 1933;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej za ten okres;
- 3) Przyjęcie sprawozdania Komisji Rewizyjnej;
- 4) Udzielenie absolutorjum ustępującemu członkowi Rady Nadzorczej;
- 5) Wybór członka Rady Nadzorczej;
- 6) Wybór Komisji Rewizyjnej na rok oper. 1934;
- 7) Upoważnienie do wykonania art. 40 prawa z dn. 24 VII 1867 r.;
- 8) Różne wnioski.

Rada Zarządzająca

I OGŁOSZENIE

Dyrekcja Banku Naffowego, Spółka Akc. we Lwowie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 12 czerwca 1934 r. o godz. 17 po poł. odbędzie się w lokalu Banku we Lwowie, przy ul. Leona Sapichy 3

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie Zgromadzenia i wybór Przewodniczącego;
- 2) Odczytanie protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia;
- 3) Sprawozdanie Rady, Dyrekcji i Komisji Rewizyjnej za 1933 r.;
- 4) Zatwierdzenie zamknięcia rachunków za 1933 r., udzielenie absolutorjum Radzie i Dyrekcji za okres sprawozdawczy i powzięcie uchwały o użyciu wyniku bilansowego;
- 5) Uzupełniające wybory do Rady;
- 6) Wybór Komitetu Rewizyjnego i ustalenie wynagrodzenia;
- 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, zamierzający brać udział w Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje najpóźniej do dn. 4 czerwca 1934 roku w kasie Banku. W razie niemożności osobistego przybycia, można udzielić pełnomocnictwa do zastąpienia, na którym wystarcza podpis bez legalizacji notarialnej.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mogą — z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych — zgłosić na porządek dzienny sprawy, które mogą być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

I OGŁOSZENIE

ZARZĄD

Zakładów Przemysłowo-Handlowych „Polska Chiozza“

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 czerwca 1934 r. o godz. 11 rano odbędzie się w Warszawie przy ul. Traugutta 11, II p.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1933 r. i uchwała o podziale zysków; 4) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 5) Ustalenie wynagrodzenia członków Rady z tytułu kosztów podróży; 6) Wybory do Rady.

PP. Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłoszenia na porządek dzienny dodatkowych spraw, o ile odnośne wnioski złożone będą najpóźniej do dn. 14 czerwca 1934 r.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu Spółki w Tczewie, ul. Za Dworcem 3/4, swoje świadectwa tymczasowe lub świadectwa depozytowe, wydane na dowód złożenia świadectw tymczasowych u notariusza, albo w instytucji kredytowej lub takiej zagranicznej, na którą zezwolił Minister Skarbu. W świadectwach depozytowych należy wymienić numery świadectw tymczasowych i stwierdzić, że świadectwa tymczasowe nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Eksploatacji Terenów, Spółka Akc., Warszawa
KraKowskie Przedmieście 9

zawiadamia Akcjonariuszów, że 20 czerwca 1934 r. o godz. 18 w lokalu Spółki odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Porządek dzienny:

Zagajenie, wybór przewodniczącego, asesorów. Sprawozdanie Zarządu za rok 1933. Zatwierdzenie bilansu, rachunku zysków i strat, udzielenie absolutorjum. Powzięcie uchwały o dalszym istnieniu spółki. Zmiana § 2, 3, 6 statutu. Ustalenie kapitału obligacyjnego. Powzięcie uchwały w przedmiocie akcji, nieodebranych przez akcjonariuszy. Ustalenie liczby członków Zarządu, wybór Zarządu, Komisji Rewizyjnej, ewent. Komisji Likwidacyjnej. Upoważnienie Zarządu lub Komisji Likwidacyjnej do kupna — sprzedaży nieruchomości. Program działalności. Ustalenie budżetu spółki.

Zarząd

Olejarni Szamotuły, Spółka Akcyjna w Szamotułach

zwołuje się ponownie na dz. 23 czerwca 1934 r. o godz. 16.30 do biura Spółki w Szamotułach przy ul. Sportowej Nr. 1, ponieważ zebranie zwołane na dz. 25 kwietnia b. r. z powodu złożenia niewystarczającej ilości akcji nie mogło się odbyć.

Porządek obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu z rachunkiem zysków i strat za 1933 r.; 4) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 5) Wybór nowej Rady Nadzorczej; 6) Uchwała, dotycząca pokrycia strat; 7) Uchwała, zezwalająca na wydzierżawienie przedsiębiorstwa na okres 5 — 10 lat; 8) Uchwała, dotycząca dalszego prowadzenia, względnie likwidacji przedsiębiorstwa, stosownie do art. 112 „Prawa o Spółkach Akcyjnych”; 9) Zmiana statutu: a) § 4. obniżenie kapitału akcyjnego z zł 500 000·00 na zł 250 000·00. Nowe brzmienie § ustali się osobno, b) § 11. otrzyma brzmienie „mianowanie i odwołanie Zarządu dokonuje Walne Zebranie Akcjonariuszów”; 10) Przedłożenie wniosku firmy Arthur Borach & Cie. Neufbrisach o odszkodowanie za przyjęte nieściągalne pretensje z przed 1930 r.; 11) Wolne wnioski akcjonariuszów.

Prawo głosowania na Walnym Zgromadzeniu mają tylko ci akcjonariusze, którzy siedem dni przed terminem Walnego Zebrania, t. j. do dn. 15 czerwca r. b. włącznie złożą Zarządowi Olejarni Szamotuły akcje lub kwity depozytowe na akcje, złożone u notariusza lub w instytucjach kredytowych krajowych, a we Francji w „Banque de France” Agence de Colmar; kwity depozytowe winny wykazywać numery zastąpionych akcji oraz oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zebrania.

Pisemne wnioski akcjonariuszów, dotyczące zgłoszenia dodatkowych spraw na porządek obrad, należy złożyć w Zarządzie najpóźniej 14 dni przed terminem Walnego Zebrania.

Zarząd! (—) Edmund Ignasiak

II OGŁOSZENIE

XI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZY

Zjednoczonych Zakładów Wapniennych „Wapnorod” w Rudnikach SPÓŁKA AKCYJNA

odbędzie się w dn. 12 czerwca 1934 r. o godz. 18 w Warszawie w lokalu Zarządu Spółki, Trębacka 15, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego Walnego Zebrania;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1933, oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania za tenże okres;
- 3) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących i określenie ich wynagrodzenia;
- 4) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni dokonać formalności, przepisanych w art. 59 Prawa o Spółkach Akcyjnych.

„Parfumerie d'Orient”, Spółka Akcyjna

Bilans sporządzony na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 93·93; P. K. O. zł 77·26; Weksle zł 50·00; Towary zł 34 086·47; Laboratorium zł 74 545·91; Dłużnicy zł 30 480·99; Pożyczka Narodowa zł 384·00; Sumy przechodnie zł 535·30; Ruchomości zł 17 662·30; Weksle protestowane zł 38 314·67; Inwestycje i urządzenia fabryczne zł 7 723·23; Straty za ubiegłe lata zł 20 225·65; Razem zł 224 179·71.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 100 000·00; Kapitał rezerwowy zł 3 434·50; Kapitał amortyzacyjny zł 8 515·47; Niepodniesiona dywidenda zł 344·80; Wierzyciele zł 70 981·57; Akcepty zł 20 529·65; Banki zł 108·17; Sumy przechodnie zł 18 938·62; Zysk zł 1 326·93; Razem zł 224 179·71.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Strata na protestach i rach. otwartych zł 1 167·93; Strata na dostawcy zł 1 459·68; Prowizja i procenty zł 6 572·18; Koszty handlowe zł 76 138·59; Czysty zysk zł 1 326·93; Razem zł 86 665·31.

ZYSKI. — Zysk brutto zł 86 665·31; Razem zł 86 665·31.

Goleszowska Fabryka Portland-Cementu, Spółka Akc.

XXXV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Goleszowskiej Fabryki Portland-Cementu, Spółki Akcyjnej zwołuje się na wtorek, dn. 19 czerwca 1934 r. o godz. 10.30 przed połudn. do sali posiedzeń Spółki Akcyjnej Fabryki Portland-Cementu „Szczakowa”, Bielsko, ul. Krasieńskiego 32, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Przedłożenie sprawozdania Rady Zawiadowczej i zamknięcia rachunkowego za rok gospodarczy 1933;
- 2) Sprawozdanie rewizorów rachunkowych;
- 3) Powzięcie uchwały w sprawie zamknięcia rachunkowego, wyniku bilansowego, zezwolenia na przeniesienie straty z 1933 r. w kwocie zł 3 031·29 łącznie ze stratą z 1932 r. w kwocie zł 514 439·51 na rok gospodarczy 1934;
- 4) Wybór członków Rady Zawiadowczej i Rewizorów Rachunkowych;
- 5) Powzięcie uchwały w sprawie wynagrodzenia Komitetu Wykonawczego i rewizorów rachunkowych.

Rada Zawiadowcza

Każde 10 akcji daje prawo jednego głosu. Akcjonariusze, posiadający mniej jak 10 akcji, mogą wybrać spośród siebie wspólnego pełnomocnika.

Uprawniające do głosowania akcje muszą być najpóźniej na 4 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożone w kasie Spółki w Goleszowie, w Śląskim Zakładzie Kredytowym w Bielsku, w Warszawskim Banku Dyskontowym w Warszawie, albo w Austriackim Zakładzie Kredytowym dla Handlu i Przemysłu w Wiedniu.

Towarzystwo Piotrkowsko-Sulejowskiej Kolei Dojazdowej, Sp. Akc.

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 520·80; Papiery procentowe zł 23 418·10; Kaucje zł 500·00; Magazyn zł 13 105·90; Wartość drogi zł 1 608 743·42; Dłużnicy za straty wojenne zł 1·00; Sumy przechodnie zł 1 579·00; Różni zł 3 000·00; Rezerwa na kapitał obrotowy zł 3 923·00; Straty za lata ubiegłe zł 118 076·21; Strata za 1933 r. zł 39 555·75; Ogółem zł 1 812 423·18.

STAN CZYNNY. — Kapitał akcyjny zł 1 516 200·00; Kapitał zapasowy zł 2 470·20; Fundusz amortyzacyjny zł 37 374·94; Kaucje zł 59·39; Różni zł 249 194·10; Niepodniesiona dywidenda zł 2 329·33; Sumy przechodnie zł 871·22; Kapitał obrotowy zł 3 923·00; Straty i szkody wojenne zł 1·00; Ogółem zł 1 812 423·18.

Rachunek strat i zysków za rok operacyjny 1933

WYDATKI. — Ogółem zł 94 742·45.

WPŁYWY. — Ogółem zł 55 186·70.

Strata za 1933 r. zł 39 555·75.

„Oikos” Spółka Akcyjna dla Przemysłu Drzewnego we Lwowie

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 45 935·62; Papiery wartościowe zł 52 124·01; Weksle zł 40 340·37; Dłużnicy zł 681 663·83; Udziały w obcych przedsiębiorstwach zł 103·00; Nieruchomości (posiadłości lasowe, grunty, zabudowania fabryczne i administracyjne we Lwowie, w Rzędnie Polskiej, Piotrkowie i Sielcu-Bienkowie) zł 2 602 913·28; Ruchomości zł 67 681·14; Maszyny zł 1 254 371·34; Materjały i fabrykaty zł 1 048 787·38; Inwentarz żywy zł 6 172·00; Tor przemysłowy i kolejka lasowa zł 134 577·43; Ogólna suma zł 5 934 669·40.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 2 625 000·00; Fundusz rezerwowy zł 1 295 100·76; Fundusz amortyzacyjny zł 1 026 475·21; Akcepty zł 321 111·88; Niewypłacona dywidenda zł 10 420·70; Wierzyciele zł 572 587·02; Zysk zł 83 973·83; Ogólna suma zł 5 934 669·40.

Rachunek strat i zysków 1933 r.

WINIEN. — Koszty administracji zł 273 766·44; Koszty handlowe zł 140 047·70; Świadczenia socjalne zł 60 505·92; Podatki zł 156 991·42; Odsetki zł 91 474·85; Amortyzacja zł 171 038·10; Zysk zł 83 973·83; Ogólna suma zł 977 798·26.

MA. — Materjały i fabrykaty zł 966 871·82; Dubiosa zł 1 356·40; Przeniesienie zysku za 1932 r. zł 9 570·04; Ogólna suma zł 977 798·26.

Powyższy bilans i rachunek strat i zysków zatwierdziło Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 28 maja 1934 r., które udzieliło również pokwitowania władzom Spółki.

Zarząd

Stosownie do artykułu 110 prawa o spółkach akcyjnych i §§ 48 i 52 statutu Spółki, Zarząd

Towarzystwa Przemysłowego Zakładów Mechanicznych „Lilpop, Rau i Loewenstein“, Spółka Akcyjna w Warszawie

ogłasza niniejszym:

I. — Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

zatwierdzony przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki w dn. 23 maja 1934 r.

STAN CZYNNY	zł	zł	STAN BIERNY	zł	zł
Nieruchomości		17 582 944.45	Kapitał akcyjny		12 400 000.00
Maszyny i urządzenia		10 151 816.00	Kapitał zapasowy		716 734.29
Ruchomości		1 315 864.84	Kapitał amortyzacyjny		12 344 432.45
Magazyny		2 900 925.76	Rezerwa na uzupełn. kapit. akc.		3 017 334.90
Roboty niewykończone		1 562 873.13	Rezerwa z przerach. bilansu na		
Kasa i banki		1 959 182.68	dz. 1/VII 1928 r.		4 218 756.30
Weksle w portfelu		575 703.87	Rezerwa specjalna		563 772.28
Dłużnicy		2 220 251.14	Fundusz ubezpieczeniowy		190 684.29
Papiery wartościowe własne	197 174.85		Dywidenda niepodniesiona		332 827.94
Papiery wartościowe własne			Kasa Przewodności Urzędników		140 291.47
akcje LRL	67 450.36	264 625.21	Kasa Oszczędności Robotników		25 086.04
Udziały konsorcjalne		22 883.00	Wierzyciele		3 139 430.52
Sumy przechodnie		13 150.80	Sumy przechodnie		41 108.89
Fabryka w Krzemieńczugu		1.00	Specjalny r-k przejściowy róż-		
			nic kursowych		400 351.90
			Zysk — pozostałość z 1932 r.	61 279.26	
			Zysk za 1933 r.	978 131.35	1 039 410.61
		<u>38 570 221.88</u>			<u>38 570 221.88</u>
Gwarancje w akceptach		1 795 180.00	Akcepty gwarancyjne		1 795 180.00
Gwarancje różnych		56 924.05	Różni za gwarancje		56 924.05
Depozyty różnych		254 915.08	Różni za depozyty		254 915.08
Różni za kaucje w pap. wart.			Kaucje złożone w pap. wart.		
i gotow.		86 077.55	i gotow.		86 077.55

Rachunek strat i zysków za 1933 r.

WINIEN	zł	MA	zł
Koszty ogólne, handlowe etc.	1 537 519.42	Zysk brutto	5 019 304.63
Podatki: obrotowy, dochodowy i opłaty			
stemplowe	855 745.83		
Różnice kursowe na pap. wart. i walutach	57 519.39		
Strata na usuniętych maszynach	10 424.62		
Strata na usuniętych ruchomościach	19 091.13		
Strata na usuniętych torach	2 467.12		
Amortyzacja	1 558 405.77		
Zysk za 1933 r.	978 131.35		
	<u>5 019 304.63</u>		<u>5 019 304.63</u>

II. — Zarząd podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki z dn. 23 maja 1934 r. uchwaliło wypłacić od akcji Spółki dywidendę za 1933 r. w stosunku 6% od kapitału zakładowego, t. j. po zł 1.50 (jeden złoty i groszy 50) za kupon Nr. 9 od akcji 25-złotowej.

Wypłata dywidendy uskuteczniła będzie, poczynając od dn. 1 czerwca 1934 r. w I oddziale Miejskim Banku Zachodniego w Warszawie, ul. Nowy Świat Nr. 51 do dn. 1 stycznia 1935 r., po tym zaś terminie kupony realizowane będą w biurze Zarządu Spółki, ul. Bema 65.

Spółka Osadnicza w Poznaniu, Spółka Akcyjna

Bilans per 31 grudnia 1933 r.

AKTYWA. — Rach. kasy zł 2 054.54; Rach. banków zł 73 476.01; Rach. weksli zł 58 432.18; Rach. dłużników z parcelacji wiejskiej zł 1 189 063.58; Rach. dłużników z parcelacji miejskiej zł 257 662.14; Rach. efektów zł 19 409.57; Rach. nieruchomości zł 1 139 161.17; Rach. ruchomości zł 263.72; Razem zł 2 739 522.91.

Dłużnicy za udzielone gwarancje zł 157 937.28.

PASYWA. — Rach. kapitału akcyjnego zł 300 000.00; Rach. funduszu rezerwowego zł 120 487.35; Rach. rezerwy specjalnej zł 140 323.98; Rach. wierzycieli z parcelacji wiejskiej zł 307 041.07; Rach. wierzycieli z parcelacji miejskiej zł 674 806.05; Rach. parcelacji zł 1 092 267.79; Rach. redyskont weksli zł 44 690.00; Rach. dywidendy zł 6 469.54; Rach. zysków i strat zł 53 437.13; Razem zł 2 739 522.91.

Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji zł 157 937.28.

Rachunek zysków i strat per 31 grudnia 1933 r.

WINIEN. — Rach. kosztów handlowych zł 106 191.80; Rach. administracji osadnictwa zł 243.41; Rach. różnic kursowych zł 8 000.00; Odpis na fundusz rezerwowy zł 6 921.25; Nieściągalna pretensja dłużników zł 13 663.06; Czysty zysk zł 53 437.13; Razem zł 188 456.65.

MA. — Rach. nieruchomości zł 173 724.43; Rach. procentów zł 7 126.06; Rach. prowizji zł 1 164.07; Rach. zysk z przeniesienia zł 6 442.09; Razem zł 188 456.65.

Spółka Osadnicza w Poznaniu, Spółka Akc.

Zarząd: Jan Słomiński. Rada Nadzorcza: Dr. Włodzimierz Seydlitz, prezes. Komisja Rewizyjna: Dr. Włodzimierz Seydlitz, Rufin Pilotowski, Antoni Śmielecki.

Poświadczamy zgodność powyższego rachunku strat i zysków oraz bilansu z księgą główną i inwenturami Spółki Osadniczej w Poznaniu, Spółki Akcyjnej.

„Powiernik“ Spółka Rew.-Pow. Thiel i Marciniać (—) A. Thiel, dyplom. i przysięgły rzeczoznawca księgowości.

Górnośląski Bank Związkowy

Spółka Akcyjna w Królewskiej Hucie

Bilans roczny (netto) na dz. 31 grudnia 1933 r.

AKTYWA	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim i P. K. O.		54 870 69
Waluty zagraniczne		1 164 41
Papiery wartościowe:		
a) pożyczki państwowe	80 131 50	
b) akcje	41 500 00	121 631 50
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		453 000 00
Banki krajowe		5 644 108 07
Banki zagraniczne		5 970 51
Weksle zdyskontowane		202 688 73
Dłużnicy:		
a) zabezpieczone	339 548 97	
b) niezabezpieczone	659 807 33	999 392 30
Pożyczki terminowe		209 954 72
Nieruchomości		120 000 00
Różne rachunki		3 916 51
		<u>7 816 697 44</u>

PASYWA	zł	zł
Kapitały własne:		
a) zakładowy	1 000 000 00	
b) zapasowy (w/g ustawy)	131 000 00	
c) inne rezerwy	79 331 34	
d) fundusz amortyzacyjny	24 000 00	1 234 331 34
Wkłady:		
a) terminowe	101 048 50	
b) à vista	218 754 35	319 802 85
Wierzyciele		40 745 76
Redyskonto weksli		7 852 59
Banki krajowe		58 392 50
Banki zagraniczne (wkłady długoterminowe)		5 969 850 60
Różne rachunki		127 926 14
Zyski:		
a) z lat ubiegłych	18 252 45	
b) za 1933 r.	39 543 21	57 795 66
		<u>7 816 697 44</u>

Inkaso 89 212 00

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1933 r.

	zł	zł
Procenty i prowizje		340 021 91
Koszty handlowe		121 487 66
Podatki		26 960 57
Odписы na dłużnikach		33 134 44
Różnice kursowe:		
a) straty na papierach wartościowych i udziałach	6 506 49	
b) różnice kursowe na rachunkach walutowych	17 984 66	24 491 15
Czysty zysk		57 795 66
		<u>603 891 39</u>

	zł	zł
Pozostałości zysków z lat ubiegł.:		
a) pozostałości zysków	6 775 85	
b) rezerwy podatkowe	11 476 60	18 252 45
Procenty i prowizje		546 300 64
Dochody z nieruchomości		6 203 86
Zwrot sum, dawniej odpisanych i zarezerwowanych		33 134 44
		<u>603 891 39</u>

Królewska Huta, dn. 31 grudnia 1933 r.

Rada Nadzorcza: Stroyk

Zarząd: Michalke, Küper, Zimmermann

"Karbid Wielkopolski". Spółka Akcyjna w Bydgoszczy

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

AKTYWA. — Kasa zł 5 987 75; Banki zł 479 574 94; Waluty zagraniczne zł 143 479 10; Efekty zł 216 486 19; Debitorzy zł 142 637 95; Weksle zł 17 288 39; Inkaso weksli zł 150 00; Maszyny zł 566 923 03; Nieruchomości zł 531 596 88; Inwentarz biurowy zł 38 866 80; Zaprzęgi i kolejka zł 93 896 55; Gospodarstwo rolne zł 18 299 00; Karbid zł 40 866 00; Koks zł 8 017 65; Elektrody zł 1 352 40; Wapno zł 2 409 20; Narzędzia zł 6 794 30; Rachunek wykup. akcji Karbidu Wielkopolskiego zł 90 150 00; Utrzymanie gospodarstwa i budynków zł 1 476 03; Puszki — opakowanie zł 7 536 09; Tantiema 1933 r. zł 18 000 00; 6% Pożyczka Narodowa zł 48 000 00; Rachunek gwarancyjny zł 10 000 00; Rachunek pretensyjny wątpliwych zł 71 536 29.

PASYWA. — Kredytorzy zł 22 198 93; Kapitał akcyjny zł 1 500 000 00; Fundusz rezerwy I zł 144 401 45; Fundusz zapomogi dla pracowników zł 5 000 00; Rezerwa podatkowa zł 3 205 15; Nieodebrana dywidenda 1928 r. zł 160 00; Nieodebrana dywidenda 1929 r. zł 285 00; Nieodebrana dywidenda 1930 r. zł 682 50; Nieodebrana dywidenda 1931 r. zł 907 50; Nieodebrana dywidenda 1932 r. zł 825 00; Fundusz amortyzacyjny zł 681 873 76; Pozostały zysk z 1932 r. zł 1 623 52; Rachunek akceptów zł 10 000 00; Rachunek niewypłaconej dywidendy za 1932 r. od wykupionych własnych akcji zł 8 415 00; Zysk za 1933 r. zł 179 746 75.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Waluty zagraniczne zł 24 527 40; Rachunek zysków i strat zł 59 632 90; Koszty handlowe zł 244 173 96; Utrzymanie fabryki i reperacje maszyn zł 15 730 02; Utrzymanie gospodarstwa i budynków zł 3 284 88; Prowizje i bonifikacje zł 77 102 33; Świadczenia socjalne zł 24 509 40; Rachunek odpisów amortyzacyjnych zł 88 741 71; Zysk za 1933 r. zł 179 746 75.

ZYSKI. — Karbid zł 693 912 14; Procenty zł 17 501 58; Prąd zł 6 035 63.

Komisja Rewizyjna Rady Nadzorczej: (—) K. Bauer, (—) Barciszewski, (—) Spikowski, (—) Dr. Maryński.

Zarząd: (—) St. Rolbieski.

Zaprzyjęzony rzeczoznawca księgowości: (—) A. Burzyński.

Dywidendę za 1933 r. od jednej akcji, nominalnej wartości zł 100 00, uchwalono w wysokości 7%.

Przemysł Bawełniany Teodor Tietzen i Spółka, Spółka Akc.

w Łodzi, ul. Św. Andrzeja 78

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

AKTYWA. — Plac zł 74 219 00; Budynki zł 607 282 77; Maszyny i urządzenia techniczne zł 2 063 424 49; Inwentarz fabryczny zł 3 689 09; Inwentarz biurowy zł 6 386 30; Kasa zł 12 548 35; Odbiorcy zł 85 815 83; Dostawcy zł 5 473 82; Różni zł 38 296 10; Weksle zł 15 717 45; Bawełna zł 33 515 15; Przędza zł 89 823 89; Odpadki zł 6 091 80; Protestowane weksle zł 13 628 97; Koszty organizacji zł 43 000 00; Razem zł 3 098 913 01.

Weksle depozytowe zł 83 000 00.

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 1 800 000 00; Kapitał zapasowy zł 2 761 55; Amortyzacja maszyn: saldo z 1932 r. zł 408 009 31; dopis. na amort. w 1933 r. zł 180 549 64; Amortyzacja budynków: saldo z 1932 r. zł 52 719 61; dopis. na amort. w 1933 r. zł 21 254 90; Amortyzacja inwentarza: saldo z 1932 r. zł 933 07; dopis. na amort. w 1933 r. zł 503 76; Dostawcy zł 50 979 59; Odbiorcy zł 15 507 40; Różni zł 309 993 54; Długoterminowe pożyczki akcjonariuszów zł 216 534 96; Rezerwa na pokrycie różnic kursowych zł 10 682 01; Zysk za 1933 r. zł 28 483 67; Razem zł 3 098 913 01.

Weksle depozytowe zł 83 000 00.

Rachunek strat i zysków za 1933 r.

WINIEN. — Koszty handlowe zł 28 162 06; Świadczenia socjalne zł 37 422 70; Podatki zł 27 891 26; Prowizje zł 20 403 85; Procenty i dyskonto zł 67 522 48; Pensje zł 142 475 00; Amortyzacja zł 202 308 30; Zysk za 1933 r. zł 28 483 67; Razem zł 554 669 32.

MA. — Rachunek fabrykacji zł 517 036 42; Różnice kursowe zł 2 202 40; Rezerwa na pokrycie różnic kursowych zł 35 430 50; Razem zł 554 669 32.

Jan Götz Okocimski Browar i Zakłady Przemysłowe

SPOŁKA AKCYJNA

Rachunek bilansu z dn. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY

	zł
Gotówka	39 260'13
Rymesy	118 993'81
Grunty, budynki i maszyny	8 684 580'37
Inwentarz ruchomy	2 447 579'50
Składy piwa	918 779'95
Zapasy piwa i surowców	2 109 827'74
Odbiorcy piwa	6 202 826'96
Odbiorcy drożdży	84 925'90
Dłużnicy	5 685 557'45
Specjalny rach. przejściowy różnic kursow.	152 931'85
Strata za 1932 r.	zł 1 939 842'24
Strata za 1933 r.	zł 101 557'42
	<u>2 041 399'66</u>
	28 486 663'32
Udzielone gwarancje i żyro obligo	7 225 060'88
	<u>35 711 724'20</u>

STAN BIERNY

	zł
Kapitał akcyjny	6 000 000'00
Fundusz rezerwowy	850 241'72
Fundusz pensyjny	483 342'46
Fundusz amortyzacyjny	1 838 799'89
Banki	9 502 570'14
Wierzyciele	4 526 790'15
Specjalny rachunek przejściowy różnic kursow.	5 284 918'96
	<u>28 486 663'32</u>
Przejęte gwarancje i żyro obligo	7 225 060'88
	<u>35 711 724'20</u>

Rachunek zysków i strat

za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1933 r.

STRATY

	zł
Utrzymanie fabryki	342 348'02
Płace personelu	905 029'98
Różne wydatki	1 249 843'59
Amortyzacja	255 348'68
	<u>2 752 570'27</u>

ZYSKI

	zł
Brutto dochód z fabrykacji	2 593 260'59
Odpadki	57 752'26
Strata	101 557'42
	<u>2 752 570'27</u>

SPOŁKA AKCYJNA

GANZ Zakłady Elektryczne i Mechaniczne w Polsce

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Ruchomości zł 31 546'89; Kasa zł 1 956'57; Banki zł 14 295'15; Papiery wartościowe zł 1 920'00; Weksle zł 125 580'84; Towary zł 197 549'57; Różne należności zł 2 099 693'80; Kaucje zł 535 821'03; Sumy przechodnie zł 12 381'04; Strata zł 81 593'07; **Ogółem zł 3 102 337'96.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 250 000'00; Kapitał amortyzacyjny zł 13 241'03; Różni wierzyciele zł 2 303 275'90; Kaucje zł 535 821'03; **Ogółem zł 3 102 337'96.**

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Straty za lata ubiegłe zł 78 623'28; Koszty handlowe, odpisy i podatki zł 274 343'29; **Ogółem zł 352 966'57.**

ZYSKI. — Zysk brutto za rok operacyjny zł 271 373'50; Strata z lat ubiegłych zł 78 623'28; Strata za rok operacyjny 1933 zł 2 969'79; **Ogółem zł 352 966'57.**

Bank Dyskontowy Warszawski

SPOŁKA AKCYJNA

Bilans netto na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY

	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, Banku Gospod. Krajowego i P. K. O. oraz bony bezprocentowe Funduszu Inwestycyjnego		2 793 181'44
Waluty zagraniczne		662 729'18
Papiery wartościowe własne:		
a) pożyczki państwowe	488 420'44	
b) papiery hipoteczne	3 629 639'43	
c) akcje	1 135 558'34	5 253 618'21
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		4 748 244'88
Banki krajowe		153 305'85
Banki zagraniczne		2 887 199'51
Weksle zdyskontowane		14 420 341'56
Rachunki bieżące (saldo debet.):		
a) zabezpieczone	20 284 122'31	
b) niezabezpieczone	2 662 668'53	22 946 790'84
Pożyczki terminowe		734 310'17
Nieruchomości		4 711 600'00
Różne rachunki		5 283 233'78
		<u>64 594 555'42</u>

STAN BIERNY

	zł	zł
Kapitały własne:		
a) zakładowy	10 000 000'00	
b) zapasowy	4 450 000'00	
c) fundusz amortyzacyjny	650 000'00	15 100 000'00
Wkłady:		
a) terminowe	7 949 767'42	
b) à vista	5 112 876'79	13 062 644'21
Rachunki bieżące (saldo kredytowe)		12 739 075'74
Zobowiązania inkasowe		124 476'57
Redyskonto weksli w Banku Polskim		5 986 062'93
Banki krajowe		861 943'87
Banki zagraniczne		12 321 509'87
Różne rachunki		4 313 215'35
Odsetki, dotyczące 1934 r.		58 498'61
Zysk		27 128'27
		<u>64 594 555'42</u>
Gwarancje	zł 2 882 100'38	
Inkaso	zł 7 929 637'29	

Rachunek strat i zysków

WINIEN

	zł
Procenty i prowizje wypłacone	1 923 586'39
Koszty handlowe	3 478 358'69
Podatki	160 341'60
Amortyzacja nieruchomości	50 000'00
Odpisy	302 763'52
Zysk	27 128'27
	<u>5 942 178'47</u>

MA

	zł
Pozostałość zysków z lat ubiegłych	124 979'41
Procenty i prowizje pobrane	4 410 683'43
Różnice kursowe	688 608'61
Dochody z nieruchomości	82 063'92
Zwrot sum, dawniej odpisanych Przedawniona dywidenda od akcji banku	78 463'10
	<u>7 380'00</u>
Przeniesiono z rezerw	550 000'00
	<u>5 942 178'47</u>

Towarzystwo Przemysłowo-Leśne, Sp. Akc.

Bilans na dz. 30 września 1933 r.

AKTYWA. — Kasa i sumy do dyspozycji zł 34 300·76; Weksle zł 31 592·28; Papiery procentowe zł 1 518·20; Zakłady i budynki zł 3 702 865·75; Bocznica i tabor kolejowy zł 138 696·08; Inwentarze zł 61 475·71; Materjały techniczne zł 81 384·23; Wyroby gotowe i materjały drzewne zł 132 652·45; Majątek leśny Woronolcha zł 3 391 097·90; Grunty zł 58 171·70; Dłużnicy zł 128 565·31; Sumy przechodnie zł 8 269·56; Należności wątpliwe zł 91 702·55; Depozyty i zabezpieczenia zł 196 950·00; Strata zł 653 081·77; **Ogółem** zł 8 712 324·25.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 2 500 000·00; Kapitał rezerwowo zł 2 174 299·72; Kapitał zapasowy zł 82 330·01; Kapitał amortyzacyjny zł 1 705 082·03; Akcepty zł 940 503·84; Wierzyciele zł 1 077 498·88; Sumy przechodnie zł 35 659·77; Depozyty i zabezpieczenia zł 196 950·00; **Ogółem** zł 8 712 324·25.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszty administracyjne zł 118 363·81; Różne straty zł 554 336·91; **Ogółem** zł 672 700·72.

ZYSKI. — Zysk z eksploatacji lasu zł 19 618·95; Strata 1932/33 zł 653 081·77; **Ogółem** zł 672 700·72.

Fabryka Narzędzi Chirurgicznych, Weterynaryjnych

i Wyrobów Stalowych Ostrych Alfons Mann, Spółka Akcyjna w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Gotowizna w kasie i w instytucjach kredytowych zł 15 172·52; Weksle w portfelu zł 1 200·00; Papiery wartościowe zł 1 232·00; Dłużnicy zł 90 014·93; Towary gotowe, półwyroby, surowce i materjały zł 363 133·09; Maszyny, narzędzia i urządzenia zł 215 092·56; Nieruchomość zł 126 258·40; Strata za 1931 r. (pozostałość) zł 21 972·24; **Suma bilansu** zł 832 075·74.

Zabezpieczenia kaucyjne zł 76 154·00; Zabezpieczenia różne zł 57 980·00; Rozrachunki wewnętrzne zł 95 904·16; **Razem** zł 1 062 113·90.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 225 000·00; Kapitał umorzenia zł 207 697·71; Akcepty zł 59 310·83; Wierzyciele zł 274 850·48; Towarzystwo Kredytowe Przemysłu Polskiego w/m zł 24 410·00; Dywidenda niewypłacona zł 18 224·18; Zysk czysty za 1933 r. zł 22 582·54; **Suma bilansu** zł 832 075·54.

Kaucje hipoteczne zł 76 154·00; Gwarancje zł 57 980·00; Rozrachunki wewnętrzne zł 95 904·16; **Razem** zł 1 062 113·90.

Rachunek zysków i strat

WINIEN. — Podatki zł 19 032·70; Świadczenia społeczne zł 18 091·95; Odsetki i prowizje zł 33 434·15; Koszty ogólne zł 257 173·54; Strata na dłużnikach zł 6 586·44; Na kapitał umorzenia zł 25 392·15; Zysk do podziału zł 22 582·54; **Razem** zł 382 293·47.

MA. — Zysk brutto zł 339 982·22; Różne wpływy zł 1 128·50; Różnice kursu i inne zł 41 182·75; **Razem** zł 382 293·47.

Związkowa Centrala Maszyn, Spółka Akcyjna w Poznaniu

zawiadamia: Zwyczajne Walne Zgromadzenie w dn. 26 maja 1934 r. udzielając pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej, zatwierdziło następujący bilans i rachunek zysków i strat na dz. 31 grudnia 1933 r.

AKTYWA. — Gotówka w kasie zł 592·33; Bank Polski i P. K. O. zł 4 636·92; Banki zł 1 152·40; Weksle w portfelu zł 3 595·00; Dłużnicy zł 548 647·43; Towary zł 432 125·10; Papiery wartościowe zł 10 883·55; Udziały i kaucje zł 7 900·00; Ruchomości zł 40 209·25; Sumy przechodnie zł 821·91; Straty 1933 r. zł 55 705·69; Straty 1932 r. zł 33 559·12; **Razem** zł 1 139 828·70.

Obliżo weksłowe dłużników zł 103 183·50; Dłużnicy z tyt. gwarancji zł 20 000·00; Dłużnicy z tyt. wadium zł 89 560·00; **Razem** zł 212 743·50.

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 500 000·00; Akcepty zł 173 000·00; Wierzyciele zł 148 042·90; Banki zł 518 785·80; **Razem** zł 1 139 828·70.

Weksle zdyskontowane zł 103 183·50; Akcepty gwarancyjne zł 20 000·00; Weksle wadkowe zł 89 560·00; **Razem** zł 212 743·50.

Wykazaną stratę bilansową w sumie zł 55 705·69 łącznie z pozostałą stratą zł 33 559·12 za 1932 r., czyli razem zł 89 264·81, uchwalono przenieść na rok operacyjny 1934.

Zakłady Przemysłowe H. B. Paabe, Spółka Akc., Warszawa

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 23 570·54; Banki zł 1 428·76; Weksle zł 5 620·00; Weksle protestowane zł 9 879·76; Papiery wartościowe zł 16 900·00; Towary, półfabrykaty i surowce zł 261 153·19; Dłużnicy zł 269 093·07; Należności hipoteczne zł 57 722·00; Nieruchomości zł 336 305·18; Maszyny, urządzenia fabr. i narzędzia zł 282 896·88; Ruchomości zł 11 351·47; R-k międzyokresowy zł 10 738·54; Straty do 31/XII 1931 r. zł 27 567·39; **Razem** zł 1 314 226·78.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 500 000·00; Kapitał amortyzacyjny zł 125 198·16; Banki zł 177 021·43; Wierzyciele zł 388 592·04; R-k międzyokresowy zł 100·00; Zysk (1932 r. zł 16 997·09; 1933 r. — zł 9 666·64) zł 26 663·73; R-k przejściowy różnic kursowych (różnice po stronie credit zł 128 944·09, mniej różnice po stronie debet zł 32 292·67) zł 96 651·42; **Razem** zł 1 314 226·78.

Rachunek strat i zysków za 1933 r.

WINIEN. — Koszty handlowe, asekuracja, pensje i świadczenia socjalne za biuro w Warszawie zł 90 008·70; Podatki zł 41 516·86; Straty na dłużnikach zł 32 710·53; Procenty zł 57 605·37; Zysk do dyspozycji Walnego Zgromadzenia zł 9 666·64; **Razem** zł 231 508·10.

MA. — Różnice kursowe zł 2 285·35; Zysk na fabrykacji w Białej Podlaskiej zł 140 439·05; Zysk na fabrykacji w garniarni w Łomiankach zł 88 783·70; **Razem** zł 231 508·10.

M. Łempicki Spółka Akc. Przedsiębiorstwo Górnicze, Wiertnicze i Hydrotechniczne

Bilans netto w dn. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości Nr. 236, 733, 16, 391 E., 7270, 7279 zł 441 334·17; Rygi wiertnicze i maszyny zł 433 808·64; Narzędzia wiertnicze warsztatowe i rury zł 609 491·85; Ruchomości zł 86 623·45; Materjały surowe i dżamenty zł 116 360·09; Materjały gotowe zł 29 034·24; Skład materjałów granitowych zł 14 985·00; Udziały w obcych przedsiębiorstwach zł 285 000·00; Kasy i banki zł 17 795·01; Weksle zł 12 000·00; Różni — dłużnicy zł 594 590·82; Kaucje i wadja zł 44 256·27; Papiery procentowe zł 40 968·76; Sumy przechodnie zł 4 776·40; Straty z 1931 r. zł 27 840·16, z 1932 r. zł 57 188·41, z roku sprawozdawczego 1933 zł 179 519·32; **Razem aktywa** zł 2 995 372·59.

Udzielone gwarancje własne zł 112 718·40; Gwarancje obce wydane zł 10 000·00; Gwarancje obcych przedsiębiorstw zł 110 000·00; **Ogółem suma bilansowa** zł 3 228 090·99.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 800 000·00; Kapitał zapasowy zł 30 317·39; Kapitał amortyzacyjny zł 1 113 558·12; Banki zł 70 328·86; Różni — wierzyciele zł 564 920·88; Akcepty zł 80 500·00; Zobowiązania hipoteczne zł 335 747·34; **Razem pasywa** zł 2 995 372·59.

Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji zł 112 718·40; Gwarancje otrzymane zł 10 000·00; Poręczenia gwarancyjne zł 110 000·00; **Ogółem suma bilansowa** zł 3 228 090·99.

Rachunek strat i zysków za 1933 r.

WINIEN. — Strata z poprzednich okresów zł 85 028·57; Koszty handlowe zł 295 491·58; Utrzymanie magazynów i nieruchomości zł 43 970·13; Różnica na eksploatacji kamieniołomów zł 15 546·63; **Razem** zł 440 036·91.

MA. — Zyski brutto za okres 1933 r. zł 175 489·02; Strata z poprzednich okresów zł 85 028·57; Strata za 1933 r. zł 179 519·32; **Razem** zł 440 036·91.

Powyższy bilans wraz z rachunkiem strat i zysków został zatwierdzony przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dniu 26 kwietnia 1934 r.

Towarzystwo Zakładów Przędzalni, Bawełny, Tkalni i Blecharni
„ZAWIERCIE”, Sp. Akc.

Bilans w dn. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Grunty i place	4 127.22	
Budowle	6 480 525.74	
Maszyny i urządzenia techniczne	16 775 182.01	
Sprzęty, utensylja, inwentarz żywy i martwy	179 617.01	23 848 046.76
Gotowizna w kasach		29 844.42
Weksle		249 343.21
Papiery wartościowe		2 115.15
Różni dłużnicy		647 470.66
Materiały techniczne i węgiel		740 839.48
Bawełna, przędza i towary		1 306 018.57
Straty za lata 1929/32		7 415 451.72
Strata za 1933 r.		267 041.51
	34 506 171.48	
Udzielone gwarancje		2 586 164.66
		37 092 336.14

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitał zakładowy 89 100 szt. akcji I i II emisji à zł 100.	8 910 000.00	
Kapitał amortyzacyjny	9 708 735.65	18 618 735.65
Różni wierzyciele		12 701 130.98
Specjalny r-k przejściowy z rachowanych różnic kurs.		3 186 304.85
	34 506 171.48	
Udzielone gwarancje		2 586 164.66
		37 092 336.14

Rachunek zysków i strat za 1933 r.

WINIEN	zł	zł
Koszty fabrykacji	975 209.93	
Koszty ogólne administr.-handl.	878 595.76	1 853 805.69
Procenty		92 297.20
Podatki		202 780.41
Koszty bankowe		14 255.28
Opłaty stemplowe		6 098.07
Asekuracja		47 555.92
Różnice kursowe		6 296.77
Amortyzacja		1 871 373.25
		4 094 462.59

MA	zł	zł
Zysk brutto na r-ku towarów	15 014.26	
Lobny za przedzenie i inne	1 231 032.44	1 246 046.70
Nieprzewidziane zyski i straty		1 312 681.29
Przeniesiono z kapit. rezerw.		1 268 693.09
Strata		267 041.51
		4 094 462.59

Polskie Zakłady Impregnacyjne, Spółka Akc.

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Płynne środki i zapasy zł 848 880.08; Dłużnicy i r-k tranzytowy zł 491 103.54; Majątek zakładowy zł 1 184 390.75; (Gwarancje zł 88 700.00); Razem zł 2 524 374.37.
 STAN BIERNY — Kapitał akcyjny zł 400 000.00; Kapitał zapasowy zł 47 364.54; Różne rezerwy zł 403 898.64; Zobowiązania i r-k tranzytowy zł 1 654 645.03; Zysk zł 18 466.16; (Gwarancje zł 88 700.00); Razem zł 2 524 374.37.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1933 r.

STRATY. — Podatek, amortyzacja i należności nieściągalne zł 37 571.28; Zysk zł 18 466.16; Razem zł 156 037.44.
 ZYSK. — Zysk brutto zł 156 037.44.

Lignoza, Spółka Akcyjna w-Katowicach, ul. Dworcowa 13

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

AKTYWA	zł
Nieruchomości	9 968 723.16
Ruchomości	10 049 325.00
Materiały i produkty	2 073 449.95
Kasa	28 235.90
Weksle	1 794 419.85
Papiery wartościowe i udziały	2 279 607.00
Hipoteki	118 792.12
Dłużnicy	7 290 294.40
	33 602 847.38

PASYWA	zł
Kapitał akcyjny	5 000 000.00
Fundusz rezerwowy I.	5 000 000.00
Fundusz rezerwowy II	5 079 181.53
Specjalny fundusz zapasowy	600 000.00
Fundusz amortyzacyjny	10 397 635.39
Wierzyciele	7 264 967.84
Zyski i straty: Pozostałość z 1932 r. zł 10 950.45	
Zysk	zł 250 112.17
	261 062.62
	33 602 847.38

Rachunek zysków i strat na dz. 31 grudnia 1933 r.

WINIEN	zł
Odpisy	1 147 080.97
Zysk	250 112.17
	1 397 193.14

MA	zł
Dochód brutto	1 397 193.14
	1 397 193.14

Skład Rady Nadzorczej pozostał bez zmiany.
 Stosownie do uchwały Walnego Zebrania Akcjonariuszów z dn. 25 maja 1934 r. dywidenda za rok operacyjny 1933 wynosi 5% od kapitału akcyjnego. Wypłatę dywidendy uskutecznią będzie Kasa Spółki w Katowicach, ul. Dworcowa 13, poczynając od dn. 1 czerwca 1934 r. po złożeniu kuponów od akcji za 1933 r.

Lignoza, Spółka Akcyjna

Zakłady Mechaniczne „Ursus”, Spółka Akc.

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Place zł 786 814.00; Budynki zł 5 865 481.48; Maszyny zł 7 778 688.50; Urządzenia zł 3 691 527.95; Banki zł 14 325.96; Weksle zł 19 227.40; Weksle w inkasie zł 3 650.00; Dłużnicy zł 8 042 714.13; Papiery wartościowe zł 3 000.00; Depozyty i kaucje zł 64 195.00; Gwarancje otrzymane zł 233 834.50; Kaucje wydane zł 20 371.05; Pożyczki i zaliczki zł 814.41; Razem zł 26 524 644.38.
 STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 250 000.00; Kapitał amortyzacyjny zł 445 466.55; Pożyczka Banku Gosp. Kraj. zł 25 299 388.88; P. Z. Inż. zł 159 810.91; Deponenci zł 64 195.00; Akcepty kaucyjne zł 3.00; Różni za gwarancje zł 233 834.50; Rezerwa na wątpliwych dłużników zł 58 559.98; Sumy przechodnie zł 11 429.67; Zysk w 1933 r. zł 1 955.89; Razem zł 26 524 644.38.

Rachunek strat i zysków na dz. 31/XII 1933 r.

Wpływy zł 1 158 109.72; Wydatki zł 1 156 153.83; Zysk zł 1 955.89.

Zysk przenosi się na rok następny.

Uwagi. Walne Zgromadzenie w dn. 15 maja 1934 r. na wniosek Rady Nadzorczej bilans zatwierdziło jednogłośnie.

SPROSTOWANIE

W ogłoszeniu firmy

Institut Wydawniczy „Biblioteka Polska”, Sp. Akc. w Warszawie

drukowanym w zesz. 20 tyg. „Polska Gospodarcza” — pozycja „Zyski” rachunku strat i zysków z 1933 r. winna brzmieć następująco:

ZYSKI. — Produkcja zł 240 104.74; Wydawnictwa zł 72 361.75; Różnica kursu zł 14.51; Spisane rezerwy podatkowe zł 70 718.08; Strata zł 188 785.04; Razem zł 572 684.12.

CENTRALA ROLNIKÓW, SP. AKC. W POZNANIU

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY		zł	zł
Majątek płynny:			
Kasa		2 695 53	
Banki		4 267 26	
Dłużnicy	3 453 193 51		
Dłużnicy z towarowych dokumentów eksport.		173 866 57	
Weksle	5 799 854 48		
Towary	53 291 18		
Towary z lombardowane (eksportowe)	458 614 31	9 945 782 84	
Majątek inwestowany:			
Nieruchomości	1 039 098 72		
Śpichrze	184 513 86		
Maszyny śpichrzowe	181 936 36		
Inwentarz	271 605 78		
Papiery wartościowe i udziały	218 879 50	1 896 034 22	
		<u>11 841 817 06</u>	

STAN BIERNY		zł	zł
Kapitały własne:			
Kapitał zakładowy	1 800 000 00		
Fundusz zapasowy	209 657 54		
Fundusz rezerwy specjalnej	465 000 00		
Fundusz amortyzacyjny	469 926 25	2 944 583 79	
Kapitały obce:			
Banki	406 517 16		
Banki — kredyt lombardowy	412 752 88		
Banki — kredyt na dokumenty towarowe, oddane do inkasa	174 697 86		
Wierzyciele	1 549 451 56		
Weksle redyskontowane	5 744 218 19		
Akcepty w bankach	600 000 00		
Dywidenda nieodebrana za 1929/1930 r.	6 330 00	8 893 967 65	
Zysk		3 265 62	
		<u>11 841 817 06</u>	

Rachunek strat i zysków

WINIEN		zł	zł
Koszty handlowe i podatki		1 006 114 68	
Odpisy na dłużnikach		95 448 32	
Odpisy do funduszu amortyzacyjnego:			
na nieruchomościach	11 958 39		
na śpichrzach	5 535 41		
na maszynach śpichrzowych	18 193 64		
na inwentarzu	15 830 30	51 517 74	
Zysk		3 265 62	
		<u>1 156 346 36</u>	

MA		zł	zł
Zysk z przeniesienia z 1932 r.		5 824 88	
na obrocie towarowym		1 118 343 00	
z administracji nieruchomości		32 178 48	
		<u>1 156 346 36</u>	

Poznań, dn. 30 kwietnia 1934 r.

Zarząd:

(—) Zygmunt Weiss, (—) Władysław Zmorski;

Rada Nadzorcza:

(—) Leon Pluciński, Prezes
Kurator: (—) Dr. Włodzimierz Seydlitz.

Niniejszem poświadczamy zgodność powyższego bilansu oraz rachunku strat i zysków z prawidłowo prowadzonymi książkami oraz inwenturami Spółki Akcyjnej „Centrala Rolników”

„Powiernik” Spółka Rewizyjno-Powiernicza
Thiel i Marciniak

(—) St. Marciniak

POWSZECHNY BANK ZWIĄZKOWY W POLSCE, S. A.

Bilans surowy na dz. 31 marca 1934 r.

STAN CZYNNY		zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P.K.O. i B.G.K.		1 450 635 15	
Waluty zagraniczne		301 226 18	
Papiery wartościowe własne:			
a) papiery państwowe	517 359 56		
b) papiery hipoteczne	1 299 956 77		
c) akcje	974 627 46	2 791 943 79	
Udziały i akcje w przedś. konsorc.			
		1 257 906 55	
Banki krajowe		930 573 33	
Banki zagraniczne		1 009 446 21	
Weksle zdyskontowane		28 074 768 32	
Rachunki bieżące (saldo debet.):			
a) zabezpieczone	23 926 650 63		
b) niezabezpieczone	6 319 495 71	30 246 146 34	
Pożyczki terminowe		4 067 466 07	
Nieruchomości		4 626 511 04	
Koszty		1 046 591 10	
Oddziały		31 907 579 89	
Różne rachunki		6 752 999 38	
		<u>114 463 793 35</u>	

STAN BIERNY		zł	zł
Kapitały własne:			
a) zakładowy	8 000 000 00		
b) zapasowy	900 000 00		
c) inne rezerwy	1 030 995 18	9 930 995 18	
Wkłady:			
a) terminowe	2 819 903 97		
b) à vista	6 446 849 98		
c) książ. wkładowe	12 216 143 63	21 482 897 58	
Rachunki bieżące (saldo kred.):			
Zobowiązania inkasowe		4 867 017 74	
Redyskonto weksli		8 567 90	
Banki krajowe		13 951 645 46	
Banki zagraniczne		5 200 485 78	
Procenty, prow. i różne zyski		21 558 283 07	
Oddziały		1 197 849 79	
Różne rachunki		31 862 890 84	
		4 403 160 01	
		<u>114 463 793 35</u>	
Gwarancje	zł 5 526 894 27		
Inkaso	zł 5 752 836 51		
		<u>zł 11 297 730 78</u>	

Grand Hotel w Łodzi, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomość zł 1 967 915 00; Instalacja elektryczna zł 47 000 75; Dźwigi zł 19 019 25; Instalacja kanalizacyjna zł 49 796 25; Pompy zł 16 812 79; Inwentarz i urządzenie wewnętrzne zł 754 458 25; Gotówka, weksle i papiery wartościowe zł 24 825 29; Magazyn zł 53 070 24; Piwnica zł 99 682 82; Dłużnicy zł 21 619 38; Strata za 1931 r. i 1932 r. zł 217 435 72; Strata za 1933 r. zł 67 904 47; Ogólna suma stanu czynnego zł 3 339 540 21.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 2 400 000 00; Fundusz zapasowy zł 19 876 48; Kapitał amortyzacyjny zł 591 440 55; Wierzyciele zł 328 223 18; Ogólna suma stanu biernego zł 3 339 540 21.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Ogólne wydatki, pensje i robocizna zł 227 573 14; Podatki i świadczenia socjalne zł 55 099 16; Utrzymanie nieruchomości i nieruchomości zł 15 885 27; Procenty zł 17 370 95; Ogrzewanie zł 29 427 46; Amortyzacja zł 83 712 66; Strata na filtrze zł 7 440 20; Ogólna suma strat zł 436 508 82.

ZYSKI. — Wynajem budynku zł 182 973 33; Hotel zł 159 805 60; Bilardy zł 22 555 67; Zysk na piwnicy zł 3 269 75; Strata za 1933 r. zł 67 904 47; Ogólna suma zysków zł 436 508 82.

Towarzystwo Kopalń Węgla „Flora”, Spółka Akcyjna

Bilans za rok operacyjny 1935

AKTYWA. — Wartość nadań i szybów zł 2 843 074·00; Budynki murowane zł 1 250 205·38; Budynki drewniane zł 289 205·45; Maszyny zł 3 060 546·60; Kolejki kopalniane zł 552 177·07; Inwentarz ruchomy zł 545 569·66; Grunty zł 311 12·30; Konie zł 27 321·96; Kopalnia JAN zł 1 720 158·25; Budynki i urządzenia w budowie zł 1 626 767·59; Kasa i banki zł 11 627·30; Papiery procentowe zł 11 947·87; Magazyn zł 383 707·75; Zapas węgla zł 60 598·29; Dłużnicy zł 1 550 296·44; Sumy przechodnie zł 34 645·45; Strata za 1935 r. zł 161 222·58; **Razem zł 14 420 195·92.**

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 4 350 000·00; Kapitał zapasowy zł 7 500·00; Kapitał amortyzacyjny zł 4 326 428·00; Specjalna rezerwa, powstała z nadwyżki z przerachowania bilansu zł 1 257 952·33; Bank Dyskontowy Warszawski zł 55 320·00; Wierzyciele zł 4 025 793·82; Fundusz Ubezpieczeniowy zł 88 707·15; Kaucje otrzymane zł 72 021·64; Sumy przechodnie zł 276 472·98; **Razem zł 14 420 195·92.**

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty eksploatacji zł 5 585 962·69; Utrzymanie administracji zł 351 629·02; Utrzymanie Zarządu zł 171 975·01; Podatki zł 130 385·83; Procenty i prowizje zł 261 815·33; Amortyzacja zł 583 114·80; **Razem zł 7 084 882·68.**

MA. — Sprzedaż węgla zł 6 923 660·10; Strata za 1935 r. zł 161 222·58; **Razem zł 7 084 882·68.**

Polskie Zakłady Marconi, Spółka Akcyjna

Bilans i rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości zł 1 074 776·71; Ruchomości zł 416 892·29; Towary zł 78 839·86; Apory zł 0·01; Banki zł 5 971·77; Kasa zł 2 221·14; Weksle zł 33 429·79; Papiery wartościowe: Akcje Banku Polskiego zł 2 075·00; Poczta Narodowa zł 7 000·00; Odbiorcy zł 678 885·35; Hipotecznie zabezpieczone należności zł 96 502·70; Inne należności zł 51 793·01; Sumy przechodnie zł 738·00; Straty z poprzednich lat zł 2 003 150·25; Strata za 1933 r. zł 196 849·77; **Razem zł 4 649 125·63.**

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 2 200 000·00; Kapitał amortyzacyjny zł 125 375·00; Rezerwa kosztów emisji zł 16 791·00; Odbiorcy zł 3 500·62; Przedsiębiorstwa konsorsyjne zł 2 009 199·78; Dostawcy zł 286 768·60; Różni zł 7 490·63; **Razem zł 4 649 125·63.**

STRATY. — Strata z ubiegłych lat zł 2 003 150·25; Koszty organizacji zł 177 882·18; Administracja zł 50 226·30; Prowizje i porady techniczne zł 18 576·27; Podatki skarbowe zł 26 571·06; Podatki socjalne zł 3 939·28; Inne koszty handlowe zł 50 794·95; Procenty zł 13 686·53; Nieściągalne należności zł 102 818·19; Różnice kursowe zł 3 676·32; **Razem zł 2 451 321·31.**

ZYSKI. — Zysk brutto na sprzedaży zł 64 644·03; Odzyskane należności zł 4 908·09; Bonifikaty zł 179 711·42; Różnice kursowe zł 1 619·32; Licencje zł 438·45; Strata zł 2 200 000·00; **Razem zł 2 451 321·31.**

Wileński Dom Towarowo-Przemysłowy Bracia Jabłkowski, Spółka Akc. w Wilnie, ul. Mickiewicza 18

Bilans w dn. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — 1) Nieruchomości zł 718 743·36; 2) Ruchomości zł 89 023·40; 3) Towary zł 225 967·59; 4) Dłużnicy zł 116 420·29; 5) Instytucje kredytowe zł 790·14; 6) Sumy przechodnie zł 28 936·00; 7) Gotówka w kasie zł 403·85; 8) Papiery wartościowe zł 7 077·00; 9) Weksle zł 1 874·35; 10) Straty za lata ubiegłe zł 107 433·18; 11) Towary komisowe zł 40 577·42; 12) Kaucje w akceptach zł 93 000·00; **Razem zł 1 430 246·58.**

STAN BIERNY. — 1) Kapitał akcyjny zł 600 000·00; 2) Kapitał amortyzacyjny zł 93 292·62; 3) Dług hipoteczny zł 223 343·51; 4) Instytucje kredytowe zł 3 903·00; 5) Wierzyciele zł 224 096·79; 6) Sumy przechodnie zł 21 817·34; 7) Zobowiązania przedadministracyjne zł 109 000·00; 8) Zysk za 1933 r. zł 21 215·90; 9) Komitenci zł 40 577·42; 10) Akcepty kaucyjne zł 93 000·00; **Razem zł 1 430 246·58.**

Rachunek strat i zysków za 1933 r.

WINIEN. — 1) Wydatki zł 244 774·99; 2) Odpisy na amortyzację zł 26 015·70; 3) Zysk zł 21 215·90; **Razem zł 292 006·59.**

MA. — Zysk brutto zł 292 006·59; **Razem zł 292 006·59.**

Warszawskie Towarzystwo „Motor”, Spółka Akc. Warszawa

Bilans na dz. 30 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości: place i budynki zł 1 568 016·45; Maszyny i ruchomości zł 908 776·60; Materiały i produkty zł 721 819·30; Banki, gotowizna w kasie i waluty obce zł 25 153·03; Dłużnicy zł 572 566·30; Papiery wartościowe zł 32 507·70; Weksle w portfelu, oddane do inkasa i zaliczenia zł 46 774·81; Weksle gwarancyjne zł 16 660·00; **Razem zł 3 692 276·19.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 1 200 000·00; Kapitał zapasowy i amortyzacyjny zł 1 818 925·90; Kapitał pomocy dla pracowników zł 12 576·15; Wierzyciele zł 543 161·65; Nieodebrana dywidenda zł 2 959·60; Kaucje zł 950·00; Weksle gwarancyjne zł 16 660·00; Zysk zł 97 042·89; **Razem zł 3 692 276·19.**

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty handlowe i administracyjne zł 749 183·34; Procenty i dyskonto zł 45 315·52; Straty na dłużnikach zł 27 219·30; Amortyzacja zł 130 613·38; Zysk netto zł 97 042·89; **Razem zł 1 049 374·43.**

MA. — Dochód brutto na sprzedaży zł 1 038 934·33; Przedtermin. nicpodn. kupony dywidend. zł 1 264·09; Różnica kursu zł 4 023·07; Zysk przy sprzedaży papierów wartościowych zł 5 152·94; **Razem zł 1 049 374·43.**

Towarzystwo Handlowe „Svea”, Spółka Akc.

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

AKTYWA. — Kasa zł 1 596·05; P. K. O. zł 3 866·35; Banki zł 1 837·18; Weksle zł 16 171·20; Ruchomości zł 27 749·51; Towary własne zł 112 141·20; Dłużnicy zł 150 656·74; Agencje zł 94 600·00; Sumy przechodnie zł 798·00; Cła i transporty zł 71 226·80; Strata zł 76 806·35; **Suma zł 557 449·38.**

Towary konsygnacyjne zł 184 539·61; Weksle, oddane na inkaso zł 12 716·20; **Suma zł 197 255·81.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 275 000·00; Bank Amerykański w Polsce Sep. Nr. 1. zł 6 803·90; Wierzyciele zł 235 735·29; Akcepty zł 39 910·19; **Suma zł 557 449·38.**

Różni za towary konsygnacyjne zł 184 539·61; Banki za weksle oddane na inkaso zł 12 716·20; **Suma zł 197 255·81.**

Rachunek strat i zysków za 1933 r.

STRATY. — Koszty handlowe zł 126 922·26; Podatek obrotowy 1929 r. zł 30 200·44; Strata na traktorze zł 11 117·99; Amortyzacja zł 3 251·31; Strata za 1932 r. zł 75 045·80; **Suma zł 246 537·80.**

ZYSKI. — Zysk brutto na sprzedaży zł 75 335·23; Różne wpływy zł 57 688·87; Różnica kursowa z 1932 r. zł 36 707·35; Strata za 1932 r. zł 75 045·80; Strata za rok operacyjny 1933 zł 1 760·55; **Suma zł 246 537·80.**

I OGŁOSZENIE

Inowrocławska Fabryka Maszyn Rolniczych, Tow. Akc. w likwidacji w Inowrocławiu

zaprasza niniejszem swych PP. Akcjonariuszy na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w dn. 27 czerwca 1934 r. o godz. 11 w Poznaniu przy ul. Górna Wilda 136, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie likwidatora o stanie interesów Towarzystwa;
- 2) Przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1933 r.;
- 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Przyjęcie bilansu oraz rachunku zysków i strat i udzielenie pokwitowania Likwidatorowi i Radzie Nadzorczej;
- 5) Ustalenie miejsca następnego Walnego Zgromadzenia (§ 49 p. 4 Ust. o Sp. Akc.);
- 6) Wolne wnioski Akcjonariuszów, o ile będą zgłoszone na piśmie Likwidatorowi T. A. nie później niż na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych.

Do udziału w Walnym Zgromadzeniu upoważnieni są wszyscy akcjonariusze, którzy przed rozpoczęciem Walnego Zgromadzenia przedstawią akcje oryginalne, kwity depozytowe notarialne względnie bankowe lub dowody subskrypcyjne nowej emisji w myśl uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zebra-
nia z dn. 20 grudnia 1928 r.

Rada Nadzorcza: (—) Henryk Suchowiak, Przewodniczący

BANK CUKROWNICTWA, SPÓŁKA AKCYJNA W POZNANIU

Bilans netto na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY	zł	zł	STAN BIERNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji:			Kapitały własne:		
a) gotowizna w kasie	454 064 ¹⁵		a) zakładowy	12 000 000 ⁰⁰	
b) pozostałość w Banku Polskim i P. K. O.	5 070 154 ⁹⁷		b) zapasowy	4 100 000 ⁰⁰	
c) pozostałość w bank. państw.	5 187 675 ⁰⁰		c) rezerwa specjalna	2 235 000 ⁰⁰	
d) bony funduszu inwestycyjn.	500 000 ⁰⁰	11 211 894 ¹²	d) fundusz amortyz. nieruch.	270 000 ⁰⁰	18 605 000 ⁰⁰
Waluty zagraniczne:			Wkłady:		
banknoty i monety		52 315 ³⁹	a) terminowe:		
Papiery wartościowe własne:			1) cukrowni	3 020 423 ⁵⁵	
a) bilety skarbowe	250 000 ⁰⁰		2) różnych	9 176 998 ⁵⁸	
b) papiery państwowe	7 555 ⁷⁷		b) à vista:		
c) akcje	979 029 ⁴⁶	1 236 585 ²³	1) cukrowni	1 795 839 ⁶⁰	
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		2 313 054 ⁴⁶	2) różnych	5 547 182 ⁹⁷	19 540 444 ⁷⁰
Papiery wartościowe ustawowego kapitału zapasowego		2 367 536 ⁵⁷	Rachunki bieżące:		
Banki Loro:			a) cukrowni	9 818 906 ²³	
a) krajowe	295 512 ⁷⁶		b) różnych	2 546 565 ³¹	12 365 471 ⁵⁴
b) zagraniczne	1 648 473 ⁵⁰	1 943 986 ²⁶	Zobowiązania inkaso e		11 280 ⁴⁸
Banki Nostro:			Redyskonto weksli:		
a) krajowe	456 218 ⁰⁰		a) w kraju:		
b) zagraniczne	601 980 ⁷⁶	1 058 198 ⁷⁶	1) kredyt normalny w Banku Polskim i innych instytucjach kredytowych	1 423 575 ⁰⁴	
Weksle zdyskontowane:			2) kredyt plantatorski w Banku Polskim	18 083 000 ⁰⁰	
a) cukrowni	20 823 370 ⁴¹		3) redyskonto u różnych	1 285 784 ⁶⁴	
b) różnych	4 422 962 ⁹⁹	25 246 333 ⁴⁰	b) zagranicą	437 440 ⁸⁵	21 229 800 ⁵³
Weksle protestowane		28 374 ⁰⁶	Banki Loro:		
Rachunki bieżące:			a) krajowe	21 846 ⁰⁰	
a) cukrowni:			b) zagraniczne	29 283 ⁰⁰	51 129 ⁰⁰
1) zabezpieczone	30 258 253 ⁸⁷		Banki Nostro:		
2) kredyty zbiorowe	17 040 623 ⁷³		a) krajowe	5 180 ⁰⁰	
b) różnych:			b) zagraniczne:		
1) zabezpieczone	6 191 837 ¹⁹		1) kredyty bankowe	4 584 606 ⁹¹	
2) niezabezpieczone	369 602 ⁵³	53 860 317 ³²	2) kredyty dla przemysłu cukrowniczego	17 040 623 ⁷³	21 630 410 ⁶⁴
Pożyczki termin. (hipoteczne)		457 403 ⁰⁰	Przekazy na bank		29 608 ⁵³
Ruchomości	598 552 ²¹	395 500 ⁰⁰	Sumy przechodnie		2 129 229 ⁴⁵
mniej amortyzacja	203 052 ²¹	3 863 628 ²¹	Dywidenda niepodniesiona		13 034 ⁰⁰
Nieruchomości		817 132 ⁰⁹	Odbiorcy:		
Sumy przechodnie			a) krajowi odbiorcy cukru	2 642 452 ²³	
Odbiorcy:			b) zagraniczni odbiorcy cukru	150 076 ⁹⁰	
a) krajowi odbiorcy cukru	5 648 373 ⁸⁴		c) odbiorcy towarów:		
b) zagraniczni odbiorcy cukru	177 226 ⁵¹		1) cukrownie	993 853 ³³	
c) odbiorcy towarów:			2) różni	275 421 ⁷²	4 061 804 ¹⁸
1) cukrownie	4 509 ⁷⁷		Dostawcy:		
2) różni	15 413 ⁸²	5 845 523 ⁹⁴	a) cukr. za dostarczony cukier:		
Dostawcy towarów		2 381 110 ⁸²	1) na rynek wewnętrzny	11 108 393 ⁶⁷	
Suma bilansowa:		113 078 893 ⁶³	2) na rynek eksportowy	1 050 525 ¹²	
Udzielone gwarancje:			b) dostawcy różn. towarów	26 261 ⁹¹	12 185 180 ⁷⁰
a) listy gwarancyjne:			Czysty zysk		1 226 499 ⁸⁸
1) za cukrownie	13 386 254 ¹⁶		Suma bilansowa:		113 078 893 ⁶³
2) za różnych	304 909 ⁵⁰		Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancyj:		
b) żyra:			a) w listach	13 691 163 ⁶⁶	
1) za cukrownie	7 001 698 ⁶⁷		b) w żyrach	7 264 661 ⁹⁹	20 955 825 ⁶⁵
2) za różnych	262 963 ³²	20 955 825 ⁶⁵	Różni za inkaso		2 494 368 ⁰⁰
Inkaso		2 494 368 ⁰⁰	Razem:		136 529 087 ²⁸
Razem:		136 529 087 ²⁸			

Rachunek zysków i strat na dz. 31 grudnia 1933 r.

STRATY	zł	zł	ZYSKI	zł	zł
Procenty wypłacone		3 383 960 ³¹	Pozostałość zysków z lat ubiegł.		905 542 ³⁷
Prowizje wypłacone		76 642 ⁴³	Procenty pobrane		5 716 354 ⁴⁰
Koszty handlowe:			Prowizje pobrane:		
a) wydatki osobowe	3 222 034 ⁵³		a) z operacyj bankowych	612 336 ³⁴	
b) świadczenia socjalne	199 751 ¹⁸		b) z tytułu komis. sprzedaży:		
c) wydatki rzeczowe	802 394 ¹¹	4 224 179 ⁸²	1) cukru	3 101 502 ¹⁸	
Podatki		562 917 ⁹⁵	2) różnych towarów	237 008 ³³	3 950 846 ⁸⁵
Amortyzacja:			Różnice kursowe na rach. walutowych		271 836 ³¹
a) nieruchomości	85 390 ²⁰	141 130 ⁸⁷	Dochody z nieruchomości		123 554 ²³
b) ruchomości	55 740 ⁶⁷	295 692 ⁹¹	Zwrot sum dawniej spisanych		50 960 ¹⁸
Odpisy na dłużnikach			Waloryzacja hipotek		4 712 ⁸²
Różnice kursowe:			Razem:		11 023 807 ¹⁶
Strata na papier. wart. i udział.		1 112 782 ⁹⁹			
Czysty zysk		1 226 499 ⁸⁸			
Razem:		11 023 807 ¹⁶			

Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń, Sp. Akc.

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — 1) Kasa zł 75 907·55; 2) Instytucje kredytowe zł 263 806·02; 3) Papiery wartościowe z kuponami bieżącymi zł 2 875 234·17; 4) Pożyczki hipoteczne zł 42 931 65; 5) Nieruchomości zł 5 642 422·21; 6) Należności z tytułu rezerwy składek, zatrzymanej przez zakłady ubezpieczeń zł 1 435 531·81; 7) Agenci zł 1 448 736·99; 8) Różni z tytułu zarobku ległej składki zł 484 392·62; 9) Zakłady ubezpieczeń zł 1 442 961·15; 10) Inni dłużnicy zł 473 684·55; 11) Ruchomości biurowe zł 1·00; 12) Inne aktywa zł 566 350·61; 13) Papiery wartościowe, stanowiące kaucje zł 49 033·50; 14) Papiery wartościowe Kasy Przechowczości i Pomocy zł 60 288·00; Razem zł 14 861 281·91.

STAN BIERNY. — 1) Emitowany kapitał akcyjny (akcyj 30 000 sztuk po zł 100·00) zł 3 000 000·00; 2) Kapitał zapasowy zł 1 500 000·00; 3) Inne kapitały i fundusze własne zakładu zł 1 389 758·00; 4) Fundusz ubezpieczeniowy zł 2 109 085·00; 5) Rezerwa na nieregulowane szkody zł 1 508 899·00; Należności z tytułu rezerwy składek, zatrzymanej reasekuratorom przez zakład zł 1 612 650·40; 7) Fundusz na umorzenie wartości nieruchomości zł 221 732·00; 8) Agenci zł 136 931·27; 9) Zakłady ubezpieczeń zł 1 854 660·25; 10) Inni wierzyciele zł 567 346·32; 11) Niepodniesiona dywidenda zł 59 348·50; 12) Niepodniesione zwroty przez ubezpieczających zł 2 601·77; 13) Nieuiszczone podatki i opłaty zł 87 223·57; 14) Inne pasywa zł 120 599·96; 15) Kaucje zł 49 033·50; 16) Depozyty Kasy Przechowczości i Pomocy zł 60 288·00; 17) Zysk zł 581 124·39; Razem zł 14 861 281·91.

Rachunek zysków i strat za 1933 r.

ZYSKI. — 1) Pozostałość zysku z roku poprzedniego zł 406 961·04; 2) Zysk w roku sprawozdawczym na rachunku ubezpieczeń: 1) od kradzieży zł 76 762·21, 2) chłomage zł 699·65; 3) od gradobicia zł 398·15; 4) przyjętych pośrednio zł 29 026·59, razem zł 106 886·60; 3) Czysty dochód z majątku zakładu zł 417 504·30; 4) Zysk na kursie walut obcych z rezerwy składek i rezerwy szkód, przeniesionych z roku poprzedniego zł 75 593·86; 5) Inne zyski, nieobjęte poszczególnymi rachunkami: 1) różnica kursu na wylosowanych papierach wartościowych zł 7 485·70, 2) wpływy z odpisów na wątpliwe należności zł 52 241·76, razem zł 59 727·46; Razem zł 1 066 673·26.

STRATY. — 1) Strata z roku sprawozdawczego na rachunku ubezpieczeń: 1) od ognia zł 169 937·92, 2) transportów zł 39 432·34, razem zł 209 370·26; 2) Niepodzielna część kosztów administracji zł 61 717·44; 3) Umorzone należności wątpliwe zł 36 240·60; 4) Strata na kursie walut obcych zł 68 544·14; 5) Inne odpisy i straty, nieobjęte poszczególnymi rachunkami: 1) różnica kursu na papierach wartościowych zł 80 950·43, 2) odpisano na umorzenie wartości nieruchomości zł 28 086·00, 3) odpisano wartość ruchomości nabytych w roku sprawozdawczym zł 640·00, razem zł 109 676·43; 6) Zysk: pozostałość z 1932 r. zł 406 961·04, zysk za 1933 r. zł 174 163·35, razem zł 581 124·39; Razem zł 1 066 673·26.

PODZIAŁ ZYSKÓW. — 1) Na dywidendę dla akcjonariuszów 5% zł 150 000·00; 2) Na podatek dochodowy zł 30 000·00; 3) Do przeniesienia na 1934 r. zł 401 124·39; Razem zł 581 124·39.

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 23 maja 1934 r. powyższy bilans i rachunek zysków i strat zatwierdziło. Uchwaloną 5% dywidendę wypłaca kasa Zarządu Spółki w Warszawie, Jasna 4.

III OGŁOSZENIE

Ogłoszenie o likwidacji

Centrocement, Spółka z ogr. odp. w likwidacji, Warszawa, pl. Napoleona Nr. 6 podaje do wiadomości, że Zgromadzenie Spółników, odbyte w dn. 22 marca 1934 r.

UCHWALIŁO LIKWIDACJĘ SPÓŁKI.

Wobec powyższego wzywa się wierzycieli Spółki, aby zgłosili swoje wierzytelności w terminie 3-miesięcznym, przewidzianym w artykule 94 prawa o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością na ręce likwidatorów, urzędujących w biurze Spółki w Warszawie, pl. Napoleona Nr. 6.

Bank Angielsko-Polski, Spółka Akc. w Warszawie

Bilans roczny netto na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i Banku Gospod. Krajow. zł 1 121 609·36; Waluty zagraniczne zł 80 307·08; Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 295 337·97, b) papiery hipoteczne zł 128·06, c) akcje zł 218 760·47, razem zł 514 226·50; Banki krajowe zł 21 560·69; Banki zagraniczne zł 115 062·24; Weksle zdyskontowane zł 20 322 962·96; Rachunki bieżące (saldo debetowe): a) zabezpieczone zł 2 293 840·66, b) niezabezpieczone zł 1 667 654·74, razem zł 3 961 495·40; Pożyczki terminowe zł 2 609 790·01; Nieruchomości zł 810 048·70; Różne rachunki zł 659 447·18; Dłużnicy z tytułu kredytów akceptacyjnych i remboursowych na ręk banku zł 756 544·38; Razem zł 30 973 054·50.

STAN BIERNY. — Kapitały własne: a) zakładowy zł 2 500 000·00, b) zapasowy zł 411 150·87, c) inne rezerwy zł 148 252·15, d) fundusz amortyzacyjny zł 251 067·80, razem zł 3 310 470·82; Wkłady: a) terminowe zł 531 782·49, b) a vista zł 1 841 925·61, razem zł 2 373 708·10; Rachunki bieżące (saldo kredytowe) zł 1 934 600·75; Zobowiązania inkasowe zł 32 571·39; Redyskonto weksli zł 13 841 096·17; Banki krajowe zł 8 880·90; Banki zagraniczne zł 2 753 194·06; Różne rachunki zł 1 215 408·58; Zobowiązania banku z tytułu kredytów akceptacyjnych i remboursowych zł 756 544·38; Zagraniczne pożyczki długoterminowe zł 4 668 168·12; Zysk: a) z lat ubiegłych zł 78 251·15, b) za 1933 r. zł 160·08, Ogółem zł 78 411·23; Razem zł 30 973 054·50.

Gwarancje zł 1 269 758·47, Inkaso zł 1 832 870·00.

„HERBEWO“ Herliczka, Beldowski, Wołoszyński, Zjednoczone Fabryki Tutek i Bibulek, Spółka Akcyjna w Krakowie

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Maszyny 189 247·54; Budynki zł 1 498 085·85; Grunty zł 162 696·84; Dłużnicy zł 369 560·89; Weksle zł 193 330·48; Zaliczki pocztowe i kolejowe zł 13 855·08; Gotówka zł 2 296·70; Papiery wartościowe zł 62 594·00; Inwentarz: materiały zł 146 995·83, towar zł 56 408·58; Rachunki przechodnie zł 1 690·08; Razem zł 2 696 761·87.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 880 000·00; Fundusz zapasowy zł 150 409·21; Nadwyżeczne fundusze rezerwowe zł 269 775·71; Fundusze amortyzacyjne zł 290 091·90; Niepodjęta dywidenda zł 5 970·50; Rachunki przechodnie zł 31 192·46; Wierzyciele zł 618 234·22; Pozostałość z zysku z 1932 r. zł 28 187·34; Zysk za 1933 r. zł 422 900·53; Razem zł 2 696 761·87.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1933 r.

ROZCHÓD. — Koszty administracji zł 143 974·36; Odpisy na straty zł 17 228·86; Należności skarbowe zł 170 725·49; Amortyzacje w 1933 r. zł 50 208·60; Zysk za 1933 r. zł 422 900·53; Razem zł 805 035·84.

PRZYCHÓD. — Nadwyżka z obrotu zł 805 035·84; Razem zł 805 035·84.

KWARTALNIK

„Przegląd Lniarski“

czasopismo wydawane przez T-wo Lniarskie w Wilnie omawia zagadnienia z dziedziny:

Uprawy lnu i konopi.—Doświadczalnictwa w zakresie uprawy roślin włóknistych.—Przeróbki słomy lnianej i konopnej na włóčno

oraz sprawy ekonomiczne związane z produkcją i przetworzeniem krajowych surowców włókienniczych

Prenumerata roczna zł 5

Redakcja i administracja: Wilno, ul. św. Jacka Nr. 2, tel. 7-15

Konto w P. K. O. 81 723

„POLMIN”

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7
TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

REPREZENTACJA W GDAŃSKU
POLISH PETROLEUM COMPANY
KREBSMARKT 7/8

PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZ-
NE WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
MIASTACH EUROPY

DZIĘKI DŁGOCLETNIEJ PRAKTYCE RAFINE-
RYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECHNIKI
SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUKTY SMA-
ROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW PO JAK
NAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH CENACH. ==

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWAR-
TOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”,
DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY
WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEWNI
UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI, ZWIĄZANYCH
Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ SMARNICZĄ.

OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”
SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI

ODDZIAŁY: BIAŁYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA GDYNIA, JAROSŁAW, KALISZ,
KOWEL, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, PŁOCK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZOWIECKI,
TORUŃ, WARSZAWA, WILNO ==

POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI P. K. O.

CENTRALA: WARSZAWA, JASNA 9
ADRES TELEGRAFICZNY: PKO

ODDZIAŁY: KATOWICE, KRAKÓW,
POZNAŃ, WILNO, ŁÓDŹ, LWÓW

C Z Y N N O Ś C I B A N K O W E :

INKASO WEKSLI I INNYCH DOKUMENTÓW WIERZYTELNOŚCIOWYCH:

P. K. O. PRZYJMUJE DO INKASA WEKSLA I INNE DOKUMENTY (CZEKI, KWITY I T. P.) PŁATNE WE WSZYSTKICH MIEJSCOWOŚCIACH KRAJU. WALUTA ZAINKASOWANA DOPISYWANA JEST NATYCHMIAST NA KONTO ZLECENIODAWCY

PRZECHOWYWANIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (DEPOZYTY):

ZŁOŻONE DO DEPOZYTU WALORY SĄ NIE TYLKO PRZECHOWYWANE, LECZ I ADMINISTROWANE, TO ZNACZY, ŻE P. K. O. BEZ DAJSZYCH ZLECENI, SAMA DOKONUJE REALIZACJI ZAPADŁYCH KUPONÓW I WYŁOSOWANYCH PAPIERÓW, ORAZ PRZEPROWADZA KONWERSJE I NOWE EMISJE (CENTRALA W WARSZAWIE).

Z L E C E N I A G I E Ł D O W E :

ZLECENIA GIEŁDOWE KUPNA I SPRZEDAŻY WYKONUJE P. K. O. NA WARTUNKACH NAJKORZYSTNIEJSZYCH ŚCIŚLE WEDŁUG KART UMOWY (SZLUSÓW GIEŁDOWYCH). P. K. O. SKUPIJE RÓWNIEŻ KUPONY WALORÓW PAŃSTWOWYCH ORAZ REALIZUJE WYOSOWANE OBLIGACJE PAŃSTWOWE, .. (CENTRALA W WARSZAWIE). ..

OBRÓT PIENIĘŻNY Z ZAGRANICĄ

P. K. O. NA ZLECENIE UCZESTNIKÓW OBROTU CZEKOWEGO LUB OSZCZĘDNOŚCIOWEGO PRZEKAZUJE ZAGRANICĘ DOWOLNE KWOTY BĄDŹ TO CZEKAMI NA BANKI ZAGRANICZNE DO WSZYSTKICH ZNACZNIEJSZYCH PAŃSTW, BĄDŹ TO CZEKAMI PRZEKAZOWEMI NA URZĘDY CZEKOWO-POCZTOWE, JAK RÓWNIEŻ ZAPOMOCĄ PRZELEWÓW NA ZAGRANICZNE KONTA CZEKOWO-POCZTOWE DO AUSTRJI, BELGJI, DANII, FRANCJI, CZECHOSŁOWACJI, HOLANDJI, JUGOSŁAWJI, LOTWY, WŁOCH, TUNISU, SZWECJI, SZWAJCARJI.

PRZEKAZYWANE Z ZAGRANICY PIENIĄDZE DO POLSKI DOPISYWANE SĄ NA KONTA P. K. O. W POLSCE LUB PRZEKAZYWANE DO WSKAZANYCH MIEJSC ZAMIESZKANIA ADRESATÓW W KRAJU.

UDZIELANIE POŻYCZEK (LOMBARD):

UCZESTNICY OBROTU CZEKOWEGO I OSZCZĘDNOŚCIOWEGO MOGĄ OTRZYMYWAĆ POŻYCZKI LOMBARDOWE NA ZASTAW PAPIERÓW PAŃSTWOWYCH, KOMUNALNYCH ORAZ AKCYJBANKU POLSKIEGO NA DOGODNYCH WARUNKACH.

WSZYSTKIE FORMALNOŚCI MOGĄ BYĆ ZAŁATWIANE RÓWNIEŻ W DRODZE KORESPONDENCJI.

SAFESY (CENTRALA I ODDZIAŁY W KRAKOWIE, LWOWIE)

P. K. O. wynajmuje kasetki (safesy) różnych wymiarów na bardzo dogodnych warunkach